ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

ផែនការសកម្មភាព ស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨

អារម្ភកថា

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា មានការប្ដេជ្ញាចិត្តយ៉ាងមុតមាំ ក្នុងការលើកកម្ពស់សិទ្ធិរបស់ជនមានពិការភាព ដោយបានផ្ដល់សច្ចាប័នលើអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្ដីពីសិទ្ធិជនពិការ (UNCRPD) និងបានចែងនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ច្បាប់ស្ដីពីការអប់រំ និងច្បាប់ស្ដីពីកិច្ចការពារ និងលើកកម្ពស់សិទ្ធិជនពិការ។ ក្នុងបរិបទនេះ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានអនុម័តគោលនយោបាយ ស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្នក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និងផែនការសកម្មភាព ស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០១៩-២០២៣។

ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព ស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០១៩-២០២៣ បាននាំមកនូវវឌ្ឍនភាពគួរកត់សម្គាល់។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានដាក់បញ្ចូលមុខវិជ្ជាអប់រំបរិយាបន្នទៅក្នុងកម្មវិធីបណ្ដុះបណ្ដាលនៅតាមគ្រឹះស្ថានបណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូបង្រៀនគ្រប់កម្រិត និងបានបណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូជំនាញ និងអប់រំបរិយាបន្នប្រមាណ ៤០០០នាក់ សម្រាប់វិទ្យាល័យអប់រំពិសេស ថ្នាក់សមាហរណកម្ម និងថ្នាក់អប់រំបរិយាបន្ននៅទូទាំងប្រទេស។ ក្រសួងបានសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ អន្តរជាតិ និងសហគមន៍ អនុវត្តកម្មវិធីអប់រំបរិយាបន្ននៅតាមគ្រឹះស្ថានសិក្សាសាធារណៈ ការអប់រំតាមផ្ទះ ដើម្បីផ្ដល់សេវាគាំទ្រកុមារមានពិការភាព ប្រមាណ១៦០០០នាក់។

ដើម្បីធានាថាកុមារមានពិការភាពទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព សមធម៌ និងបរិយាបន្ន ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានរៀបចំ **ផែនការសកម្មភាព ស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០២៤-២០២៨** ដោយផ្អែកលើគោលនយោបាយ ស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្នឆ្នាំ២០១៨ អនុសាសន៍ពីការស្រាវជ្រាវឆ្នាំ២០២៣ និងឧត្តមានុវត្តន៍នៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព ស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០១៩-២០២៣។ ផែនការនេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ គ្រូបង្រៀន អ្នកអាណាព្យាបាល និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ។ ផែនការនេះ ជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវ ដែលមានយុទ្ធសាស្ត្រ និងសកម្មភាពអាទិភាពសំខាន់ៗ ដើម្បីធានាការផ្ដល់សេវាអប់រំបរិយាបន្ន ដល់ជនមានពិការភាព ជាពិសេសកុមារមានពិការភាពប្រកបដោយគុណភាព សមធម៌ បរិយាបន្ន និងលើកកម្ពស់ការសិក្សាពេញមួយជីវិត ក្នុងការរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិ។ ការអនុវត្តផែនការនេះឱ្យទទួលបានជោគជ័យ តម្រូវឱ្យមានការប្រឹងប្រែងរួមគ្នារវាងអង្គភាពថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ក្រោមជាតិ គ្រឹះស្ថានសិក្សា ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។

ក្នុងនាមក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំ មន្ត្រីគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ជាពិសេសមូលនិធិភាពជាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពវិស័យអប់រំ (CDPF) មូលនិធិអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីកុមារប្រចាំកម្ពុជា និងការិយាល័យប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក(យូនីសេហ្វ) ដែលបានចូលរួមសហការ និងគាំទ្រដល់ការរៀបចំផែនការសកម្មភាពអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ ឱ្យសម្រេចជាស្ថាពរ។

ថ្ងៃ ចន្ទ ១៣កើត ខែពិសាខ ឆ្នាំរោង ឆស័ក ព.ស ២៥៦៧

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៤

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

បណ្ឌិតសភាចារ្យ **ហង់ជួន ណារ៉ុន**

មាតិកា

ពាក្យបំព្រួញ ១

១. សាវតារ ៣

១.១. បរិបទសកលលោក និងតំបន់នៃកុមារមានពិការភាព ៣

១.២. បរិបទប្រទេស ៣

១.៣. សមិទ្ធផលសំខាន់ៗនៃផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នឆ្នាំ២០១៩-២០២៣ .... ៦

២. ការវិភាគស្ថានភាពអំពីកុមារមានពិការភាព ៧

២.១. ការវិភាគស្ថានភាពអំពីការអប់រំបរិយាបន្ននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ១០

២.២. បញ្ហាប្រឈម និងរនាំងខូបសគ្គចំពោះការអប់រំបរិយាបន្ន ១០

២.៣. អនុសាសន៍លើគោលនយោបាយ ១០

៣. ចក្ខុវិស័យ ១៣

៤. គោលបំណង ១៤

៥.វិសាលភាព ១៥

៦. យុទ្ធសាស្ត្រ ១៥

៧. ផែនការសកម្មភាព ១៨

៨. យន្តការអនុវត្ត និងការគ្រប់គ្រង ២១

៩. ភាគីពាក់ព័ន្ធ ២១

១០. វិភាជន៍ថវិកា និងធនធាន ២២

១១. ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ ២៣

១២. សន្និដ្ឋាន ២៣

ឧបសម្ព័ន្ធ ២៥

ឧបសម្ព័ន្ធ ១. តារាងម៉ាទ្រិចនៃផែនការសកម្មភាពសម្រាប់ការអប់រំបរិយាបន្ន ២៥

ឧបសម្ព័ន្ធ ២. ទម្រង់ការអប់រំបរិយាបន្ន ៥៩

ដូចម្តេចដែលហៅថាការអប់រំបរិយាបន្ន? ៥៩

ប្រព័ន្ធការអប់រំបរិយាបន្ន ៥៩

ក្របខណ្ឌអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព ៦០

ឧបសម្ព័ន្ធ ៣. សទ្ទានុក្រមនៃវាក្យសព្ទបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព ៦២

ពាក្យបំព្រួញ

- **AAR Japan** ៖ សមាគមន៍សម្រាប់ជំនួយ និងសង្គ្រោះ នៃប្រទេសជប៉ុន
- **CCAMH** ៖ មជ្ឈមណ្ឌលសុខភាពផ្លូវចិត្តកុមារ និងយុវវ័យកម្ពុជា
- **CCC** ៖ មជ្ឈមណ្ឌលសុខភាពកុមារ
- **CYWD** ៖ កុមារ និងយុវជនមានពិការភាព
- **CP-SSIP** ៖ ផែនការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រផ្នែកគាំពារកុមារ
- **CRPD** ៖ អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនមានពិការភាព
- **CRS** ៖ អង្គការកាតូលិក រីលីស សឺវីស
- **CSES** ៖ ការស្រាវជ្រាវស្ទង់មតិសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកម្ពុជា
- **CWD** ៖ កុមារមានពិការភាព
- **DAC** ៖ ក្រុមប្រឹក្សាសកម្មភាពជនមានពិការភាព
- **DDSP** ៖ អង្គការកម្មវិធីសេវាអភិវឌ្ឍជនពិការ(ខេត្តពោធិ៍សាត់)
- **DIPAS** ៖ គោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីពិការភាព-បរិយាបន្ន
- **DOE** ៖ ការិយាល័យអប់រំ យុវជន និងកីឡានៃរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ
- **DP** ៖ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍
- **IE** ៖ ការអប់រំបរិយាបន្ន
- **EMIS** ៖ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានអប់រំ
- **EF** ៖ មូលនិធិសមធម៌
- **ESP** ៖ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រវិស័យអប់រំ
- **NGOs** ៖ អង្គការក្រៅរាជរដ្ឋាភិបាលជាតិ/អង្គការអន្តរជាតិ
- **LiFE** ៖ ការសិក្សាគឺដើម្បីទាំងអស់គ្នា
- **MoEYS** ៖ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
- **MoH** ៖ ក្រសួងសុខាភិបាល
- **MoLVT** ៖ ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ
- **MoP** ៖ ក្រសួងផែនការ
- **MoSAVY** ៖ ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា
- **NIE** ៖ វិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ
- **NISE** ៖ វិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំពិសេស
- **NCDP** ៖ មជ្ឈមណ្ឌលជាតិនៃជនពិការ
- **PoE** ៖ មន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡារាជធានី ខេត្ត
- **PB** ៖ ថវិកាកម្មវិធី/ថវិការដ្ឋ

- **PTTC** ៖ សាលាគរុកោសល្យ និងវិក្រឹតការ រាជធានី ខេត្ត
- **PWD** ៖ ជនមានពិការភាព
- **RGC** ៖ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
- **SDGs** ៖ គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព
- **SED** ៖ នាយកដ្ឋានអប់រំពិសេស
- **STEM** ៖ វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា វិស្វកម្ម និងគណិតវិទ្យា
- **UNESCO** ៖ អង្គការអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និងវប្បធម៌អង្គការសហប្រជាជាតិ
- **UNICEF** ៖ មូលនិធិអង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីកុមារ

១. សេចក្តីផ្តើម

នៅលើសកលលោក កុមារប្រមាណ២៤០លាននាក់ ធ្លាប់ជួបប្រទះប្រភេទណាមួយនៃពិការភាព ក្នុងចំណោមកុមារ១០នាក់មានកុមារម្នាក់មានពិការភាព។ គម្លាតខុសគ្នានៃប្រភេទពិការភាព អាស្រ័យនៅតាមតំបន់នីមួយៗ។ ឧទាហរណ៍ កុមារ៨នាក់ក្នុងចំណោមកុមារ១០០នាក់ ក្នុងតំបន់អាស៊ីបូព៌ា និងប៉ាស៊ីហ្វិកមានពិការភាពចំណែកឯអត្រាកំណើនឡើងដល់១៣នាក់ ក្នុងចំណោម១០០នាក់ នៅក្នុងតំបន់មជ្ឈិមបូព៌ា និងអាហ្វ្រិកខាងជើង។ *ស្ថានភាពលំបាកផ្នែកចិត្តសាស្ត្រផ្សេងៗមានលក្ខណៈខុសៗគ្នាក្នុងចំណោមកុមារមានពិការភាពទាំងនេះ*[1] ។

យោងតាមជំរឿនសកលកម្ពុជានៅឆ្នាំ២០១៩ បានបង្ហាញថា ប្រជាជន៦៩០ពាន់នាក់ ប្រហែល៤.៩% នៃប្រជាជន ១៤.១លាននាក់ មានអាយុ៥ឆ្នាំ និងលើសពីនេះមានប្រភេទពិការភាពណាមួយដែលក្នុងនោះមាន ៣៨ពាន់នាក់ គឺជាកុមារដែលមានអាយុចន្លោះពី៥ឆ្នាំ ដល់១៤ឆ្នាំ។ ជំរឿននេះបានបង្ហាញថា ៤៩% នៃកុមារមានអាយុចន្លោះពី៥ឆ្នាំ ទៅ៩ឆ្នាំ មានពិការភាព ពីកម្រិតមធ្យម ទៅធ្ងន់ធ្ងរ មិនបានចូលសាលារៀន។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវមួយរបស់អង្គការយូនីសេហ្វ ផ្អែកលើការស្ទង់មតិ សេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជា២០១៩-២០២០ ក៏បានបង្ហាញថា អត្រាបញ្ចប់ការសិក្សានៅកម្រិតបឋមសិក្សាមានប្រមាណ២៣% ក្នុងចំណោមកុមារមានពិការភាព បើប្រៀបធៀបទៅនឹង៨១% នៃកុមារមិនមានពិការភាព។ កត្តានេះនាំឱ្យមានអត្រាអក្ខរកម្មទាបក្នុងចំណោមជនមានពិការភាពនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

១.១ បរិបទសកលលោក និងតំបន់នៃកុមារមានពិការភាព

ពិការភាព គឺជាឧបសគ្គមួយក្នុងចំណោមឧបសគ្គធ្ងន់ធ្ងរបំផុតចំពោះការអប់រំទូទាំងសកលលោក។

ការរំលោភបំពានសិទ្ធិចំពោះការសិក្សានៃកុមារមានពិការភាពកើតមានជារឿយៗ ហើយកុមារមានពិការភាពត្រូវបានបដិសេធឱកាសចូលរួមក្នុងសហគមន៍ ការងារ និងការសម្រេចចិត្តដែលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ពួកគេ។ ទោះបីជាវឌ្ឍនភាពពាសពេញសកលលោក ក្នុងការធានាដល់អ្នកសិក្សាទាំងអស់ឱ្យទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយគុណភាពក្តី ក៏ជនដែលងាយរងគ្រោះបំផុតត្រូវបានគេមើលរំលង ឬបំភ្លេចចោល។ កុមារមានពិការភាពគឺស្ថិតក្នុងចំណោមជនដែលត្រូវបានគេមើលរំលង ឬផាត់ចេញ កំពុងជួបប្រទះនូវរនាំងឧបសគ្គកាយសម្បទា សង្គម នយោបាយ និងស្ថាប័នជាច្រើន។ ការផាត់ចេញពីការអប់រំ បានធ្វើឱ្យមានការលំបាកមិនចេះចប់នៃវដ្តពិការភាព និងភាពក្រីក្រ។ ខណៈដែលក្របខណ្ឌសិទ្ធិមនុស្ស អន្តរជាតិបានផ្លាស់ប្តូរជីវិតនៅគ្រប់ទីកន្លែង ជនមានពិការភាពមិនបានទទួលផលប្រយោជន៍ដូចគ្នាទេ។ ប្រសិនបើមិនបានគិតពីសិទ្ធិមនុស្ស ឬស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចនៃប្រទេសនោះទេ សិទ្ធិរបស់ជនមានពិការភាពត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្រោយគេ។

អនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ គឺជាការឆ្លើយតបទៅនឹងសហគមន៍អន្តរជាតិចំពោះប្រវត្តិដ៏យូរលង់នៃការរើសអើង ការផាត់ចេញ និងការប្រកាន់ជាតិសាសន៍ នៃជនមានពិការភាព។ អនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ បានចង្អុលបង្ហាញពីកាតព្វកិច្ចរដ្ឋហត្ថលេខី ក្នុងការផ្តល់ការអប់រំបរិយាបន្ន។ មាត្រា ២៤ នៃអនុសញ្ញានេះបានអំពាវនាវដល់ការអភិវឌ្ឍនៃការអប់រំបរិយាបន្នគ្រប់កម្រិតសិក្សា៖ ប្រទេសចុះហត្ថលេខី

[1] *United Nations Children's Fund, Seen, Counted, Included: Using data to shed light on the well-being of children with disabilities, UNICEF, 2021.*

ត្រូវជានាថា ច្បាប់នានាលើកកម្ពស់សិទ្ធិជនមានពិការភាពចំពោះការអប់រំនៅគ្រប់កម្រិតសិក្សា និងអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេបានសិក្សាជាមួយនឹងសិស្សដទៃទៀតក្នុងសាលារៀនបរិយាបន្ន។

ការផាត់ចេញពីសង្គម គឺជាឧបសគ្គដ៏ធំមួយក្នុងការកាត់បន្ថយ និងលុបបំបាត់ភាពក្រីក្រ និងសុខុមាលភាពជាតិ ហើយជាប្រភពនៃការឈឺចាប់ ការរើសអើង ឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស។ ជនក្រីក្រ គ្រួសារ កុមារកំព្រា ជនកំព្រា និងជនមានពិការភាពទាំងឡាយគឺជាជនដែលងាយរងគ្រោះចំពោះការផាត់ចេញពីសង្គម។ ជនមានពិការភាព គឺជាបន្ទុករបស់សង្គម។ ដូច្នេះ ពួកគេមិនត្រូវទទួលការរើសអើងពីសង្គមទាក់ទងនឹង ការអប់រំ សហគមន៍ ពលកម្ម កន្លែងការងារ និងទីសាធារណៈ។ ការអប់រំជាប្រភពមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់មួយនៃការរើសអើងក្នុងសង្គម។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា និងគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នឆ្នាំ២០១៨ ដែលអនុលោមតាម សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សឆ្នាំ១៩៤៨ បានចែងថា មនុស្សគ្រប់រូបកើតមកមានសិទ្ធិសេរីភាព សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងមានភាពស្មើគ្នា ហើយអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធជនពិការជានាថា ជនមានពិការភាពគ្រប់រូបរីករាយ ឬអនុវត្តសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានទាំងអស់ក្នុងវិស័យនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ សង្គមស៊ីវិល ឬវិស័យដទៃទៀតឈរលើមូលដ្ឋានស្មើភាពគ្នា។

ការពិនិត្យមើលអំពីគោលនយោបាយដែលមានស្រាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការអប់រំបរិយាបន្ននៅកម្ពុជា បានរកឃើញថាមានតែគោលនយោបាយ៣ទេក្នុងចំណោមគោលនយោបាយ១៣ដែលបានយកមកសិក្សា និងពិនិត្យដែលបានឱ្យនិយមន័យអំពីពិការភាពច្បាស់លាស់។ ឯកសារយោងដំបូងបង្អស់ចំពោះពិការភាពបានរកឃើញក្នុងច្បាប់ស្តីពីការអប់រំឆ្នាំ២០០៧ និងឯកសារពិគ្រោះចុងក្រោយបង្អស់ គឺគោលនយោបាយ ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នឆ្នាំ២០១៨។ ច្បាប់ស្តីពីការអប់រំឆ្នាំ២០០៧ បានអនុម័តយកមកប្រើប្រាស់ភាគច្រើនគឺគំរូវេជ្ជសាស្ត្រនៃពិការភាព និងប្រើពាក្យ ***"ជនពិការ" "disabled"***។ ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារ និងលើកកម្ពស់សិទ្ធិជនពិការឆ្នាំ២០០៩ បានរក្សាទិដ្ឋភាពមួយចំនួននៃគំរូសុខាភិបាល ប៉ុន្តែផ្លាស់ប្តូរទៅជាវាក្យស័ព្ទបរិយាបន្នច្រើនជាង។ គោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នឆ្នាំ២០១៨ បន្សីកាន់តែជិតនឹងគំរូសុខាភិបាល ទទួលស្គាល់លក្ខខណ្ឌរូបវន្តរាំងស្ទះដល់ការចូលរួម។ គោលនយោបាយភាគច្រើនបង្ហាញពីចំណុចសំខាន់ៗ អំពីសិទ្ធិចំពោះការអប់រំសម្រាប់កុមារមានពិការភាព ក៏ប៉ុន្តែកាន់តែតិចទៅៗនិយាយដល់សិទ្ធិចំពោះការមិនរើសអើង និងការការពារប្រឆាំងនឹងអំពើហិង្សា។ បន្ថែមពីនេះ សិទ្ធិចំពោះការមិនរើសអើងត្រូវបានគិតគូរកាន់តែតិចទៅៗ ក្នុងគោលនយោបាយនានា។ ដូច្នេះគួរតែពិចារណាក្នុងការគិតគូរយកចិត្តទុកដាក់ដល់សិទ្ធិចំពោះការមិនរើសអើងដែលស្ថិតក្នុងគោលនយោបាយផ្សេងៗ យុទ្ធសាស្ត្រនានា និងសកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះទាំងឡាយអាចត្រូវបានរៀបចំធ្វើផែនការ និងអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

គោលនយោបាយមួយចំនួនប្រើពាក្យ ភាសារើសអើង ឬមើលងាយដូចជា ***"អ្នកសិក្សាពិការ" "disabled learners"*** នឹងស្នើឱ្យមានថ្នាក់រៀនដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ផ្ទុយនឹងគោលការណ៍នៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក្តី កង្វះខាតយន្តការជាក់លាក់នានាក្នុងការជំរុញការអនុវត្តការមិនរើសអើង និងការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាបណ្តាលឱ្យកើតមានការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងសេចក្តីណែនាំផ្សេងៗពុំមានប្រសិទ្ធភាព។ ទោះបីជា កើតមានបញ្ហាទាំងនេះ ប្រទេសកម្ពុជាបានបង្ហាញនូវការប្តេជ្ញាចិត្តយ៉ាងមុតមាំក្នុងការគិតគូរការអប់រំបរិយាបន្នតាមរយៈការបង្កើតច្បាប់ គោលនយោបាយ និងក្របខណ្ឌគតិយុត្តនានាសម្រាប់ជនមានពិការភាព និងគ្រួសារនៃកុមារមានពិការភាព ដោយបានទទួលស្គាល់ គាំទ្រ និងនាំយកកុមារមានពិការភាពទៅសាលារៀន

អប់រំពិសេស។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការធ្វើឱ្យល្អប្រសើរឡើងការអប់រំបរិយាបន្នតាមរយៈគោលនយោបាយជាច្រើនបង្ហាញពីឥរិយាបថផ្លាស់ប្តូរចំពោះពិការភាព។ លើសពីនេះទៅទៀត ការបន្ស៊ីគ្នាបន្ថែមទៀតជាមួយអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ និងគំរូសង្គមនៃពិការភាពគឺជាការចាំបាច់។ គោលនយោបាយដែលមានស្រាប់នានាក្នុងប្រទេសកម្ពុជា បានគូសបញ្ជាក់អំពីការផ្តល់ការអប់រំផ្សេងៗដល់កុមារមានពិការភាព ក៏ប៉ុន្តែមិនទាន់បានបន្ស៊ីគ្នាទាំងអស់ជាមួយគោលការណ៍សមាហរណកម្មឡើយ។ ក្នុងលក្ខណៈនេះ ការពិនិត្យ និងការកែសម្រួលគោលនយោបាយដែលមានស្រាប់ ដើម្បីបន្ស៊ីគ្នានឹងសមាហរណកម្ម និងចៀសវាងការនៅដាច់ដោយឡែកពីគ្នាពិតជាត្រូវការចាំបាច់ណាស់។ យន្តការនានាកាន់តែខ្លាំងគួរត្រូវបានបង្កើតឡើង និងទាមទារ ឱ្យមានគណនេយ្យភាព និងជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយជាធរមាន។

សិទ្ធិចំពោះការអប់រំបរិយាបន្ន

ការអប់រំបរិយាបន្នមានឫសគល់នៅក្នុងបញ្ញត្តិនៃសិទ្ធិមនុស្ស ដូចបានបង្ហាញដោយអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិកុមារឆ្នាំ១៩៨៩ និងសិទ្ធិជនមានពិការភាពឆ្នាំ២០០៦។ ទោះបីមានប្រទេសជាច្រើនបានផ្តល់សច្ចាប័នលើអនុសញ្ញាទាំងនេះក្តីមានប្រទេសមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ បានដាក់បញ្ចូលអនុសញ្ញាទាំងនោះនៅក្នុងច្បាប់ជាតិរបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាថាសិទ្ធិពលរដ្ឋត្រូវបានការពារ ជាពិសេសអ្នកងាយរងគ្រោះបំផុតក្នុងសង្គម ដូចជា កុមារ និងជនមានពិការភាពទាំងឡាយ។ ជាលទ្ធផល កុមារមានពិការភាពត្រូវបានគេមិនសូវបង្ហាញនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំឡើយ។ កុមារទាំងនោះភាគច្រើនបានចូលសាលារៀនតែមិនត្រូវបានគាំទ្រ ពេញលេញចំពោះតម្រូវការរៀនសូត្ររបស់គេ ឬត្រូវទទួលសេវាអប់រំមានគុណភាពទាប រួមទាំងដាក់ឱ្យរៀនដាច់ដោយឡែក ឬទទួលការអប់រំពិសេស ***"សិទ្ធិចំពោះការអប់រំមិនយកទៅប្រើក្នុងបរិយាបន្នដោយស្វ័យប្រវត្តិនោះទេ"***។ សិទ្ធិចំពោះការអប់រំនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំទូទៅ និងការទប់ស្កាត់ការអនុវត្តការរើសអើង ត្រូវបានបង្ហាញច្បាស់លើកដំបូងនៅក្នុងឧបករណ៍លម្អិតបន្ថែមទៀតដូចជា សេចក្តីប្រកាសចមធានឆ្នាំ១៩៩០ (Jomtien Declaration) និងត្រូវបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍សាឡាម៉ាន់កា (Salamanca Statement) រៀបចំដោយអង្គការយូនីស្កូឆ្នាំ១៩៩៤ (UNESCO) និងក្របខណ្ឌពាក់ព័ន្ធសម្រាប់ការអនុវត្ត។ សិទ្ធិនេះបានស្នើការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយតម្រូវរួមបញ្ចូលកុមារមានតម្រូវការអប់រំពិសេស។ ការប្តេជ្ញាចិត្តមួយត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីជំរុញវិធីសាស្ត្រនៃការអប់រំបរិយាបន្ន។

> *សាលារៀនទូទៅជាមួយនឹងការតម្រង់ទិសបរិយាបន្ន គឺជាមធ្យោបាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពបំផុត ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឥរិយាបថរើសអើង បង្កើតសហគមន៍ដែលស្វាគមន៍ កសាងសង្គមបរិយាបន្ន និងសម្រេចឱ្យបានការអប់រំសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។ ជាងនេះទៅទៀត សាលារៀនផ្តល់ការអប់រំប្រកបដោយបរិយាបន្ន ដល់កុមារភាគច្រើន និងកែលម្អប្រសិទ្ធភាព និងការចំណាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពយ៉ាងពិតប្រាកដនៃប្រព័ន្ធអប់រំទាំងមូល (UNESCO, 1994, Article 2)* ។

នាពេលថ្មីៗនេះ គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព៤ (SDG 4) បានដៅយ៉ាងច្បាស់ ពីការឈានទៅរកការអប់រំបរិយាបន្នប្រកបដោយគុណភាព និងការសិក្សាពេញមួយជីវិតក្នុងបរិយាកាសសិក្សាដែលមានការគាំទ្រប្រកបដោយផាសុកភាព។ គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពទី៤បានកត់សម្គាល់ជាប្រភេទ នៃតម្រូវការ *"លុបបំបាត់ភាពខុសគ្នាខាងយេនឌ័រក្នុងការអប់រំ និងធានាដល់ការទទួលបានសេវាអប់រំស្មើគ្នានៅគ្រប់កម្រិតសិក្សា និងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈសម្រាប់ក្រុមងាយរងគ្រោះ រួមទាំងជនមានពិការភាព ជនជាតិដើមភាគតិច និងកុមារស្ថិតក្នុងស្ថានភាពងាយរងគ្រោះ"*

ក្នុងឆ្នាំ២០៣០ (Target 4.5)។ គោលដៅនេះ កំណត់ពីតម្រូវការកសាង និងកែលម្អសម្ភារូបវន្ត ឆ្លើយតបនឹងការអប់រំកុមារមាននិងមិនមានពិការភាព និងយេនឌ័រត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ និងផ្ដល់សុវត្ថិភាព បរិយាកាសបែបបរិយាបន្នគ្មានហិង្សាសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា (Target 4.A)។

ម្យ៉ាងវិញទៀត អង្គការយូនីសេហ្វមានទស្សនៈវិស័យថា សកលលោកនឹងកាន់តែបរិយាបន្នឡើង ដល់ឆ្នាំ២០៣០[2] ជាកន្លែងដែលកុមារទាំងអស់រួមទាំងកុមារមានពិការភាពដែលរស់នៅក្នុងសហគមន៍មួយមិនមានឧបសគ្គ និងប្រកបដោយបរិយាបន្ន។ គោលនយោបាយស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព និងបានដាក់ចេញយុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាពចំនួន៦៖ កិច្ចការពារពីការមើលងាយ និងការរើសអើង។ ការកែលម្អសេវាបរិយាបន្នផ្នែកពិការភាព ទីកន្លែងការងារ និងកម្មវិធីផ្សេងៗ។ ការទទួលបានសេវាការថែទាំតាមសហគមន៍បានទូលំទូលាយ និងសេវាគាំទ្រសមស្រប។ ការទទួលបានសេវាបច្ចេកវិទ្យាជំនួយ។ សកម្មភាពបរិយាបន្នផ្នែកពិការភាពមនុស្សជាតិ ការសង្គ្រោះគ្រោះមហន្តរាយ និងតំបន់ងាយរងគ្រោះ។ ការចូលរួមពេញលេញរបស់ជនមានពិការភាព។ គោលនយោបាយស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្នផ្នែកពិការភាព គឺជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវសម្រាប់ការសម្របសម្រួលអន្តរវិស័យ ដើម្បីធ្វើបរិយាបន្នផ្នែកពិការភាពនៅតាមអង្គភាពគ្រប់កម្រិត ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់កុមារមានពិការភាពចំនួន២៤០លាននាក់ លើពិភពលោក។

ជារួមយុទ្ធសាស្ត្រទាំង៦ *ជាការរំពឹកនៃភាពបន្ទាន់ក្នុងការអំពាវនាវដល់ប្រទេសទាំងឡាយ ឱ្យធានានូវការអប់រំប្រកបដោយបរិយាបន្ន សមធម៌ និងលើកកម្ពស់ឱកាសសិក្សាពេញមួយជីវិតសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា*[3]។ ចំណុចខ្លះមានលក្ខណៈត្រូវគ្នានឹងវិធីសាស្ត្រផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្សចំពោះការអប់រំ និងការផ្លាស់ប្ដូរពីសាលាអប់រំពិសេស អប់រំដាច់ដោយឡែក សម្រាប់កុមារមានពិការភាព ទទួលបានការអប់រំសម្រាប់កុមារទាំងអស់ក្នុងក្របខណ្ឌទូទៅ។

១.២ បរិបទប្រទេស

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គឺជាប្រទេសហត្ថលេខីនៃសន្ធិសញ្ញាស្ដីពីសិទ្ធិមនុស្ស ពិធីសារ និងក្របខណ្ឌគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិមនុស្សសំខាន់ៗទាំងអស់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានគាំទ្រសេចក្ដីថ្លែងការណ៍សាឡាម៉ាន់កា ស្ដីពីការអប់រំនៃតម្រូវការពិសេសឆ្នាំ១៩៩៤ (1994 Salamanca Statement on Special Needs Education) ក្របខណ្ឌសហសវត្សរ៍ប៊ីវ៉ាកូ សម្រាប់សកម្មភាពឆ្នាំ២០០៣ (Biwako Millennium Framework for Action) និងអនុសញ្ញាស្ដីពីការលើកកម្ពស់សិទ្ធិនៃជនពិការ ទីក្រុងបាងកក ឆ្នាំ២០០៦ (Bangkok Convention on the Promotion of the Rights of People with Disabilities)។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានទទួលស្គាល់ និងគោរពសិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋាន និងសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរនៃជនមានពិការភាព។ យោងតាមមាត្រា៧៤នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានអះអាងថា *"រដ្ឋជួយឧបត្ថម្ភជនពិការ និងដល់គ្រួសារយុទ្ធជនដែលបានបូជាជីវិតដើម្បីប្រទេសជាតិ"*។ បន្ថែមពីនេះ ច្បាប់ស្ដីពីការអប់រំ មាត្រា៧ មាត្រា៣៨ និងមាត្រា៣៩បានបញ្ជាក់អំពីការអប់រំពិសេស ជាពិសេស ពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិនៃអ្នកសិក្សាមានពិការភាពសិក្សាជាមួយអ្នកសិក្សាមិនមានពិការភាព និងផ្ដល់សេវាអប់រំពិសេសដល់អ្នកសិក្សាមានពិការភាព។

---

[2] *United Nations Children's Fund, Disability Inclusion Policy and Strategies (DIPAS) 2022-2030, UNICEF, February 2023, <www.unicef.org/unicef-disability-inclusion-policy-and-strategy-dipas-2022-2030>.*

[3] *United Nations Sustainable Development Goals, Goal 4: Quality Education , <https://unstats.un.org/sdgs/report/2017/goal-04/>.*

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបាន និងកំពុងយកចិត្តទុកដាក់អនុវត្តច្បាប់អន្តរជាតិ ជាពិសេសអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ និងពិធីសារពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការកុមារ និងការការពារ ឬគាំពារពិសេសរបស់ពួកគេ ព្រមទាំងបានដាក់ចេញនូវវិធានការជាច្រើន ដើម្បីធានាសុខុមាលភាព និងគាំពារសង្គមនៃកុមារ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះដែរ កម្ពុជាបានចេញច្បាប់ គោលនយោបាយ និងផែនការសកម្មភាពជាតិព្រមទាំងក្របខណ្ឌគោលនយោបាយជាតិសម្រាប់គាំពារសង្គម ឆ្នាំ២០១៦-២០២៥ គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការគាំពារកុមារ ២០១៩-២០២៩។ គោលនយោបាយ ស្តីពីការថែទាំជំនួសកុមារ ច្បាប់ស្តីពីយុត្តិធម៌អនីតិជន(Law on Juvenile Justice) ច្បាប់អន្តរជាតិស្តីពីការសុំកូន និងក្របខណ្ឌគតិយុត្តដទៃទៀត ដើម្បីផ្តល់ផលប្រយោជន៍សម្រាប់កុមារនូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាននៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌល និងសហគមន៍។

គោលនយោបាយ ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នឆ្នាំ២០១៨ មានចក្ខុវិស័យ ដើម្បីធានានូវការគោរពសិទ្ធិជនមានតម្រូវការពិសេស សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ ប្រកបដោយគុណភាព សមធម៌ និងបរិយាបន្ន និងការសិក្សាពេញមួយជីវិត។ បន្ទាប់មកផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នរយៈពេល៥ឆ្នាំដំបូង ត្រូវបានបង្កើតឡើងឆ្នាំ២០១៩-២០២៣នឹងផ្តល់ការអនុវត្តច្បាស់លាស់ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីកែទម្រង់ជាប្រព័ន្ធ។ ផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នជាមាគ៌ាដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់ការអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្ននៅកម្ពុជា នៅក្នុងនោះមានសូចនាករសំខាន់ៗ ដូចជាក្រុមគោលដៅ ពេលវេលានៃការអនុវត្ត ការទទួលខុសត្រូវ និងការគាំទ្រពីស្ថាប័នធនធានថវិកា ការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ។ ផែនការសកម្មភាពនេះត្រូវបានរំពឹងទុកថា លទ្ធផលការចុះឈ្មោះចូលរៀនរបស់ជនដែលមានតម្រូវការពិសេសនឹងមានការកើនឡើង តាមរយៈសកម្មភាពលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងនៅក្នុងសហគមន៍ និងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ ជនដែលមានតម្រូវការពិសេស (ទាំងក្នុង និងក្រៅសាលា) ដោយផ្តល់ការគាំទ្រចាំបាច់ និងពង្រឹងសមត្ថភាព តាមស្ថាប័ន ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់ជនដែលមានតម្រូវការពិសេស មានការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូ ការបង្កើតសេវាអប់រំ ការអភិវឌ្ឍវិធីសាស្ត្របង្រៀន និងកម្មវិធីសិក្សាឱ្យបានសមស្រប។ យុទ្ធសាស្ត្រទាំង៨រួមមាន៖ ការអភិវឌ្ឍក្របខណ្ឌច្បាប់ និងយន្តការ កិច្ចសហការអន្តរក្រសួងក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណបឋម អភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មាន ផ្តល់ការអប់រំមានគុណភាពប្រកបដោយបរិយាបន្ន និងសមធម៌ ធានាឱកាសអប់រំប្រកបដោយគុណភាព សមភាព សមធម៌សម្រាប់សិស្សស្រីស្ថិតក្នុងសេចក្តីត្រូវការពិសេស អភិវឌ្ឍគំរូស្តង់ដាជាសកល សម្រាប់ការសាងសង់អគារសិក្សា និងអនាម័យទឹកស្អាត ការកសាងសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀន និងគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងសាលារៀន និងលើកកម្ពស់គោលនយោបាយ ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន។

លទ្ធផលទទួលបានពីការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព២០១៩-២០២៣ មេរៀនបទពិសោធន៍ និងបញ្ហាប្រឈមនានា ត្រូវបានពិភាក្សាគ្នានៅផ្នែកខាងក្រោម។ ផែនការសកម្មភាព២០២៤-២០២៨ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីពង្រឹង និងធ្វើឱ្យសម្រេចបាននូវអាទិភាពសំខាន់ៗ ឱ្យឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមនានាតាមរយៈការសង្កេត ក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្តផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នដំបូង។

១.៣ សមិទ្ធផលសំខាន់ៗនៃផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០១៩-២០២៣

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានអនុម័តគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន នៅឆ្នាំ២០១៨ និងផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០១៩-២០២៣ នៅឆ្នាំ២០១៩ ដែលរួមបញ្ចូលយុទ្ធសាស្ត្រ និងសកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះនានា ដើម្បីពង្រីកការទទួលបានការអប់រំបរិយាបន្នប្រកបដោយគុណភាពសម្រាប់កុមារ

មានពិការភាព។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងឡាយត្រូវបានធ្វើឡើងតាមរយៈការបង្កើតគោលនយោបាយ ការពង្រឹងសមត្ថភាព ស្ថាប័ន និងការផ្តល់អន្តរាគមន៍ផ្សេងៗដល់កុមារមានពិការភាព។ នាយកដ្ឋានអប់រំពិសេសនៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា វិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំពិសេសក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសម្របសម្រួលសេវាអប់រំបរិយាបន្ន អភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សាដល់គ្រូបង្រៀនរួមទាំងផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់គ្រូបង្រៀន និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយវិទ្យាល័យអប់រំពិសេស ថ្នាក់សមាហរណកម្ម និងសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្នក្នុងការបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការសិក្សារបស់កុមារមានពិការភាព។

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានធ្វើរបាយការណ៍អំពីវឌ្ឍនភាពគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូអំពីការអប់រំបរិយាបន្ន។ វឌ្ឍនភាពនេះសម្រេចបានតាមរយៈការដាក់បញ្ចូលការអប់រំបរិយាបន្នទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាបណ្តុះបណ្តាលគ្រូដំបូង ដែលត្រូវបានអនុវត្តនៅវិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាលគ្រូ ឬសាលាគរុកោសល្យ និងវិក្រឹតការទូទាំងប្រទេស រួមទាំងមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលដំបូង និងវិក្រឹតការ និងវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំផងដែរ។ ជាងនេះទៅទៀត វគ្គសិក្សាឯកទេសកម្រិតសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងជំនាញឯកទេសបីប្រភេទ និងបានបណ្តុះបណ្តាលគ្រូឯកទេសចំនួន១២០នាក់ ក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំចុងក្រោយ។ គ្រូបង្រៀនទាំងនេះត្រូវបានដាក់ឱ្យបម្រើការ ដើម្បីគាំទ្រការសិក្សារបស់កុមារមានពិការភាពជាសំខាន់ក្នុងវិទ្យាល័យអប់រំពិសេសចំនួន៦។ បន្ថែមពីនេះ ការបណ្តុះបណ្តាលវិក្រឹតការត្រូវបានផ្តល់ប្រមាណ៤០០០នាក់ និងបុគ្គលិកអប់រំពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និងតាមបណ្តាសាលារៀននានា។

សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០២២-២០២៣ សិស្សមានពិការភាពប្រមាណ១៦.១៣២នាក់ ក្នុងនោះសិស្សស្រីមានពិការភាពចំនួន៥២៥៤នាក់បានចុះឈ្មោះចូលរៀនតាមសាលារៀននានាទូទាំងប្រទេស។ សាលារៀនទាំងនេះរួមមានសាលារៀនទូទៅ ថ្នាក់សមាហរណកម្ម និងវិទ្យាល័យអប់រំពិសេស។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការប្រតិបត្តិ ចំពោះវិទ្យាល័យអប់រំពិសេសចំនួន៦។ វិទ្យាល័យអប់រំពិសេសទាំងនេះមានសិស្សចូលរៀនចំនួន១០៧៥នាក់ ក្នុងនោះសិស្សស្រីចំនួន១៥៦នាក់ ដែលមានពិការភាពកម្រិតមធ្យម និងធ្ងន់ធ្ងរ។ លើសពីនេះទៀត ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានទទួលយកបណ្តើរៗថ្នាក់សមាហរណកម្មចំនួន៣១ដែលពីមុនស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍។

ភាពជាដៃគូជាមួយអង្គការក្រៅរាជរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ រួមទាំងអង្គការយូនីសេហ្វ បានផ្តល់ផាសុកវត្ថុ ដើម្បីគាំទ្រដល់កុមារមានពិការភាពឱ្យទទួលបានសេវាចាំបាច់ និងកម្មវិធីសិក្សាតាមផ្ទះត្រូវបានផ្តល់ជូនក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំចុងក្រោយ។ ព័ត៌មានពិស្តារអំពីកិច្ចការងារនេះត្រូវបានសម្រេចដោយនាយកដ្ឋានអប់រំពិសេស។

ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពអស់រយៈពេល៥ឆ្នាំកន្លងមក កម្មវិធីកសាងសមត្ថភាពជាច្រើនត្រូវបានធ្វើឡើង ឯកសារបង្រៀនមួយចំនួនត្រូវបានចងក្រង និងកិច្ចប្រជុំជាច្រើនត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីកែលម្អគុណភាពបង្រៀន ការផ្តល់សេវាផ្សេងៗ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព ការសម្របសម្រួល និងការជួយសម្រួលឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរឡើងក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធ ព្រមទាំងសកម្មភាពផ្សេងៗ។ ខណៈដែលលទ្ធផលល្អមួយចំនួនសម្រេចបានយ៉ាងណាក៏ដោយ ប៉ុន្តែក៏នៅមានតម្រូវការមួយចំនួនតូចមិនទាន់បានឆ្លើយតបទៅនឹងយុទ្ធសាស្រ្តចម្បងៗ និងសកម្មភាពអាទិភាពមានដូចជា៖ កង្វះការគាំទ្រ ផ្នែកសម្ភារៈហិរញ្ញវត្ថុ កិច្ចសហការ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ពីកម្រិតថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

ក្រៅពីលទ្ធផលសម្រេចបានទាំងអស់នេះ ការផ្សព្វផ្សាយគោលនយោបាយ និងក្របខណ្ឌគតិយុត្តរួមទាំង ការបង្រៀនចង្អុលបង្ហាញ គោលការណ៍ណែនាំ និងការយល់ដឹងអំពីឯកសារទាំងអស់នេះចាំបាច់កែលម្អ និងអភិវឌ្ឍឡើងថែមទៀត។ គេរកឃើញផងដែរនូវការលំបាកផ្សេងៗ និងបញ្ហាប្រឈមនានាដែលកុមារមានពិការភាពធ្ងន់ធ្ងរនៅក្រៅសាលារៀនមិនទាន់បានទទួលសេវាអប់រំ ការថែទាំសុខភាព និងការស្តារនីតិសម្បទានៅឡើយ។ ការផ្សព្វផ្សាយនិងការយល់ដឹងអំពីពិការភាពនៅកម្រិតសហគមន៍ក៏នៅមិនទាន់បានទូលំទូលាយផងដែរ។ ការផ្តល់សេវាស្តារនីតិសម្បទាមិនទាន់បានឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់កុមារមានពិការភាពនៅឡើយ។ ដូច្នេះនៅមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងសំខាន់ៗជាច្រើនទៀតដែលត្រូវបន្តធ្វើ ដូចជា៖ ការបោះពុម្ពឯកសារអក្សរស្ទាប និងភាសាសញ្ញា វចនានុក្រមរូបភាព ការកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាពក្នុងបណ្តារាជធានីខេត្តគោលដៅ ការផ្សព្វផ្សាយឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណ ការផ្តល់កម្មវិធី និងការផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងកម្មវិធីកសាងសមត្ថភាពទៀងទាត់បន្ថែមទៀត ព្រមទាំងវគ្គសិក្សាខ្លីៗ សម្រាប់គ្រូបង្រៀន និងគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងសាលារៀន។ លើសពីនេះទៅទៀតវគ្គវិក្រឹតការសម្រាប់គ្រូបង្រៀន និងបុគ្គលិកជំនាញអប់រំពិសេស ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃលើផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ជំរុញកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងកិច្ចសហការជិតស្និទ្ធរវាងស្ថាប័នរដ្ឋ(អន្តរក្រសួង) ជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិ (ពិការភាព) អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន សាលារៀន ឪពុកម្តាយ សហគមន៍ និងសាធារណជនទូទៅ។

បញ្ហាប្រឈមក្នុងការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពអប់រំបរិយាបន្នឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣

ឧបសគ្គមួយក្នុងចំណោមឧបសគ្គធំៗចំពោះការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពការអប់រំបរិយាបន្ន ខ្វះខាតការគាំទ្រផ្នែកថវិកាក្នុងការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព។ របាយការណ៍ស្តីពីការពិនិត្យតាមដាន និងការវាយតម្លៃមិនទាន់ត្រូវបានរៀបចំឡើងពេញលេញ។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាក៏មិនមានរបាយការណ៍វាយតម្លៃស៊ីជម្រៅមួយអំពីលទ្ធផលសម្រេចបាននៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពនោះទេ។ នេះជាមេរៀនបទពិសោធន៍មួយសម្រាប់ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ប្រាំឆ្នាំបន្ទាប់។

បើធៀបទៅនឹងកុមារផ្សេងទៀត កុមារមានពិការភាពហាក់ដូចជាពុំសូវបានចូលរៀន ឬនៅក្រៅសាលារៀនតែម្តង។ ការអប់រំបរិយាបន្ន គឺជាវិធីសាស្ត្រមួយដែលអាចកែប្រែ ឬផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធអប់រំ រួមទាំងរចនាសម្ព័ន្ធគោលនយោបាយ ការអនុវត្ត និងធនធានមនុស្ស ដោយបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់អ្នកសិក្សាទាំងអស់។ ដើម្បីធានានូវការគោរពសិទ្ធិក្នុងការអប់រំ យន្តការផ្សេងៗចាំបាច់ត្រូវអនុវត្តសម្រាប់សាលារៀន គ្រូបង្រៀន គ្រួសារ និងសិស្ស ដើម្បីលុបបំបាត់នូវការរើសអើង លើសពីនេះតម្រូវឱ្យខិតខំប្រឹងប្រែងអប់រំផ្សព្វផ្សាយដល់សហគមន៍អំពីតម្រូវការ និងសិទ្ធិរបស់សមាជិកសហគមន៍ដែលមានពិការភាពផងដែរ។ បេសកកម្មនៃការអប់រំបរិយាបន្ន គឺអំពីការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការលុបបំបាត់នូវរនាំងឧបសគ្គនានាគ្រប់កម្រិត។ ក្នុងពេលអនុវត្តផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ឆ្នាំ២០១៩-២០២៣ អ្វីដែលបានរកឃើញកង្វះខាតការគាំទ្រផ្នែកសម្ភារៈដល់កុមារមានតម្រូវការពិសេសនៅតំបន់ដាច់ស្រយ៉ាល កង្វះការយល់ដឹងអំពីផលប្រយោជន៍នៃការអប់រំបរិយាបន្ន និងឪពុកម្តាយដែលមានកូនមានពិការភាពខ្វះព័ត៌មាន ពាក់ព័ន្ធនឹងសាលារៀនអប់រំពិសេស និង

ថ្នាក់សមាហរណកម្មនៅក្នុងរាជធានី ខេត្តដែលពួកគាត់រស់នៅ។ ការព្រួយបារម្ភគឺនៅតែមានពីឪពុកម្តាយចំពោះការបញ្ជូនកូនមានពិការភាពរបស់ខ្លួនទៅសាលារៀន និងរស់នៅដាច់ឆ្ងាយពីគ្រួសាររបស់ពួកគាត់។

២. ការវិភាគស្ថានភាពអំពីកុមារមានពិការភាព

២.១. ការវិភាគស្ថានភាពអំពីការអប់រំបរិយាបន្ននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ក្រៅពីការងារជោគជ័យលើកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងការអប់រំបរិយាបន្ននៅកម្ពុជា បញ្ហាប្រឈមក៏នៅតែកើតមានដូចជា៖ កង្វះជំនាញបច្ចេកទេសអប់រំពិសេស គ្រូបង្រៀន សម្ភារបង្រៀន និងរៀន សេវាគាំទ្រ ផ្នែកថវិកា និងបញ្ហាផ្សេងៗទៀតសុទ្ធតែជាឧបសគ្គដ៏សំខាន់ក្នុងការពង្រឹងលើសេចក្តីណែនាំ លិខិតបទដ្ឋាន និងផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន។ លើសពីនេះ អ្វីដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់គឺការគាំទ្រពីក្រុមគ្រួសារដែលមានកូនមានពិការភាព ហើយបញ្ជូនទៅសាលារៀន (កង្វល់លើបញ្ហាលំបាក និងការរើសអើងនៅសាលារៀន)។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ ការគាំទ្រពីសហគមន៍នៅតែត្រូវការការកែលម្អ កង្វះគ្រូបង្រៀនទាំងនៅសាលារដ្ឋ និងសាលាឯកជនដែលមានសិស្សមានពិការភាពរៀនក៏នៅតែត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈម។

ច្បាប់ និងគោលនយោបាយជះឥទ្ធិពលលើការវិភាគពាក់ព័ន្ធការអប់រំបរិយាបន្ន និងការអប់រំពិសេស គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេស ពីសាលារៀន ការិយាល័យអប់រំ យុវជន និងកីឡានៃរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡារាជធានី ខេត្ត ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ក្នុងការអភិវឌ្ឍផែនការសកម្មភាពជាតិជាក់ស្តែង។

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសម្រាប់ការអនុវត្ត ការអប់រំបរិយាបន្នត្រូវបានលើកកម្ពស់ និងអភិវឌ្ឍ ការអប់រំពិសេស និងការអប់រំថ្នាក់សមាហរណកម្មនៅមានកម្រិតនៅឡើយ និងពុំទាន់បានឆ្លើយតបតាមតម្រូវការ ជាពិសេសនៅក្នុងតំបន់ជនបទ និងតំបន់ដាច់ស្រយ៉ាល។ កង្វះការគាំទ្រផ្នែកថវិកាក្នុងការអនុវត្តផែនការ និងមានវិសាលភាព និងការលើកទឹកចិត្តដល់គ្រួសារដែលមានកូនមានពិការភាពក៏នៅតែជាបញ្ហាព្រួយបារម្ភនៅឡើយ។

២.២. បញ្ហាប្រឈម និងរនាំងឧបសគ្គចំពោះការអប់រំបរិយាបន្ន

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័ន គោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំកុមារពិការ គោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន និងផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ត្រូវបានអនុវត្ត ដើម្បីធានាថាមនុស្សគ្រប់រូបទទួលបានការអប់រំដូចគ្នា។ ជាងនេះទៅទៀត បញ្ហាប្រឈមជាច្រើននៅតែបន្តកើតមាន ដូចជារនាំងឧបសគ្គចំពោះការទទួលបានការអប់រំពីព្រោះតែភាពក្រីក្រ ឥរិយាបថមិនសមរម្យ និងការយល់ដឹងមានកម្រិតអំពីពិការភាពជាដើម។ បញ្ហានេះបានបណ្តាលឱ្យមានគម្លាតគ្នារវាងគោលនយោបាយ និងច្បាប់ដែលមានស្រាប់ និងការអនុវត្តនៅក្នុងថ្នាក់រៀន និងកម្រិតសាលារៀន។

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហានេះ ត្រូវការការយល់ដឹងឱ្យបានល្អប្រសើរ លើបញ្ហាប្រឈមក្នុងការអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្ននៅកម្ពុជា គំនិតផ្តួចផ្តើមថ្មី ស្តីពីការសិក្សាសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា បានអប់រំផ្សព្វផ្សាយ តាមរយៈភាពជាដៃគូ រវាងយូនីសេហ្វ អ៊ីណូសិនទី (UNICEF Innocenti) យូនីសេហ្វកម្ពុជា (UNICEF Cambodia) យូនីសេហ្វអាស៊ីបូព៌ា (UNICEF East Asia) និងការិយាល័យប្រចាំតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិក (Pacific Regional Office) និងក្រសួងអប់រំ

យុវជន និងកីឡា។ *វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវត្រូវបានបង្កើតឡើងចេញពីការបោះពុម្ពផ្សាយលើកទី៣នៃគោលវិធីវិភាគតាមវិស័យអប់រំ* [4] (Education Sector Analysis Methodological Guidelines) (UNESCO-IIEP, UNICEF, GPE, and FCDO, 2021 និង បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រចម្រុះមួយ រួមទាំងការវិភាគគោលនយោបាយ និងទិដ្ឋភាព ការវិភាគទិន្នន័យមានស្រាប់ និងការស្រាវជ្រាវស៊ីជម្រៅបឋម ដើម្បីស្វែងយល់អំពីកត្តាទាំងឡាយដែលជះឥទ្ធិពលលើការអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្នពីការផ្តល់សេវា ផ្នែកផ្គត់ផ្គង់ និងតម្រូវការ និងបរិយាកាសអំណោយផល។

ក្របខណ្ឌការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាពត្រូវបានប្រើ ដើម្បីរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធនៃការវិភាគ និងផ្តល់ព័ត៌មានអំពីអនុសាសន៍នានា។ ក្របខណ្ឌនេះ គឺជាឧបករណ៍មួយដែលត្រូវបានប្រើក្នុងការត្រួតពិនិត្យប្រព័ន្ធអប់រំទាំងមូល តាមរយៈឧបករណ៍អប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព។ ក្របខណ្ឌនេះបានផ្តល់នូវវិធីមួយក្នុងការកំណត់អំពីតម្រូវការអ្វីដែលនឹងត្រូវបានដាក់នៅនឹងកន្លែង ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធអប់រំទាំងមូលមានលក្ខណៈជាការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព។ ក្នុងពេលដែលក្របខណ្ឌនេះផ្តោតលើកុមារមានពិការភាព គេរំពឹងថាការកែលម្អឱ្យប្រសើរឡើងនានាត្រូវបានកំណត់ឃើញនឹងផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់ការចូលរួម និងលទ្ធផលសិក្សានៃកុមារគ្រប់រូបទាំងមានពិការភាព ឬមិនមានពិការភាព។ *(សូមមើលក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ២៖ ក្របខណ្ឌអប់រំបរិយាបន្ន)។*

ការវិភាគធ្វើជាផ្នែកធំពីរ៖ ការផ្តល់សេវា (កម្រិតការអនុវត្ត) និងបរិយាកាសអំណោយផល (កម្រិតគោលនយោបាយ) *ដែលបានផ្តល់នូវទិដ្ឋភាពទូទៅអំពីអ្វី និងរបៀបដែលមជ្ឈដ្ឋានគោលនយោបាយបច្ចុប្បន្នគាំទ្រការអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព។*

របកគំហើញ និងអនុសាសន៍សំខាន់ៗ ដែលបានមកពីការវិភាគចេញពីការស្រាវជ្រាវនេះ ជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវក្នុងដំណើរការនៃការជ្រើសរើសយុទ្ធសាស្ត្រ សម្រាប់ការបង្កើតផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ ដើម្បីបរិវត្តន៍កម្មការអប់រំបរិយាបន្នប្រកបដោយគុណភាពសម្រាប់ទាំងអស់គ្នានៅកម្ពុជា។

ការវិភាគ បានចាប់ផ្តើមជាមួយនឹងការពិនិត្យមើលយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់បំផុតនៃបរិយាកាសអំណោយផលដែលស្គាល់ថាជាប្រព័ន្ធក្របខណ្ឌមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់ ក្នុងការអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព។

របកគំហើញទាំងនោះបង្ហាញជាក់ស្តែងថា៖

- កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់កម្ពុជាជំរុញឱ្យមានការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព តាមរយៈការអនុវត្តគោលនយោបាយផ្សេងៗ គឺបង្ហាញពីការផ្លាស់ប្តូរវិយាបថទៅកាន់ជនមានពិការភាព។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តម្រូវឱ្យការបន្សុីគ្នារវាងអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ និងគំរូសង្គមនៃពិការភាព
- គោលនយោបាយដែលមានស្រាប់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា បង្ហាញពីការផ្តល់នូវការអប់រំផ្សេងៗសម្រាប់កុមារមានពិការភាព ប៉ុន្តែមិនមានន័យថា ទាំងអស់នោះត្រូវតែស្របជាមួយគោលការណ៍សមាហរណកម្មទេ ដោយមានមតិខ្លះលើកឡើងថាកុមារមួយចំនួនត្រូវតែដាក់ឱ្យរៀនដាច់ដោយឡែក
- សិទ្ធិទទួលបាន ការមិនរើសអើង គឺពុំសូវបានបង្ហាញនៅក្នុងគោលនយោបាយទេ ដោយឡែកក្រុមជនងាយរងគ្រោះអាចប្រឈមនឹងការរឹតបន្តឹងបន្ថែម ក៏មិនទាន់បញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់ផងដែរ

---

[4] *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: International Institute for Educational Planning, United Nations Children's Fund, Global Partnership for Education and the United Kingdom Foreign, Commonwealth and Development Office, Education Sector Analysis Methodological Guidelines Volume 3, IIEP-UNESCO and UNICEF, 2021.*

- ទិន្នន័យដែលប្រមូលបានពីមន្ត្រីអប់រំក្រុង ស្រុក ខណ្ឌមួយចំនួន បានស្នើឡើងនូវយន្តការពង្រឹងបន្ថែមទៀត និងទាមទារឱ្យមានគណនេយ្យភាព និងការពង្រឹងគោលនយោបាយឱ្យខ្លាំងឡើង
- គោលនយោបាយបានបង្ហាញពីភាពសំខាន់នៃកិច្ចសហការគ្នាជាមួយស្ថាប័ន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗ គឺដើម្បីពង្រឹងការគាំទ្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដល់កុមារមានពិការភាព ជាមួយគ្នានេះដែរមន្ត្រីអប់រំក្រុង ស្រុក ខណ្ឌមួយចំនួនស្នើឱ្យមានកិច្ចសហការគ្នាជាវិជ្ជមានកើតមានឡើង។

ផ្នែកទីពីរនៃការស្រាវជ្រាវផ្តោតលើរបៀបអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្ននៅកម្រិតសាលារៀន។ ការវិភាគលើទិន្នន័យមានស្រាប់ ផ្នែកផ្តត់ផ្គង់រកឃើញថា៖

- កុមារមានពិការភាពក្នុងប្រទេសកម្ពុជា តិចជាង៣ដងបានចូលរៀនប្រសិនបើប្រៀបធៀបនឹងកុមារមិនមានពិការភាព។ ស្ថានភាពពិការភាពមានផលប៉ះពាល់ខ្លាំងលើការចូលរៀន កត្តាចម្បងៗពាក់ព័ន្ធ គឺទ្រព្យសម្បត្តិ យេនឌ័រ និងទីកន្លែង
- ករណីខ្លះ ទោះបីជាកុមារមានពិការភាពបានចុះឈ្មោះចូលរៀន ក៏ពួកគាត់មិនចូលរៀនពេញម៉ោងដែរ ព្រោះមានកុមារច្រើនលើសចំនួននៅក្នុងថ្នាក់រៀន បញ្ហាក្នុងការដឹកជញ្ជូនទៅសាលារៀនឆ្ងាយៗ និងឧបសគ្គដទៃទៀត
- មិនមានយន្តការកំណត់អត្តសញ្ញាណស្តង់ដា ដោយការទទួលខុសត្រូវនៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណផ្អែកលើគ្រូបង្រៀន និងសាលារៀន។ បញ្ហានេះអាចបង្កើតជាកំហុសឆ្គងក្នុងរបាយការណ៍ និងនាំទៅរកកង្វះខាតការជឿទុកចិត្តពីឪពុកម្តាយ អ្នកអាណាព្យាបាល
- មានតែគ្រូបង្រៀនម្នាក់ក្នុងចំណោម១០នាក់បានទទួលការបំប៉នសមត្ថភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន។ មានគ្រូបង្រៀនជាច្រើនមានអារម្មណ៍ថាមិនបានត្រៀម លក្ខណៈទុកមុនក្នុងការដោះស្រាយពីតម្រូវការនានាសម្រាប់កុមារមានពិការភាព
- គ្រូបង្រៀន និងនាយកសាលារៀនមួយចំនួនបានរៀបរាប់ថា មានការពេញចិត្តនឹងការអប់រំបរិយាបន្ន ទន្ទឹមនឹងនោះក៏មានគ្រូបង្រៀនខ្លះបានលើកឡើងថា កុមារមានពិការភាពគួរតែរៀនក្នុងថ្នាក់រៀនដាច់ដោយឡែកពីគេ ដែលកត្តានេះអាចឆ្លុះបញ្ចាំងពីកង្វះខាតនៃការយល់ដឹងអំពីនិយមន័យបរិយាបន្ន
- ទោះបីជាមានប្រកាសអន្តរក្រសួង ស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវបទដ្ឋានបច្ចេកទេស ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត បង្កលក្ខណៈងាយស្រួលសម្រាប់ជនមានពិការភាពក៏ដោយ ក៏ការអនុវត្តនៅតែមានកម្រិតនៅឡើយ ក្នុងការសម្រេចបាននូវសាលារៀន និងថ្នាក់រៀនប្រកបដោយផាសុកភាពពេញលេញ។ គ្រូបង្រៀន និងនាយកសាលារៀនមួយចំនួនបញ្ជាក់ថា មានការជួបប្រទះការប្រឈមជាច្រើនក្នុងការអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្នពីព្រោះពិពិធភាពសម្ភារបង្រៀននៅមានកម្រិត។

ទោះបីជាកុមារមានពិការភាពអាចទទួលបានការអប់រំក្តី ក៏គុណភាពនៃការអប់រំដែលពួកគេទទួលបានគួរកែលម្អពិសេសគឺ៖

- លទ្ធផលស្រាវជ្រាវបែបគុណវិស័យបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា ភាពខុសគ្នាក្នុងការវាយតម្លៃចំពោះកុមារមានពិការភាព និងកុមារមិនមានពិការភាពយកមកប្រើប្រាស់សឹងតែគ្មានការសម្របសម្រួល

- ស្របពេលនឹងទិន្នន័យការសិក្សារបស់សិស្សមានពិការភាពនៅមានកម្រិត។ លទ្ធផលស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថា ការបញ្ចូលទិន្នន័យសិស្សមានពិការភាព ពិបាកជាងការបញ្ចូលលទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្សមិនមានពិការភាព
- ពិការភាពមានទំនាក់ទំនងជាមួយអវត្តមានរយៈពេលយូរ ដែលជះឥទ្ធិពលលើការសិក្សារបស់កុមារមានពិការភាព
- ពិការភាពមានទំនាក់ទំនងជាមួយអត្រាអនក្ខរកម្មខ្ពស់នៅកម្ពុជា។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចូលរៀនបានកាត់បន្ថយអត្រាអនក្ខរកម្មក្នុងចំណោមកុមារមានពិការភាព និងបានកាត់បន្ថយគម្លាតអត្រាអក្ខរកម្មរវាងកុមារមានពិការភាព និងកុមារមិនមានពិការភាព
- ទិន្នន័យបង្ហាញថា អត្ថប្រយោជន៍នៃការអប់រំបរិយាបន្ន និងសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្ន អាចពង្រីកសម្រាប់កុមារទាំងអស់នៅកម្ពុជា មិនមែនចំពោះតែកុមារមានពិការភាពនោះទេ។

នៅពេលពិនិត្យមើលផ្នែកតម្រូវការ ផ្តោតជាសំខាន់លើឥរិយាបថចំពោះការអប់រំកុមារមានពិការភាពនៅក្នុងសាលារៀនទូទៅ ការស្រាវជ្រាវបានសន្និដ្ឋានថា៖

- ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីអត្ថប្រយោជន៍នៃការអប់រំបរិយាបន្នក្នុងសហគមន៍ជាចាំបាច់ ពីព្រោះជំនឿអវិជ្ជមានមួយចំនួននៅតែកើតមានឡើងក្នុងចំណោមឪពុកម្តាយដែលមានកុមារមានពិការភាព និងកុមារមិនមានពិការភាព
- កុមារមានពិការភាពបានរៀបរាប់អំពីការរើសអើង និងការផាត់ចេញពីសង្គមមួយចំនួន អាចនាំឱ្យខ្វះឆន្ទៈក្នុងការចូលរៀននៅសាលារៀនទូទៅ
- បន្ទុកចំណាយមិនផ្ទាល់អាចជះឥទ្ធិពលដល់លទ្ធភាពរបស់អ្នកអាណាព្យាបាល ក្នុងការបញ្ជូនកូនទៅសាលារៀន
- ខណៈដែលការអប់រំនៅកម្ពុជាមិនគិតថ្លៃ អ្នកអាណាព្យាបាលរបស់កុមារមានពិការភាពនៅតែលើកឡើងពីតម្រូវការគាំទ្រផ្នែកថវិកា និងសម្ភារៈបន្ថែមសម្រាប់ការសិក្សា និងការដឹកជញ្ជូន។

របកគំហើញទាំងនេះបានផ្តល់ជាអនុសាសន៍លើគោលនយោបាយ ដូចខាងក្រោម៖

២.៣ អនុសាសន៍លើគោលនយោបាយ

ដើម្បីអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្ន សម្រាប់ពិការភាព ប្រព័ន្ធនឹងផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដែលនាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរដូចខាងក្រោម៖

ផ្នែកបរិយាកាសអំណោយផល

- ពង្រឹងគុណភាពការប្រមូលទិន្នន័យកុមារមានពិការភាព និងការសិក្សារបស់ពួកគេ
- កសាងបទដ្ឋានគតិយុត្ត ដើម្បីពិនិត្យតាមដានការអនុវត្តគោលនយោបាយ ដោយធានាឱ្យមានសង្គតិភាពរវាងគោលនយោបាយ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងជាពិសេសរកឃើញពីភាពខ្វះចន្លោះក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយ
- បន្សុីគ្នាបន្ថែមទៀតរវាងគោលនយោបាយ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តជាមួយគំរូសង្គម ឬគំរូសិទ្ធិមនុស្សនៃពិការភាព និងគោលការណ៍អប់រំបរិយាបន្ន

- បង្កើតពិធីសារកំណត់ស្តង់ដា និងឧបករណ៍សម្រាប់កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារទៅតាមប្រភេទពិការភាពផ្សេងៗ និងតម្រូវការសិក្សារបស់ពួកគេ

ដើម្បីគាំទ្រការអនុវត្តក្នុងកម្រិតផ្តល់សេវា អនុសាសន៍ផ្នែកផ្គត់ផ្គង់នឹងបង្ហាញដូចតទៅ៖

- កែប្រែសាលារៀនទូទៅឱ្យក្លាយជាសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្នឱ្យបានច្រើនដើម្បីសម្របសម្រួលសិស្សមានពិការភាពផ្សេងៗអាចរៀនសូត្របាន
- ពង្រឹងការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងសម្ភារៈសម្រាប់គ្រួសារ ដែលមានកុមារមានពិការភាព
- ផ្តល់ឱកាសកសាងសមត្ថភាពលើជំនាញវិជ្ជាជីវៈច្បាស់លាស់សម្រាប់គ្រូបង្រៀនដោយផ្តោតលើយុទ្ធសាស្ត្របង្រៀនសិស្សមានពិការភាពឱ្យស្របទៅនឹងតម្រូវការរៀនសូត្រផ្សេងៗប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងធ្វើឱ្យមានការប្រែក្លាយជាថ្នាក់រៀនអប់រំបរិយាបន្ន។

ផ្នែកគុណភាព ដោយផ្អែកលើលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវមានដូចខាងក្រោម៖

- កសាងកម្មវិធីសិក្សាសមស្រប និងវាយតម្លៃការសិក្សា ដើម្បីតាមដានការរៀនសូត្ររបស់កុមារមានពិការភាព
- បន្តគាំទ្រការរៀនសូត្ររបស់កុមារមានពិការភាពព្រមទាំងតាមដានលើអវត្តមានរយៈពេលវែង និងកាត់បន្ថយការបោះបង់ការសិក្សា។

ជាទីបញ្ចប់ ដើម្បីធានាការអនុវត្តប្រកបដោយជោគជ័យពីផ្នែកតម្រូវការ មានជាអនុសាសន៍ដូចខាងក្រោម៖

- លើកកម្ពស់ការអប់រំផ្សព្វផ្សាយអំពីការអប់រំបរិយាបន្នដល់សាធារណជនឱ្យយល់ពីអត្ថប្រយោជន៍របស់កុមារគ្រប់រូប រួមទាំងកុមារមានពិការភាព។ កិច្ចអន្តរាគមន៍សមស្របទៅនឹងបរិបទសង្គម និងវប្បធម៌ បុគ្គលភាព គ្រួសារ សហគមន៍ និងគ្រឹះស្ថានអប់រំគ្រប់កម្រិតនៃសង្គមកម្ពុជា និងផ្តោតលើអាកប្បកិរិយា និងជំនឿអវិជ្ជមានឆ្ពោះទៅរកការលើកកម្ពស់ការអប់រំបរិយាបន្ន
- ជំរុញការចូលរួមរបស់ឪពុកម្តាយក្នុងការចិញ្ចឹមបីបាច់ ថែទាំ និងគាំទ្រកុមារមានពិការភាពឱ្យទទួលបានសេវាផ្សេងៗរួមទាំងការអប់រំបរិយាបន្ន និងសេវាសុខភាព។

៣. ចក្ខុវិស័យ

ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០២៤-២០២៨ បង្កើតឡើងដោយផ្អែកលើសមិទ្ធផលនានាដែលមាននៅក្នុងផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០១៩-២០២៣ និងមានចក្ខុវិស័យគឺ ផ្តល់ការអប់រំប្រកបដោយគុណភាពដល់ជនមានពិការភាព និងជនមានតម្រូវការពិសេសឱ្យទទួលបានវិជ្ជាសម្បទា បំណិនសម្បទា និងចរិយាសម្បទាដែលជួយអភិវឌ្ឍសក្តានុពលពេញលេញ នឹងចូលរួមអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិ។

៤. គោលបំណង

ប្រទេសកម្ពុជាទទួលស្គាល់ ការអប់រំបរិយាបន្នមានន័យថា ជាការរាប់បញ្ចូលទាំងសិស្សមានពិការភាពនៅក្នុងសាលារៀនចំណោះទូទៅ។ សព្វថ្ងៃនេះនៅប្រទេសជាច្រើន កុមារមានពិការភាពចូលរៀននៅសាលារៀនចំណោះទូទៅក៏ប៉ុន្តែកម្មវិធីសិក្សាមានភាពបត់បែន។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងគំរូបរិយាបន្ន (សិស្សមានពិការភាព និងមិនមានពិការភាពរៀនសូត្រតាមកម្មវិធីសិក្សាអប់រំបរិយាបន្នដូចគ្នា)គឺជាដំណើរការរយៈពេលវែង។ វាជាវិធីសាស្ត្រមួយឱ្យប្រព័ន្ធអប់រំមានការផ្លាស់ប្តូររាប់ទាំង រចនាសម្ព័ន្ធ គោលនយោបាយ ការអនុវត្ត និងធនធានមនុស្ស ដើម្បីឱ្យសិស្សទាំងអស់រៀននៅសាលារៀនចំណោះទូទៅមានផាសុកវត្ថុឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរៀនសូត្រផ្សេងៗគ្នា។

ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០២៤-២០២៨ ផ្តល់នូវផែនទីបង្ហាញផ្លូវ យុទ្ធសាស្ត្រ និងសកម្មភាពអាទិភាពសំខាន់ៗ ដើម្បីបង្កើនការចុះឈ្មោះចូលរៀន និងលើកកម្ពស់ការចូលរៀនសមស្របសម្រាប់

សិស្សមានពិការភាពប្រកបដោយ គុណភាព និងបរិយាបន្នរួមទាំងកុមារ វ័យជំទង់ និងយុវជនមានពិការភាព។ ក្នុងន័យនេះរាប់បញ្ចូលទាំងការកំណត់ និងការថែរក្សាឱ្យមានស្តង់ដាការអប់រំបរិយាបន្ន ខ្លឹមសារកម្មវិធីសិក្សាត្រូវសម្របសម្រួលសមស្រប សម្ភារបង្រៀន និងរៀន វិធីសាស្ត្រ និងបរិស្ថានសិក្សាដោយធានាឱ្យបាននូវការចូលរួមការអប់រំបរិយាបន្នប្រកបដោយគុណភាព។

៥. វិសាលភាព

ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨ មានគោលបំណងផ្តល់សេវាអប់រំដល់បុគ្គលមានពិការភាព រួមទាំងកុមារ ជនវ័យជំទង់ និងយុវជនមានពិការភាព។ ផែនការសកម្មភាពនេះបង្ហាញថាដើម្បីធានាកុមារទាំងអស់ទទួលបានសេវាអប់រំប្រកបដោយគុណភាព និងបរិយាបន្ន ចាប់ពីមត្តេយ្យសិក្សារហូតដល់ឧត្តមសិក្សា និងការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ទាំងការអប់រំ ក្នុងប្រព័ន្ធ និងក្រៅប្រព័ន្ធ។

៦. យុទ្ធសាស្ត្រ

ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០២៤-២០២៨ត្រូវបានបង្កើតឡើងផ្អែកលើអនុសាសន៍ គោលនយោបាយ និងការស្រាវជ្រាវស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ននៅកម្ពុជា តាមរយៈការពិគ្រោះយោបល់ជាច្រើនលើកច្រើនសារ ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធមកពីស្ថាប័នផ្សេងៗថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដៃគូអភិវឌ្ឍ ឪពុកម្តាយមានកូនមានពិការភាព និងកូនមិនមានពិការភាព។ ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ននេះបានអនុម័តយុទ្ធសាស្ត្រដូចខាងក្រោម៖

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ១ ៖** កសាងក្របខណ្ឌគតិយុត្ត និងបរិយាកាសអំណោយផលដើម្បីលើកកម្ពស់ការអប់រំបរិយាបន្ន
- **យុទ្ធសាស្ត្រ ២ ៖** អភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធប្រមូលទិន្នន័យ និងព័ត៌មានដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាពតាមរយៈកិច្ចសហការជាមួយស្ថាប័នជាតិ និងភាគីពាក់ព័ន្ធ
- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៣ ៖** ធានាឱ្យមានការទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព និងបរិយាបន្នដល់ជនមានពិការភាព រួមទាំងកុមារនិងជនវ័យជំទង់មានពិការភាព
- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៤ ៖** ធានាគុណភាពការអប់រំបរិយាបន្ន ដល់កុមារមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវការពិសេស
- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៥ ៖** អភិវឌ្ឍគំនូសប្លង់ស្តង់ដាសកល សម្រាប់ការសាងសង់អគារសិក្សា សំណង់រូបវន្ត និងការសម្របសម្រួលអនាម័យ
- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៦ ៖** ជំរុញឱ្យមានធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងពិពិធភាពសម្រាប់គាំទ្រគ្រួសារងាយរងគ្រោះដែលមានកូនមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវកាអប់រំពិសេស
- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៧ ៖** អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពគ្រូ និងគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀន
- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៨ ៖** លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន
- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៩ ៖** ពង្រឹងចំណេះដឹង តួនាទី ការទទួលខុសត្រូវ និងការចូលរួមគ្រប់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។

តារាងសង្ខេបអាទិភាពយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗខាងក្រោមនេះ មានបំណងផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើអ្នកធ្វើការសម្រេចចិត្តនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ រួមទាំងអ្នកផ្តល់សេវា ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ ឪពុកម្តាយដែលមានកូនមានពិការភាព ចូលរួមអនុវត្តពេញលេញពិនិត្យតាមដានលើវឌ្ឍនភាព និងវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ពីការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន។

សកម្មភាពចម្បង	សកម្មភាពរយៈពេលមធ្យម (២០២៤-២០២៦)	សកម្មភាពរយៈពេលវែង (២០២៤-២០២៨)
យុទ្ធសាស្ត្រ១៖ ការអភិវឌ្ឍក្របខណ្ឌគតិយុត្ត និងបរិយាកាសអំណោយផលដើម្បីលើកកម្ពស់ការអប់រំបរិយាបន្ន។	ពិនិត្យ និងកែសម្រួលក្របខណ្ឌគតិយុត្តដែលមានស្រាប់អំពីការអប់រំបរិយាបន្ន ដើម្បីជានាសង្គតិភាពជាមួយគោលការណ៍ណែនាំ និងឧបករណ៍ដទៃទៀត។	ពិនិត្យ និងអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន។
យុទ្ធសាស្ត្រ២៖ អភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធប្រមូលទិន្នន័យ និងព័ត៌មានដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាពតាមរយៈកិច្ចសហការជាមួយស្ថាប័នជាតិ និងភាគីពាក់ព័ន្ធ។	ពិនិត្យតាមដាន និងទាញយកវឌ្ឍនភាពអំពីការចុះឈ្មោះចូលរៀន របស់កុមារមានពិការភាព តាមរយៈការវិភាគទិន្នន័យ រួមទាំង ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ ក្រសួងអយក ការស្ទង់មតិ/ការស្រាវជ្រាវ និងការធ្វើប្រជាសាស្ត្រជាតិដទៃទៀត។	កសាង ផ្អែកលើការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ (គោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន)។
យុទ្ធសាស្ត្រ៣៖ ធានាឱ្យមានការទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព និងបរិយាបន្នដល់ជនមានពិការភាព រួមទាំងកុមារនិងជនវ័យជំទង់មានពិការភាព។	គោលការណ៍ណែនាំ អំពីសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្ន ត្រូវបានអនុម័ត និងប្រតិបត្តិក្នុងផ្នែកដែលបានជ្រើសរើស។ ក្រសួងអប់រំបន្តផ្តល់ថ្នាក់សមាហរណកម្ម សាលារៀនអប់រំពិសេស ជាទម្រង់ស្ពានចម្លងឆ្ពោះទៅការអប់រំបរិយាបន្ន។	គោលការណ៍ណែនាំសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្ន និងសាលារៀនធនធានត្រូវបានប្រតិបត្តិយ៉ាងទូលំទូលាយ។
យុទ្ធសាស្ត្រ៤៖ ធានាគុណភាពការអប់រំបរិយាបន្ន ដល់កុមារមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវការពិសេស។	អភិវឌ្ឍ និងអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាលម្អិតមានលក្ខណៈបត់បែនដោយយកគំរូ ប្លង់សកលមកប្រើប្រាស់សម្រាប់គោលការណ៍សិក្សា ឧបករណ៍វាយតម្លៃដែលបានអនុម័ត និងផ្តល់សម្ភារសិក្សាបរិយាបន្ន ព្រមទាំងបច្ចេកវិទ្យាជំនួយដែលគាំទ្រដល់តម្រូវការផ្សេងៗនៃកុមារមានពិការភាព។	ធ្វើការវាយតម្លៃលើការសិក្សានៃកុមារមានពិការភាពជាកាលវិភាគ និងស្ទង់ជាវាយតម្លៃលើការសិក្សាកម្រិតជាតិ។
យុទ្ធសាស្ត្រ៥៖ អភិវឌ្ឍគំនូសប្លង់ស្តង់ដាសកល សម្រាប់ការសាងសង់អគារសិក្សា សំណង់រូបវន្ត និងការសម្របសម្រួលអនាម័យ។	- អភិវឌ្ឍ និងធ្វើជាស្តង់ដាគោលការណ៍ណែនាំ ស្តីពីហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត និងកន្លែងលេងប្រកបដោយផាសុកវត្ត - បញ្ចូលគោលការណ៍សិក្សាតាមគំនូសប្លង់សកលក្នុងសកម្មភាពការបង្រៀន និងការសិក្សា។	អគារសាលារៀន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តផ្សេងៗ(ថ្មី និងត្រូវបានកែលម្អ)អនុលោមតាមស្តង់ដាផាសុកវត្ថុ។
យុទ្ធសាស្ត្រ៦៖ ជំរុញឱ្យមានធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងពិពិធភាពសម្រាប់គាំទ្រគ្រួសារងាយរងគ្រោះដែលមានកូនមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវការអប់រំពិសេស។	- បង្កើតផែនការប្រតិបត្តិប្រចាំឆ្នាំដែលមានការចំណាយថវិកាសមស្រប - វិភាជន៍ថវិការដ្ឋគាំទ្រដល់ការសិក្សារបស់កុមារមានតម្រូវការពិសេស	- ក្រសួងអយក. ផ្តល់សមត្ថភាពសាលារៀនក្នុងការកៀគរកថវិកាគាំទ្រកុមារមានពិការភាពឱ្យទទួលបានសេវាអប់រំ និងសុខភាព

សកម្មភាពចម្បង	សកម្មភាពរយៈពេលមធ្យម (២០២៤-២០២៦)	សកម្មភាពរយៈពេលវែង (២០២៤-២០២៨)
	ធ្វើគម្រោងចំណាយអំពីការអប់រំបរិយាបន្ន សម្រាប់កុមារមានពិការភាព។	- ធានាការវិភាជន៍ថវិកាគាំទ្រការសិក្សារបស់កុមារមានតម្រូវការពិសេស - ធ្វើខ្ទង់ចំណាយអំពីការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នរយៈពេល៥ឆ្នាំ។
យុទ្ធសាស្ត្រ៧៖ អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពគ្រូ និងគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀន។	ពិនិត្យ កែសម្រួលកម្មវិធីសិក្សាលម្អិតដែលមានស្រាប់ នឹងត្រូវបានអនុវត្តដោយកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដំបូង និងរៀបចំការផ្តល់កម្មវិធីសិក្សាជំនាញលម្អិត និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបន្តិចម្តងៗឈានទៅដល់កម្រិតឧត្តមសិក្សា (គឺថាពីសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ទៅបរិញ្ញាបត្ររង និងបរិញ្ញាបត្រ)	- អនុវត្តកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អាជីពជាប្រចាំដល់បុគ្គលិកអប់រំ និងគ្រូបង្រៀន - ផ្តល់កម្មវិធីសិក្សាជំនាញលម្អិត និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបន្តិចម្តងៗឈានទៅដល់កម្រិត ឧត្តមសិក្សា (គឺថាពីសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ទៅបរិញ្ញាបត្ររង និងបរិញ្ញាបត្រ) ។
យុទ្ធសាស្ត្រ៨៖ លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីគោលនយោបាយ ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន។	ពិនិត្យពាក់កណ្តាលអាណត្តិនៃផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន។	ការវាយតម្លៃចុងក្រោយនៃផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ការពិនិត្យ និងការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន។
យុទ្ធសាស្ត្រ៩៖ ពង្រឹងចំណេះដឹង តួនាទី ការទទួលខុសត្រូវ និងការចូលរួមគ្រប់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។	បញ្ចូលឪពុកម្តាយកុមារមានពិការភាព កុមារមានពិការភាព និងអង្គការជនពិការក្នុងព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗនានា រួមទាំងការពិភាក្សាពីគោលនយោបាយ ទិវាជនពិការពិភពលោកប្រារព្ធវេទិកាថ្នាក់ជាតិផ្សេងៗអំពីការអប់រំបរិយាបន្នដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីវឌ្ឍនភាព ស្វែងរកដំណោះស្រាយដែលគាំទ្រដល់សេវាអប់រំសម្រាប់កុមារមានពិការភាព។	តាមដានវឌ្ឍនភាព និងឥរិយាបថសង្គមផ្លាស់ប្តូរទៅរកការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់កុមារមានពិការភាព។

៧. ផែនការសកម្មភាព

ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ រួមមានយុទ្ធសាស្ត្រចម្បងចំនួន៩ មានគោលបំណង និងលទ្ធផលរំពឹងទុកជាក់លាក់ យុទ្ធសាស្ត្ររង និងសកម្មភាពអាទិភាពសំខាន់ៗដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងតារាងលទ្ធផលម៉ាទ្រិច(ភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ១)។ ផែនការសមកម្មភាពនេះរួមមានសូចនាករស្នូលសម្រាប់ការពិនិត្យតាមដានវឌ្ឍនភាព និងការវាស់វែងលទ្ធផលដែលបានរៀបចំឡើងសម្រាប់សកម្មភាពអាទិភាពសំខាន់ៗទាំងឡាយដែលបង្ហាញក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រទាំង៩ រួមមានចំណុចដៅដែលត្រូវអនុវត្តតាមឆ្នាំនីមួយៗ។

សូចនាករស្នូល និងចំណុចដៅខាងក្រោមត្រូវបានកំណត់ក្នុងផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ដើម្បីកំណត់ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃអំឡុងពេលអនុវត្តផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នរយៈពេល៥ឆ្នាំ ដោយបន្សីផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអប់រំ ឆ្នាំ២០២៤-២០២៨។ វឌ្ឍនភាព និងលទ្ធផលឆ្លើយតបនឹងចំណុចដៅទាំងនេះនឹងត្រូវបានសង្កេត និងកសាងរបាយការណ៍សន្និបាតអប់រំប្រចាំឆ្នាំ។

យុទ្ធសាស្ត្រ	សូចនាករស្នូល	ឆ្នាំដំបូង (២០២៣)	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៤	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៥	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៦	ចំណុចដៅឆ្នាំ ២០២៧	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៨
យុទ្ធសាស្ត្រ១	-ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំ បរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ត្រូវបានបង្កើត អនុវត្ត និងវាយតម្លៃ	-ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣	-ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ត្រូវបានអនុម័ត និងអនុវត្ត	-ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ត្រូវបានអនុវត្ត	-ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ត្រូវបានអនុវត្ត និងពិនិត្យ	-ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ត្រូវបានអនុវត្ត	-ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ ត្រូវបានវាយតម្លៃ
យុទ្ធសាស្ត្រ២	-ការវិភាគស្ថានភាព និងការស្រាវជ្រាវដើម្បីយល់ដឹងពីកត្តាឧបសគ្គដែលរារាំងដល់ការទទួលបានការអប់រំនៃកុមារមានពិការភាពត្រូវបានធ្វើឡើង	-ការសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីការអប់រំបរិយាបន្នឆ្នាំ ២០២៣	-របាយការណ៍ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដើម្បីយល់ដឹងពីកត្តាឧបសគ្គដែលរារាំងដល់ការទទួលបានការអប់រំនៃកុមារមានពិការភាពត្រូវបានធ្វើឡើង រយៈពេល២ឆ្នាំម្តង	-គ្មាន	-ការសិក្សាស្រាវជ្រាវពាក់កណ្តាលអាណត្តិ	-គ្មាន	-ការវិភាគស្ថានភាពបានធ្វើនៅចុងឆ្នាំនៃផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សូចនាករស្នូល	ឆ្នាំដំបូង (២០២៣)	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៤	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៥	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៦	ចំណុចដៅឆ្នាំ ២០២៧	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៨
យុទ្ធសាស្ត្រ៣	- %នៃកុមារមានពិការភាពបានចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងការអប់រំត្រូវបានកែលម្អ (MoV: CSES, CDHS)	- ៦៣%នៃកុមារមានពិការភាពបានចុះឈ្មោះចូលរៀន (CSES 2019-2020)					- យ៉ាងតិច៥%បានកើនឡើងពីឆ្នាំដំបូង ដល់ឆ្នាំ ២០២៨ (លទ្ធផលពីCSES, CDHS)
យុទ្ធសាស្ត្រ៤	- %នៃសិស្សមានពិការភាពបញ្ចប់ការសិក្សានៅកម្រិតបឋមសិក្សាបានបន្តការសិក្សានៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិរបស់វិទ្យាល័យអប់រំពិសេស	- ៨៧.៥%	- ៩០%	- ៩៥%	- ៩៥%	- ៩៥%	- ៩៥%
យុទ្ធសាស្ត្រ៥	- ចំនួនសាលារៀនអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្ន	- ៧៥(អង្គការក្រៅរាជរដ្ឋាភិបាល និងសាលារដ្ឋ)	- ៨០	- ៨៥	- ៩០	- ៩៥	- ១០០
យុទ្ធសាស្ត្រ៦	- %នៃសាលារៀន ដែលបានវិភាជន៍ថវិកាសម្រាប់ការអប់រំបរិយាបន្ន (MoV: survey data)	- មិនមាន	- ការស្ទង់មតិតូចមួយត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីបង្កើតទិន្នន័យដំបូង	-	- យ៉ាងតិច៣០%នៃសាលាដែលត្រូវបានស្ទង់មតិប្រើប្រាស់មូលនិធិសម្រាប់ការអប់រំបរិយាបន្ន	-	- យ៉ាងតិច៥០%នៃសាលាដែលត្រូវបានស្ទង់មតិប្រើប្រាស់មូលនិធិសម្រាប់ការអប់រំបរិយាបន្ន
យុទ្ធសាស្ត្រ៧	- ចំនួនគ្រូបង្រៀនទទួលបានការបំប៉នសមត្ថភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	- គ្រូបង្រៀនចំនួន ៦៥០០នាក់ ត្រូវបានបំប៉នសមត្ថភាព ឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣	- ៥០០នាក់	- ៥០០នាក់	- ៥០០នាក់	- ៥០០នាក់	- ១០០០នាក់

យុទ្ធសាស្ត្រ	សូចនាករស្នូល	ឆ្នាំដំបូង (២០២៣)	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៤	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៥	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៦	ចំណុចដៅឆ្នាំ ២០២៧	ចំណុចដៅឆ្នាំ២០២៨
	- ចំនួនគ្រូបង្រៀនទទួលបានការបំប៉នមុខវិជ្ជាពីឯកទេសពិការភ្នែក គថ្លង់ ខ្សោយសតិបញ្ញា	- គ្រូបង្រៀន១០៥នាក់ គ្រូបាន បញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់សញ្ញាប័ត្រពិសេសចន្លោះឆ្នាំ ២០១៨-២០២៣	- ២៤នាក់	- ៣០នាក់	- ៣០នាក់	- ៣០នាក់	- ៣០នាក់
យុទ្ធសាស្ត្រ៨	- % AoPរាជធានី ខេត្ត បានទទួលវិភាជន៍និងប្រើថវិកាសម្រាប់សកម្មភាពការអប់រំបរិយាបន្ន	- មិនមាន - (ពិនិត្យមើល AoP 2023 of PoE)	- ៥០%	- ៦០%	- ៧០%	- ៨០%	- ១០០%
យុទ្ធសាស្ត្រ៩	- ចំនួនឳពុកម្តាយដែលមានកូនមានពិការភាពចូលរួមអនុវត្តគោលនយោបាយ និងផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន និង (កំណើន)	- ១៥០	- ២០០	- ២៥០	- ៣០០	- ៣៥០	- ៤០០

៨. យន្តការអនុវត្ត និងការគ្រប់គ្រង

លទ្ធផលម៉ាទ្រិចក្នុងឧបសម្ព័ន្ធផែនការសកម្មភាពរយៈពេល៥ឆ្នាំ ផ្តល់លទ្ធផលពិស្តារអំពីសកម្មភាព អាទិភាព លទ្ធផលរំពឹងទុក សូចនាករ ចំណុចដៅ ភាគីពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ ពេលវេលា និងថវិកា។ សកម្មភាពខ្លះតម្រូវឱ្យមានការអនុវត្តការងាររយៈពេល៥ឆ្នាំជាប់គ្នា សកម្មភាពមួយចំនួនទៀតនឹងតម្រូវឱ្យអនុវត្តពីចន្លោះមួយឆ្នាំទៅពីរឆ្នាំ។ យន្តការគ្រប់គ្រងនានាធានាដល់ដំណើរការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពការអប់រំបរិយាបន្ន និងធានាគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធអនុវត្តតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ខ្លួនឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងខិតខំធ្វើការឱ្យទទួលបានលទ្ធផលល្អ។

៩. ភាគីពាក់ព័ន្ធ

ផែនការសកម្មភាពនេះតម្រូវឱ្យមានអ្នកពាក់ព័ន្ធចូលរួមច្រើន ដើម្បីសម្រេចផែនការ៖

ភាគីពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗចូលរួមចំណែកអនុវត្ត ពិនិត្យតាមដាន រៀបចំថវិកា និងធ្វើរបាយការណ៍ លទ្ធផលផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នឆ្នាំ២០២៤-២០២៨រួមបញ្ចូលស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ក្រោមជាតិ អង្គការក្រៅរាជរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សហគមន៍មូលដ្ឋាន ឪពុកម្តាយ និងអ្នកអាណាព្យាបាលមានកូនមានពិការភាព។

ភាគីគាំទ្រពាក់ព័ន្ធ ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការគាំទ្រដល់ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០២៤-២០២៨ទៅតាមតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ជាពិសេស ចូលរួមក្នុងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីការអប់រំបរិយាបន្ន គោលនយោបាយ ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ផ្តល់ព័ត៌មានដល់កុមារមានពិការភាព និងគ្រួសាររបស់ពួកគេ។ ពួកគេផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកសម្ភារៈ និងហិរញ្ញវត្ថុដល់កុមារមានតម្រូវការពិសេស។ ចំពោះដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេស សម្ភារៈ ហិរញ្ញវត្ថុ ការកសាងសមត្ថភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ។

អនុសាស្ត្រស្តីពីតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធត្រូវអនុវត្តដូចខាងក្រោម៖

- ***ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា៖*** គ្រប់នាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ នាយកដ្ឋានអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការពិនិត្យ តាមដាននិងវាយតម្លៃ ផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេស សម្របសម្រួល និងសហការជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ នឹងរៀបចំរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំអំពីលទ្ធផលទាំងឡាយនៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន
- ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡានឹងដើរតួនាទីសម្របសម្រួលជាមួយស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេស ក្រុមប្រឹក្សាសកម្មភាពជនពិការក្នុងការអភិវឌ្ឍក្របខណ្ឌគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធនឹង បរិយាបន្ន សម្រាប់ពិការភាព និងការអប់រំបរិយាបន្ន ស្វែងរកការគាំទ្របច្ចេកទេស និងដំបូន្មានអំពីគោលនយោបាយជាតិទាំងឡាយ និងស្តង់ដាប្រតិបត្តិការទាក់ទងនឹងការកំណត់អត្តសញ្ញាណពិការភាព និងការរួមចំណែកដល់លទ្ធផលពីការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នទៅក្នុងរបាយការណ៍អំពីស្ថានភាពនៃជនមានពិការភាពសម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។
- ***នាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុនៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា៖*** ធានាធនធានគាំទ្រដល់ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន វាយតម្លៃរាល់ការចំណាយទាំងអស់ និងរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុអំពីគណនេយ្យភាពនិងប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ធនធានទាំងឡាយសម្រាប់សកម្មភាពទាំងអស់ដែលមានការចំណាយ។

- ***មន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡារាជធានី ខេត្ត ការិយាល័យអប់រំ យុវជន និងកីឡានៃរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ៖*** តាមរយៈការណែនាំពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និកីឡា បានបង្កើតក្រុមការងារដែលដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្នប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងផ្ដល់ការគាំទ្របច្ចេកទេស និងសម្ភារៈ ធ្វើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិជួយកុមារមានពិការភាព និងមានតម្រូវការពិសេស និងបំពេញភារកិច្ចផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌ និងតម្រូវការជាក់ស្ដែង។
- ***ឪពុកម្ដាយ/អ្នកអាណាព្យាបាលកុមារមានពិការភាព៖*** ដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការលើកទឹកចិត្ត និងការគាំទ្រកូនមានពិការភាពរបស់ពួកគេទៅសាលារៀន ទទួលសេវាសុខភាព ចូលរួមសកម្មភាពសាលារៀន និងសង្គមសម្រាប់ការអប់រំបរិយាបន្ន ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីសេវាអប់រំបរិយាបន្ន ចូលរួមក្នុងវេទិកាពិភាក្សា សិក្ខាសាលា សកម្មភាពពាក់ព័ន្ធ និងស្នើសុំការគាំទ្រ។

១០. ថវិកាជវិកា និងធនធាន

ផែនការសកម្មភាព ស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន រួមមានថវិកាគ្រោងចំណាយសម្រាប់សកម្មភាពអាទិភាពសំខាន់ៗ និងសរុបថវិកាតាមយុទ្ធសាស្ត្រនីមួយៗ។ ថវិកាគ្រោងចំណាយនេះរៀបចំផ្អែកតាមគណនេយ្យភាពរបស់នាយកដ្ឋានអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន លើសកម្មភាពនានា ក្នុងផែនការប្រតិបត្តិ ប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន។ នាយកដ្ឋានអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន ធានានូវថវិកាដែលបានអនុម័តពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ដោយមានការគាំទ្រថវិកាជាតិនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យឯកជន សង្គមស៊ីវិល និងសប្បុរសជន។

លទ្ធផលតារាងម៉ាទ្រិច នៃផែនការសកម្មភាពស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ដែលមាននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធបង្ហាញពីថវិកាគ្រោងទុក និងស្ថាប័នគាំទ្រ តាមរយៈកិច្ចសហការរវាងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងក្រសួងអប់រំ ក្នុងការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព។ ថវិកាគ្រោងចំណាយរយៈពេល៥ឆ្នាំ ២០២៤-២០២៨ ក៏បានជួយបំពេញចំណុចខ្វះចន្លោះលើធនធានដែលមានស្រាប់ តាមរយៈការវិភាគជាអាទិភាព។

ប្រភពធនធានគាំទ្រ សម្រាប់ការអនុវត្តផែនការទទួលបានពីស្ថាប័នផ្សេងៗ រួមទាំងស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការក្រៅរាជរដ្ឋាភិបាល រាជរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងអ្នកអាណាព្យាបាលដែលត្រូវចំណាយតាមយុទ្ធសាស្ត្រនីមួយៗដូចខាងក្រោម៖

យុទ្ធសាស្ត្រផែនការសកម្មភាពស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន		ថវិកាគ្រោង (លានរៀល)
យុទ្ធសាស្ត្រ ១ ៖	ការអភិវឌ្ឍក្របខណ្ឌគតិយុត្ត និងបរិយាកាសអំណោយផលដើម្បីលើកកម្ពស់ការអប់រំបរិយាបន្ន។	៩១០
យុទ្ធសាស្ត្រ ២ ៖	អភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធប្រមូលទិន្នន័យ និងព័ត៌មានដើម្បីការកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាពតាមរយៈកិច្ចសហការជាមួយស្ថាប័នជាតិ និងភាគីពាក់ព័ន្ធ។	១,២៧០
យុទ្ធសាស្ត្រ ៣ ៖	ធានាឱ្យមានការទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព និងបរិយាបន្នដល់ជនមានពិការភាព រួមទាំងកុមារ និងជនវ័យជំទង់មានពិការភាព។	២៥.៣៥១

យុទ្ធសាស្ត្រ ៤ ៖	ធានាការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព បរិយាបន្ន និងសមធម៌ដល់កុមារមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវការពិសេស។	១.៤១០
យុទ្ធសាស្ត្រ ៥ ៖	អភិវឌ្ឍគំនូសប្លង់តាមបរិបទក្នុងប្រទេស សម្រាប់ការសាងសង់អគារសិក្សា និងអនាម័យ។	២.៤៩៤
យុទ្ធសាស្ត្រ ៦ ៖	ជំរុញឱ្យមានធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងពិពិធភាពសម្រាប់គាំទ្រគ្រួសារងាយរងគ្រោះដែលមានកូនមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវការសិក្សាពិសេស។	៤៥០
យុទ្ធសាស្ត្រ ៧ ៖	អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពគ្រូ និងគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀន។	៥.៧៥៨
យុទ្ធសាស្ត្រ ៨ ៖	លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន និងផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨។	១,៦០០
យុទ្ធសាស្ត្រ ៩ ៖	លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីសិទ្ធិរបស់ជនមានពិការភាព និងលើកទឹកចិត្តចំពោះការចូលរួមរបស់ឪពុកម្តាយ អ្នកអាណាព្យាបាល និងសហគមន៍ក្នុងការថែទាំ និងផ្តល់សេវា រួមទាំងការអប់រំប្រកបដោយបរិយាបន្ន ដល់កុមារមានពិការភាពដើម្បីចូលរួមអភិវឌ្ឍន៍សង្គមជាតិ។	៨៦០
សរុប		**៤០.១០៣**

១១. ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ

យន្តការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃអាចឱ្យក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាវាយតម្លៃពីវឌ្ឍនភាព និងបញ្ហាប្រឈមដែលបានជួបប្រទះក្នុងអំឡុងពេលការអនុវត្តផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន និងចាត់វិធានការ ឬអន្តរាគមន៍ទាន់ពេល។ ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃផែនការសកម្មភាពនេះ ត្រូវបានរៀបចំទៅតាមពេលវេលា សម្រាប់របាយការណ៍ត្រួតពិនិត្យការងារប្រចាំឆមាស ប្រចាំឆ្នាំ និងរបាយការណ៍វាយតម្លៃបញ្ចប់។

ការពិនិត្យមើលការងារប្រចាំឆ្នាំឡើងវិញ អាចឆ្លុះបញ្ចាំង និងវិភាគ ពីសមិទ្ធផល នៃផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន។ ធ្វើរបាយការណ៍ពីលទ្ធផលសម្រេចបានជូនថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និងចែករំលែកដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗតាមរយៈវេទិកាផ្សេងៗ រួមមាន វេទិកាថ្នាក់ជាតិស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នប្រចាំឆ្នាំ និងសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា។

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងសាលារៀនក្នុងការពិនិត្យតាមដាននូវវឌ្ឍនភាពពីស្ថានភាពរបស់កុមារមានពិការភាពបានចុះឈ្មោះចូលរៀន និងគុណភាពនៃសេវាអប់រំបរិយាបន្ន រួមមាន ឧបករណ៍ជំនួយ សេវាបញ្ជូន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធប្រកបដោយផាសុកវត្ថុ។

១២. សន្និដ្ឋាន

ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០២៤-២០២៨ បង្ហាញពីការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់នៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ដើម្បីធានាថា កុមារមានពិការភាពនៅប្រទេសកម្ពុជាក្លាយជាមនុស្សពេញលេញទទួលបាននូវវិជ្ជាសម្បទា បំណិនសម្បទា និងចរិយាសម្បទា ក្លាយទៅជាពលរដ្ឋល្អ និងរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ។

ផែនការនេះអនុវត្តបានជោគជ័យ តម្រូវឱ្យមានធនធានមនុស្ស ហិរញ្ញវត្ថុ និងធនធានផ្សេងទៀតដែលមិនអាចខ្វះបាន។

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាសង្ឃឹម និងជឿជាក់ថា អង្គការពាក់ព័ន្ធ ឪពុកម្តាយ សហគមន៍ ស្ថាប័នរដ្ឋ ឯកជន និងគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធនឹងរួមចំណែកជំរុញការលើកកម្ពស់ គាំទ្រ និងអនុវត្តផែនការនេះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងទទួលបានជោគជ័យ។

ឧបសម្ព័ន្ធ

ឧបសម្ព័ន្ធ ១. តារាងសកម្មភាព និងលទ្ធផល នៃផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០២៤-២០២៨

យុទ្ធសាស្ត្រវង	សកម្មភាពអាទិភាព គន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាព ដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
- យុទ្ធសាស្ត្រ១ ៖ ការអភិវឌ្ឍក្របខណ្ឌគតិយុត្ត និងបរិយាកាសអំណោយផលដើម្បីលើកកម្ពស់ការអប់រំបរិយាបន្ន។												៩១០	
- គោលបំណង១ ៖ ធ្វើឱ្យមានសង្គតិភាពរវាងគោលនយោបាយ និងក្របខណ្ឌគតិយុត្តដែលមានស្រាប់ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការផ្តល់សេវាអប់រំប្រកបដោយគុណភាព សមធម៌ និងបរិយាបន្នដល់កុមារ និងយុវជនដែលមានតម្រូវការពិសេសក្នុងការរៀនសូត្រ។													
- លទ្ធផលរំពឹងទុក ៖ គោលនយោបាយនិងក្របខណ្ឌគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធដែលជំរុញការផ្តល់ការអប់រំដោយគុណភាព សមធម៌ និងបរិយាបន្នដល់កុមារ និងយុវជនដែលមានតម្រូវការពិសេសត្រូវបានបើកបម្រើការ និងអនុវត្ត។													
១.១ ពិនិត្យឡើងវិញលើឯកសារ ក្របខណ្ឌគតិយុត្តនានា ដើម្បីគាំទ្រ ការសិក្សារបស់កុមារ និងយុវជនមានពិការភាពដែលធានាបាននូវសមធម៌ និងបរិយាបន្ន	១.១.១ ពិនិត្យ និងកែសម្រួលឯកសារក្របខណ្ឌគតិយុត្ត គោលនយោបាយ អប់រំបរិយាបន្ន ដែលមានស្រាប់ ធានាឱ្យមានសង្គតិភាពក្នុងការអនុវត្ត ការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនឯកសារលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធនឹងការអប់រំបរិយាបន្នដែលបានអនុម័តនិងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់	ឯកសារគតិយុត្ត ចំនួន០៤ (គោលនយោបាយ ផែនការសកម្មភាព ប្រកាស សេចក្តីណែនាំនានាអំពីការអប់រំបរិយាបន្ន)	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	១.១.២ គាំទ្រសមត្ថភាពនៃរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌក្នុងការអនុវត្តតួនាទីប្រគល់ជូន និងមុខងារដោយចេញនូវសេចក្ដីណែនាំបច្ចេកទេស និងប្រតិបត្តិការ ការបណ្តុះបណ្តាលដែលលើកកម្ពស់ការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនឯកសារណែនាំដល់រដ្ឋបាលក្រុងស្រុកខណ្ឌក្នុងការផ្ដល់សេវាអប់រំបរិយាបន្ន	ឯកសារណែនាំរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌក្នុងការផ្ដល់សេវាអប់រំបរិយាបន្នចំនួន១	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- សេចក្ដីណែនាំបច្ចេកទេស និងប្រតិបត្តិការ - របាយការណ៍អំពីការបណ្តុះបណ្តាល
	១.១.៣ កសាង និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពឯកសារបច្ចេកទេសសម្រាប់គាំទ្រការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួន និងប្រភេទឯកសារបច្ចេកទេសដែលបានអនុម័តឱ្យប្រើប្រាស់	ឯកសារណែនាំប្រតិបត្តិ នៃសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្ន (១-២)	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០០	- សេចក្ដីណែនាំ នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
១.២ លើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់កុមារ និងយុវជនមានពិការភាព ឬគ្រួសារទៅក្នុងការពិភាក្សាគោលនយោបាយអប់រំបរិយាបន្ន	១.២.១ បង្កើត និងអនុវត្តយន្តការវេទិកាពិភាក្សាគោលនយោបាយ ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ដែលមាន ការចូលរួមរបស់កុមារមានពិការភាព គ្រួសារ និងសហគមន៍	ចំនួនអ្នកចូលរួមពិភាក្សាគោលនយោបាយ ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	៦០០នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សហគមន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៥០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	១.២.២ កៀរគរកុមារ និងយុវជនមានពិការភាព គ្រួសារ សហគមន៍ ឱ្យចូលរួមអភិវឌ្ឍ គោលនយោបាយ អនុវត្តគោលនយោបាយ និងតាមដានវឌ្ឍនភាព	ចំនួនកុមារ និងយុវជនមានពិការភាព គ្រួសារ និងសហគមន៍ បានចូលរួមក្នុងការអភិវឌ្ឍនិងអនុវត្តគោលនយោបាយនិងឯកសារគតិយុត្ត និងពិនិត្យតាមដានសកម្មភាពអនុវត្តការអប់រំបរិយាបន្ន	២០០នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សហគមន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១៦០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - របាយកណ៍អង្គការក្រៅរាជរដ្ឋាភិបាល

យុទ្ធសាស្ត្រវេង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
១.៣ ពង្រឹងយន្តការពិនិត្យតាមដានការអភិវឌ្ឍ និងវឌ្ឍនភាព នៃការអប់រំបរិយាបន្ន នៅថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងថ្នាក់សាលារៀន	១.៣.១ រៀបចំយន្តការ និងក្របខណ្ឌពិនិត្យតាមដានការងារអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនយន្តការ និងក្របខណ្ឌពិនិត្យតាមដាន ការងារអប់រំបរិយាបន្ន ដែលបានដាក់ឱ្យអនុវត្ត	១ឯកសារ	✓					- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	១.៣.២ អនុវត្តការងារពិនិត្យតាមដាន ការងារអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនសកម្មភាពនៃការពិនិត្យតាមដាន ការងារអប់រំបរិយាបន្ន	១០សកម្មភាពនៃការពិនិត្យតាមដានការងារអប់រំបរិយាបន្ន	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	១.៣.៣ ឆ្លុះបញ្ចាំងបូកសរុបលទ្ធផលនៃការអនុវត្ត ផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨	ចំនួននៃការប្រជុំបូកសរុបលទ្ធផលនៃការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨	២ដង (ពាក់កណ្តាលផែនការ និងបញ្ចប់ផែនការ)			✓		✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
-យុទ្ធសាស្ត្រ២ ៖ អភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធប្រមូលទិន្នន័យ និងព័ត៌មានដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាពតាមរយៈកិច្ចសហការជាមួយស្ថាប័នជាតិ និងភាគីពាក់ព័ន្ធ។												១,២៧០	
-គោលបំណង២ ៖ មានប្រព័ន្ធ និងឧបករណ៍ប្រមូលទិន្នន័យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងពាក់ព័ន្ធដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព និងគ្រប់គ្រងបានល្អ។													
-លទ្ធផលរំពឹងទុក ៖ ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក និងភាគីពាក់ព័ន្ធមានកិច្ចសហការល្អក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មាន និងការកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាពបានត្រឹមត្រូវមិនលម្អៀង និងរើសអើង។													
២.១ អភិវឌ្ឍឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព	២.១.១ ពិនិត្យនិងកែសម្រួលឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព	ចំនួនឯកសារឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព	១ឯកសារឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព				✓		- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	២.១.២ រៀបចំសេចក្តីណែនាំក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព	ចំនួនឯកសារចម្បងៗនៃឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព	១ឯកសារចម្បងនៃសេចក្តីណែនាំ				✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	២.១.៣ បំប៉ន និងផ្សព្វផ្សាយអំពីគោលការណ៍ណែនាំ និងឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាពដល់អាជ្ញាធរអប់រំថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងសាលារៀន	ចំនួនរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងសាលារៀនទទួលបានវគ្គបំប៉ន និងផ្សព្វផ្សាយ	ចំនួន២៥រាជធានីខេត្ត				✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០០	- របាយការណ៍បណ្តុះបណ្តាល

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	២.១.៤ អនុវត្តឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព	ចំនួនរាជធានីខេត្តអនុវត្តឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព	ចំនួន៥រាជធានីខេត្ត		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - អាជ្ញាធរដែនដី - សហគមន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- របាយការណ៍ - នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត
	២.១.៥ ឆ្លុះបញ្ចាំង និងកែលម្អលើឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព	ចំនួនឯកសារកែលម្អលើឧបករណ៍កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារមានពិការភាព	១ឯកសារ		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៥០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
២.២ កែលម្អឧបករណ៍ប្រមូល និងគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ និងព័ត៌មានឱ្យមានទំនើបកម្ម	២.២.១ ធ្វើការជាមួយនាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មានអប់រំដើម្បីពិនិត្យ និងឆ្លុះបញ្ចាំងសូចនាករអំពីកុមារមានពិការភាពនៅក្នុងបញ្ជីប្រមូលទិន្នន័យសាលារៀន និងការបណ្ដុះបណ្ដាល	ចំនួនសាលារៀនដែលបានបណ្ដុះបណ្ដាលអំពីការកែលម្អបញ្ជីសាលារៀនដែលបានកែលម្អអំពីពិការភាព	គ្រប់សាលារៀន	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - នា.គ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មានអប់រំ	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- របាយការណ៍របស់នា.គ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មានអប់រំ

យុទ្ធសាស្ត្រង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា 2024	2025	2026	2027	2028	អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
	២. ២.២ បង្កើតកម្មវិធីប្រមូលទិន្នន័យ (App) លើទូរសព្ទឆ្លាតវៃ (Smart phone) ឬថេបប្លេត (Tablet)	ចំនួនកម្មវិធីប្រមូលទិន្នន័យ (App) លើទូរសព្ទឆ្លាតវៃ (Smart phone) ឬថេបប្លេត (Tablet)	១កម្មវិធីប្រមូលទិន្នន័យ (App) លើទូរសព្ទឆ្លាតវៃ (Smart phone) ឬថេបប្លេត (Tablet)				✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក.	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	២.២.៣ បង្កើតគោលការណ៍ណែនាំក្នុងការប្រមូល និងបញ្ចូលទិន្នន័យ	ចំនួនសេចក្តីណែនាំក្នុងការប្រមូល និងបញ្ចូលទិន្នន័យ	១សេចក្តីណែនាំក្នុងការប្រមូល និងបញ្ចូលទិន្នន័យ				✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	២.២.៤ អនុវត្តសាកល្បងទៅលើឧបករណ៍ប្រមូលនិងបញ្ចូលទិន្នន័យ	ចំនួនរាជធានីខេត្តនៃការអនុវត្តសាកល្បងទៅលើឧបករណ៍ការប្រមូល និងបញ្ចូលទិន្នន័យ	២រាជធានី ខេត្តទទួលបានការសាកល្បង				✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	២.២.៥ បំប៉ន និងផ្សព្វផ្សាយអំពីសេចក្តីណែនាំ និងការបញ្ចូលទិន្នន័យ	ចំនួនរាជធានីខេត្តបំប៉ន និងផ្សព្វផ្សាយអំពីសេចក្តីណែនាំនិងការបញ្ចូលទិន្នន័យ	៨រាជធានី ខេត្ត					✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - អាជ្ញាធរដែនដី - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រវង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	២.២.៦ ឆ្លុះបញ្ចាំង និងកែលម្អប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងបញ្ចូលទិន្នន័យ	ចំនួនរបាយការណ៍ឆ្លុះបញ្ចាំង និងកែលម្អប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងបញ្ចូលទិន្នន័យ	១របាយការណ៍					✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - អាជ្ញាធរ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
-យុទ្ធសាស្ត្រ៣ ៖ធានាឱ្យមានការទទួលបានការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព និងបរិយាបន្នដល់ជនមានពិការភាព រួមទាំងកុមារ និងជនវ័យជំទង់មានពិការភាព។												**២៥,៣៥១**	
-គោលបំណង៣ ៖ ប្រែក្លាយសាលារៀនឱ្យក្លាយជាសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្នកាន់តែច្រើន និងបង្កើតសេវាអប់រំសម្រាប់កុមារមានពិការភាព និងជនស្ថិតក្នុងតម្រូវការពិសេស។													
-លទ្ធផលរំពឹងទុក៖ កុមារមានពិការភាព និងជនស្ថិតក្នុងតម្រូវការពិសេសទទួលបានចំណេះដឹងវិជ្ជាសម្បទា បំណិនសម្បទា និងចរិយាសម្បទាប្រកបដោយគុណភាព សមធម៌ និងបរិយាបន្ន។													
៣.១ ប្រែក្លាយគ្រឹះស្ថានសិក្សាសាធារណៈ ឯកជន និងមត្តេយ្យសិក្សាសហគមន៍ទៅជាសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្ន	៣.១.១ ធ្វើឱ្យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ទីធ្លាលេង និងបន្ទប់កន្លែងអនាម័យមានផាសុកភាព និងបរិយាបន្នសម្រាប់កុមារមានពិការភាព	ចំនួនសាលារៀន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តមានផាសុកភាព	ចំនួន៥០០សាលារៀន	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០០០	- របាយការណ៍របស់មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត - នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៣.១.២ សហគមន៍ អ្នកពាក់ព័ន្ធ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍គាំទ្រសាលារៀនឱ្យក្លាយជាសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនសាលារៀនទទួលបានការគាំទ្រការចូលរួមរបស់សហគមន៍ អ្នកពាក់ព័ន្ធ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	ចំនួន៨សាលារៀន	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១៦០	- របាយការណ៍របស់មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត - នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា 2024	2025	2026	2027	2028	អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
	៣.១.៣ ផ្សព្វផ្សាយ និងបង្កើនការយល់ដឹងពីការអប់រំបរិយាបន្នឱ្យបានទូលំទូលាយដល់សហគមន៍ ឬអាជ្ញាធរដែនដី គ្រូ សិស្ស និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ	ចំនួនរាជធានី ខេត្តនៃការផ្សព្វផ្សាយ និងបង្កើនការយល់ដឹងពីការអប់រំបរិយាបន្នដល់សហគមន៍ ឬ អាជ្ញាធរដែនដី គ្រូ សិស្ស និង អ្នកពាក់ព័ន្ធ	ចំនួន៨រាជធានី ខេត្ត	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៨០០	- របាយការណ៍របស់មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត - នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៣.១.៤ បញ្ជូនកុមារមានពិការភាពទៅរកសេវាផ្សេងៗ ដូចជាការពិនិត្យសុខភាព ស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម និងការផ្តល់ឧបករណ៍ជំនួយ	ចំនួនកុមារមានពិការភាពបញ្ជូនទៅរកសេវាផ្សេងៗ	ចំនួន៥០០នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរសុខាភិបាល - មណ្ឌលស្តារនីតិសម្បទា - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- របាយការណ៍មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត
	៣.១.៥ កម្មវិធីសិក្សាឱ្យមានភាពបត់បែន ដោយផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកសម្ភារៈ និងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការ	កម្មវិធីសិក្សាបានកែសម្រួលឱ្យមានភាពបត់បែនផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកសម្ភារៈ និងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល	ផ្សព្វផ្សាយកម្មវិធីសិក្សាដល់គ្រឹះស្ថានសិក្សា		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤៨០	- របាយការណ៍មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	សិក្សារបស់សិស្សមានពិការភាព និងសិស្សមានតម្រូវការពិសេស												
	៣.១.៦ រៀបចំសេចក្ដីណែនាំអនុវត្ត ដើម្បីអភិវឌ្ឍសាលារៀនក្លាយជាសាលាដែលមានលក្ខណៈអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនសេចក្ដីណែនាំអនុវត្តដើម្បីអភិវឌ្ឍសាលារៀនក្លាយជាសាលាដែលមានលក្ខណៈអប់រំបរិយាបន្ន	១ឯកសារ ដើម្បីអភិវឌ្ឍសាលារៀនក្លាយជាសាលារៀនដែលមានលក្ខណៈអប់រំបរិយាបន្ន		✓	✓			- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
៣.២ ផ្ដល់ការលើកទឹកចិត្តដល់កុមារ និងក្រុមគ្រួសារមានពិការភាពបានចូលរៀនប្រកបដោយបរិយាបន្ន និងសមធម៌	៣.២.១ សម្រប សម្រួលការផ្ដល់អាហារូបករណ៍ដល់សិស្សមានពិការភាព	ចំនួននិស្សិតមានពិការភាពទទួលបានអាហារូបករណ៍	១៥០នាក់ និស្សិតទទួលបានអាហារូបករណ៍	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន និងនា.ហិរញ្ញវត្ថុ	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - សប្បុរសជន	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១២០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន និង - នា.ហិរញ្ញវត្ថុ
	៣.២.២ ផ្ដល់ឧបករណ៍ជំនួយមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ សម្លៀកបំពាក់ និងសម្ភារៈសិក្សា	ចំនួនសិស្សទទួលបានឧបករណ៍ជំនួយមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ សម្លៀកបំពាក់និងសម្ភារៈសិក្សា	៩០នាក់ទទួលបានឧបករណ៍ជំនួយ មធ្យោបាយធ្វើដំណើរសម្លៀកបំពាក់ និងសម្ភារៈសិក្សា	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - សប្បុរសជន	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៥០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន និង - នា.ហិរញ្ញវត្ថុ

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៣.២.៣ ផ្តល់សេវាសុខភាព ស្ថារលទ្ធភាពពលកម្ម ប្រឹក្សាយោបល់ និងផ្តល់អាហារូបត្ថម្ភ	ចំនួនសិស្សទទួលបានសេវាសុខភាព ស្ថារលទ្ធភាពពលកម្ម ប្រឹក្សាយោបល់ និងផ្តល់អាហារូបត្ថម្ភ	១១២នាក់ទទួលបានសេវាសុខភាព ស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម ប្រឹក្សាយោបល់ និងផ្តល់អាហារូបត្ថម្ភ	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន និងនា.សុខភាពសិក្សា	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរសុខាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៥០០	- របាយការណ៍ នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - នា.សុខភាពសិក្សា
	៣.២.៤ រៀបចំផែនទីខ្នងផ្ទះកុមារមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវការពិសេស	ចំនួនផែនទីខ្នងផ្ទះដៅខ្នងផ្ទះកុមារមានពិការភាព និង កុមារមានតម្រូវការពិសេស	១ ផែនទីខ្នងផ្ទះ	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១៦០	- របាយការណ៍ មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត
	៣.២.៥ បញ្ចូលឪពុកម្តាយមានកូនមានពិការភាព និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ធ្វើការលើពិការភាព ជាសមាជិកនៃគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងសាលារៀនក្នុងសកម្មភាពពង្រឹងនិងអភិវឌ្ឍសាលារៀន	ចំនួនសាលារៀនដែលបានបញ្ចូលឪពុកម្តាយ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ធ្វើការលើពិការភាពជាសមាជិកនៃគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងសាលារៀន	២០សាលារៀន	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០០	- របាយការណ៍ មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៣.២.៦ រៀបចំថ្នាក់ស្ពានចម្លង ឬតម្រង់ទិស(សម្រាប់កិច្ចអន្តរាគមន៍ពីដំណាក់កាលដំបូង ឬទាន់ពេល)	ចំនួនថ្នាក់រៀនស្ពានចម្លង ឬតម្រង់ទិស (សម្រាប់កិច្ចអន្តរាគមន៍ពីដំណាក់កាលដំបូង ឬទាន់ពេល)	៤ថ្នាក់រៀន				✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១៤៨៨	- របាយការណ៍មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត
	៣.២.៧ បន្តគាំទ្រវិទ្យាល័យអប់រំពិសេស និងថ្នាក់សមាហរណកម្ម ដើម្បីអាចឱ្យកុមារមានពិការភាពចុះឈ្មោះចូលរៀន និងផ្ទេរទៅសាលាចំណោះទូទៅបាន	វិទ្យាល័យអប់រំពិសេស និងថ្នាក់សមាហរណកម្មទទួលបានការគាំទ្រ	៦វិទ្យាល័យអប់រំពិសេស	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១៤៣០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៣.២.៨ ផ្សព្វផ្សាយ និងបង្កើនការយល់ដឹងពីការអប់រំបរិយាបន្នឱ្យបានទូលំទូលាយ ដល់សហគមន៍ ឬអាជ្ញាធរដែនដី គ្រូ សិស្ស និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ	ចំនួនរាជធានី ខេត្ត នៃការផ្សព្វផ្សាយ និងបង្កើនការយល់ដឹងពីការអប់រំបរិយាបន្ន ដល់សហគមន៍ ឬ អាជ្ញាធរដែនដី គ្រូ សិស្ស និង អ្នកពាក់ព័ន្ធ	ចំនួន៨ រាជធានី ខេត្ត	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរអេយក. - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៨០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៣.២.៩ កំណត់មុខសញ្ញា និងប្រមូលសិស្សដែលមានពិការភាព ជាពិសេសសិស្សដែលបោះបង់ការសិក្សាដើម្បីចូលរៀនឡើងវិញ	ចំនួនកំណត់មុខសញ្ញា និងប្រមូលសិស្សដែលមានពិការភាព ជាពិសេសសិស្សដែលបោះបង់ការសិក្សាដើម្បីចូលរៀនឡើងវិញ	សិស្សមានពិការភាពចំនួន១២៥នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៦៣	- របាយការណ៍របស់មន្ទីរ. អយក រាជធានី ខេត្ត

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាព គន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា 2024	2025	2026	2027	2028	អង្គភាព ដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិត លានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
- យុទ្ធសាស្ត្រ៤ ៖ ធានាការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព បរិយាបន្ន និងសមធម៌ដល់កុមារមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវការពិសេស។												១,៤១០	
-គោលបំណង៤ ៖ ផ្តល់ឱកាសអប់រំកុមារមានពិការភាព និងជនស្ថិតក្នុងតម្រូវការពិសេស (ជាពិសេសកុមារី) ឱ្យបានឱកាសរៀនសូត្រ និងចូលរួមគ្រប់សកម្មភាពក្នុងសាលារៀន និងការងារសង្គម។													
-លទ្ធផលរំពឹងទុក៖ កុមារមានពិការភាព និងកុមារស្ថិតក្នុងតម្រូវការពិសេស (ជាពិសេសកុមារី) ទទួលបានឱកាសរៀនសូត្រ និងចូលរួមគ្រប់សកម្មភាពក្នុងសាលារៀន និងការងារអភិវឌ្ឍន៍សង្គម។													
៤.១ ផ្តល់ការគាំទ្រ និងចែករំលែកបទពិសោធន៍ល្អៗពីការអប់រំបរិយាបន្ន គ្រប់រូបភាពដល់កុមារមានតម្រូវការពិសេសគ្រប់ភូមិសិក្សា	៤.១.១ រៀបចំឯកសារផែនការជួយសិស្សម្នាក់ៗ (IEP) ដោយមានការចូលរួម និងគាំទ្រពីមាតាបិតា អ្នកអាណាព្យាបាលសិស្ស សហគមន៍	ចំនួនឯកសារផែនការជួយសិស្សម្នាក់ៗ (IEP)	១ឯកសារផែនការជួយសិស្សម្នាក់ៗ (IEP)		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- របាយការណ៍របស់ នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៤.១.២ ផ្តល់ការបំប៉នសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀនលើជំនាញជាក់លាក់ក្នុងការផ្តល់សេវាអប់រំប្រកបដោយគុណភាព បរិយាបន្ន និងសមធម៌ដល់កុមារមានតម្រូវការពិសេស ដូចជា ការប្រឹក្សាគរុកោសល្យជាប្រចាំដល់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ	ចំនួនគ្រូបង្រៀនដែលទទួលបានការបំប៉នសមត្ថភាពគ្រូលើជំនាញក្នុងការផ្តល់សេវាអប់រំប្រកបដោយគុណភាព បរិយាបន្ន និងសមធម៌	គ្រូបង្រៀន១៥០នាក់ទទួលបានការបំប៉នសមត្ថភាពជំនាញ	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - វិ.ជអពស	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១៥០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា 2024	2025	2026	2027	2028	អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
	៤.១.៣ បន្តផ្សព្វផ្សាយពីការផ្តល់សេវាអប់រំប្រកបដោយគុណភាពបរិយាបន្ន និងសមធម៌ដល់កុមារមានតម្រូវការពិសេសដល់សហគមន៍ អ្នកពាក់ព័ន្ធ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	របាយការណ៍ផ្សព្វផ្សាយពីការផ្តល់សេវាអប់រំប្រកបដោយគុណភាពបរិយាបន្ន និងសមធម៌	២៥រាជធានី ខេត្តផ្តល់របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៤.១.៤ សម្របសម្រួលការសិក្សារបស់សិស្សមានពិការភាពនៅឧត្តមសិក្សា	ចំនួនយុវជនមានពិការភាពបន្តការសិក្សានៅឧត្តមសិក្សា	៨៥នាក់ យុវជនមានពិការភាពបានបន្តការសិក្សានៅឧត្តមសិក្សា	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - វិ.ជអពស	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៦៨០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន និង - នា.ហិរញ្ញវត្ថុ
៤.២ តាមដាន និងវាយតម្លៃលើលទ្ធផលការសិក្សា និងប្រើប្រាស់ លទ្ធផលទាំងនេះដើម្បីពង្រឹងគុណភាពនៃការសិក្សារបស់សិស្ស	៤.២.១ ការចូលរួមពីមាតាបិតា សហគមន៍ អ្នកពាក់ព័ន្ធ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងដំណើរពិនិត្យតាមដាន និង	ចំនួនប្រជុំពិភាក្សាពីលទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្សជាមួយមាតាបិតា សហគមន៍ អ្នក	២៥ដង	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	វាយតម្លៃលទ្ធផលការសិក្សា និងប្រើប្រាស់លទ្ធផលដើម្បីពង្រឹងគុណភាពនៃការសិក្សារបស់សិស្ស	ពាក់ព័ន្ធ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីពង្រឹងគុណភាពនៃការសិក្សា											
	៤.២.២ ការអនុវត្តឧបករណ៍វាយតម្លៃការសិក្សារបស់សិស្សមានពិការភាពប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងប្រសិទ្ធផល	ចំនួនសាលារៀនអនុវត្តឧបករណ៍វាយតម្លៃការសិក្សារបស់សិស្សមានពិការភាព	ចំនួន១០សាលារៀន	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- របាយការណ៍មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត
	៤.២.៣ វិភាគលទ្ធផលតេស្ត និងបំប៉នសមត្ថភាពសិស្សមានពិការភាព	ចំនួនសិស្សមានពិការភាពទទួលបានការបំប៉នសមត្ថភាព និងធ្វើតេស្ត	ចំនួន៦២៥នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ - អាជ្ញាធរដែនដី	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៨០	- របាយការណ៍មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
-យុទ្ធសាស្ត្រ៥ ៖ អភិវឌ្ឍគំនូសប្លង់តាមបរិបទក្នុងប្រទេស សម្រាប់ការសាងសង់អគារសិក្សា និងអនាម័យ។												២,៤៩៤	
-គោលបំណង៥ ៖ កែសម្រួលហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលមានស្រាប់ និងថ្មីឱ្យសមស្របតាមគំរូស្តង់ដាគំនូសប្លង់សម្រាប់កុមារ និងយុវជនមានពិការភាព និងជនស្ថិតក្នុងសេចក្តីត្រូវការពិសេស។													
-លទ្ធផលរំពឹងទុក៖ កុមារ និងយុវជនមានពិការភាព និងជនស្ថិតក្នុងសេចក្តីត្រូវការពិសេសបានប្រើប្រាស់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តដែលមានគំនូសប្លង់ស្របតាមបរិបទក្នុងប្រទេស។													
៥.១ ជំរុញឱ្យគ្រប់គ្រឹះស្ថានសិក្សា កែសម្រួល ឬរៀបចំឱ្យមានផាសុកវត្ថុសមស្របទៅនឹងតម្រូវការជនមានពិការភាព	៥.១.១ កែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត សមស្របសម្រាប់ជនមានពិការភាព	ចំនួនសាលារៀនមាន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត សមស្របសម្រាប់ជនមានពិការភាព	១៣៥សាលារៀន		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៥៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៥.១.២ កែសម្រួលបន្ទប់ទឹកតាមគំនូសប្លង់ ដោយមានអក្សរប្រៃយ៍ ស្លាកសញ្ញា នៅតាមគ្រឹះស្ថានសិក្សាសាធារណៈ និងឯកជន	ចំនួនសាលារៀនមានបន្ទប់ទឹកសមស្របតាមគំនូសប្លង់	១៣៥សាលារៀន		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៥៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
៥.២ លើកកម្ពស់ការជួសជុល និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា	៥.២.១ ជួសជុល និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ប្រើប្រាស់បានយូរអង្វែង	ចំនួនសាលារៀនបានជួសជុល និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត	២០៨ សាលារៀនបានជួសជុល និងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៨៣២	- របាយការណ៍មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត - នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៥.២.២ ផ្សព្វផ្សាយការយល់ដឹងនិងការប្រើប្រាស់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តប្រកបដោយផាសុខភាព	ចំនួនសាលារៀនទទួលបានការផ្សព្វផ្សាយ	២៥០សាលារៀនទទួលបានការផ្សព្វផ្សាយ	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៥០	- របាយការណ៍របស់ នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៥.២.៣ សហការជាមួយ ឪពុកម្ដាយ អ្នកអាណាព្យាបាល និងសហគមន៍ ដើម្បីគាំទ្រធនធានថវិកា បច្ចេកទេស សម្ភារៈ សម្រាប់កែសម្រួល និងរៀបចំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត	ចំនួនសាលារៀនបានសហការជាមួយ ឪពុកម្ដាយ អ្នកអាណាព្យាបាល និងសហគមន៍ ដើម្បីគាំទ្រធនធានថវិកា បច្ចេកទេស សម្ភារៈ សម្រាប់កែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត	៤១៦សាលារៀនបានសហការជាមួយ ឪពុកម្ដាយ អ្នកអាណាព្យាបាល និងសហគមន៍	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៨៤	- របាយការណ៍របស់ នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៥.២.៤ ផ្សព្វផ្សាយលិខិតបទដ្ឋានបច្ចេកទេស នៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត បង្កលក្ខណៈងាយស្រួលសម្រាប់ជនមានពិការភាព ឱ្យបានទូលំទូលាយដល់គ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ	ចំនួនរាជធានីខេត្ត ទទួលបានការផ្សព្វផ្សាយលិខិតបទដ្ឋានស្តង់ដាបច្ចេកទេស	២៥រាជធានី ខេត្ត				✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - សហគមន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០០	- របាយការណ៍របស់ នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
៥.៣ ជំរុញ និង ប្រើប្រាស់គំរូប្លង់សកលសម្រាប់ការសិក្សា និង សកម្មភាពបង្រៀន	៥.៣.១ បង្កើតសេចក្តីណែនាំ និង ធ្វើសមាហរណកម្មកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនសេចក្តីណែនាំ និងធ្វើសមាហរណកម្មកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលការអប់រំបរិយាបន្ន	១ ឯកសារ		✓	✓			- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស	- រាជរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤៨	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៥.៣.២ ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលការសិក្សាប្លង់សាកលភ្ជាប់ទៅនឹងការបណ្តុះបណ្តាលការអប់រំបរិយាបន្ន និងជំនាញឯកទេសនៅវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំពិសេស	ចំនួនអ្នកទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលការសិក្សាប្លង់សាកលភ្ជាប់ទៅនឹងការបណ្តុះបណ្តាលការអប់រំបរិយាបន្ន និងជំនាញឯកទេសនៅវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំពិសេស	១០០នាក់		✓	✓	✓	✓	- វិ.ជអពស - នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត	- រាជរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០០	- របាយការណ៍របស់វិ.ជអពស - នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
-យុទ្ធសាស្ត្រ៦ ៖ ជំរុញឱ្យមានធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងពិពិធភាពសម្រាប់គាំទ្រគ្រួសារងាយរងគ្រោះដែលមានកូនមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវការសិក្សាពិសេស។												៤៥០	
-គោលបំណង៦ ៖ ផ្ដល់ការគាំទ្រថវិកា និងសម្ភារៈ រយៈពេលវែង សម្រាប់គ្រួសារងាយរងគ្រោះដែលមានកុមារមានពិការភាព និងកុមារមានតម្រូវការសិក្សាពិសេស។													
-លទ្ធផលរំពឹងទុក ៖ គ្រួសារងាយរងគ្រោះ ដែលមានកូនមានពិការភាព និងកុមារមានពិការភាព ទទួលបានការគាំទ្រផ្នែកថវិកា និងសម្ភារៈ។													
៦.១ កៀរគរថវិកាដើម្បីជួយគាំទ្រការសិក្សាកុមារមានពិការភាព	៦.១.១ បង្កើនកញ្ចប់ថវិកាការរដ្ឋាភិបាលដើម្បីជួយគាំទ្រការសិក្សាកុមារមានពិការភាព	ចំនួន កញ្ចប់ថវិកាដែលបានបង្កើនសម្រាប់ការអប់រំបរិយាបន្ន	៤២ ០០០រៀលក្នុង០១នាក់ ក្នុង០១ខែ	✓		✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់មន្ទីរអយក រាជធានី ខេត្ត
	៦.១.២ ស្នើផែនការថវិកាជួយកុមារមានពិការភាពរបស់សាលារៀនទៅក្នុងកម្មវិធីវិនិយោគឃុំ/សង្កាត់	ចំនួនសាលារៀនបានស្នើកញ្ចប់ថវិកាឃុំ/សង្កាត់	៥០០សាលារៀន		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - អាជ្ញាធរ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់មន្ទីរ. អយក រាជធានី ខេត្ត
	៦.១.៣ កៀរគរថវិកាពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យឯកជន សហគមន៍ និងសប្បុរសជន ដើម្បីគាំទ្រការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យឯកជន សហគមន៍ និងសប្បុរសជន ដើម្បីគាំទ្រការអប់រំបរិយាបន្ន	១៥ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - អាជ្ញាធរ - សប្បុរសជន	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៦.១.៤ បញ្ចូលផែនការថវិកាជួយកុមារមានពិការភាពទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍសាលារៀន និងផែនការប្រតិបត្តិប្រចាំឆ្នាំ	ចំនួនសាលារៀនដែលបានដាក់បញ្ចូលផែនការថវិកាជួយកុមារមានពិការភាពទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍសាលារៀន និងផែនការប្រតិបត្តិប្រចាំឆ្នាំ	ចំនួន ២៥០ សាលារៀន		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - អាជ្ញាធរ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
៦.២ ជំរុញគ្រួសារកុមារមានពិការភាព និងកុមារមានពិការភាពឱ្យទទួលបានសេវាគាំពារសង្គម គាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុ និងសេវាសង្គមកិច្ចផ្សេងៗ	៦.២.១ ផ្សព្វផ្សាយឱ្យគ្រួសារជនមានពិការភាពទទួលបានប័ណ្ណសម្គាល់ជនពិការភាពដោយសមធម៌ និងបរិយាបន្ន	ចំនួនរាជធានី ខេត្ត ទទួលបានការផ្សព្វផ្សាយឱ្យគ្រួសារ ជនមានពិការភាពទទួលបានបណ្ណសម្គាល់ជនមានពិការភាព	២៥រាជធានី ខេត្ត ទទួលបានការផ្សព្វផ្សាយ				✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - អាជ្ញាធរ - សប្បុរសជន	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៦.២.២ បង្កើតមូលនិធិសមធម៌ នៅតាមសាលារៀន និងសហគមន៍	ចំនួនសាលារៀនបង្កើតមូលនិធិសមធម៌ នៅតាមសាលារៀន និងសហគមន៍	២៥០សាលារៀន និង១៥០សហគមន៍ទទួលបានមូលនិធិសមធម៌			✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - អាជ្ញាធរ - សប្បុរសជន	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០	- របាយការណ៍របស់មន្ទីរ.អយក រាជធានី ខេត្ត

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៦.២.៣ ផ្ដល់បណ្ណបេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គម(បសស) ដល់កុមារមានពិការភាព	ចំនួនវិទ្យាល័យអប់រំពិសេសទទួលបានការសម្របសម្រួលផ្ដល់បណ្ណបេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គម(បសស)	វិទ្យាល័យអប់រំពិសេសចំនួន៦		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - អាជ្ញាធរ - សប្បុរសជន	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៣០	- របាយការណ៍របស់មន្ទីរ. អយក រាជធានី ខេត្ត
៦.៣ ផ្ដល់ឱកាស និងលទ្ធភាពធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវជីវភាពរស់នៅរបស់គ្រួសារកុមារមានពិការភាព	៦.៣.១ បណ្ដុះបណ្ដាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈដល់គ្រួសារមានកូនមានពិការភាព	ចំនួនគ្រួសារមានកូនមានពិការភាពទទួលការបណ្ដុះបណ្ដាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ	១០០ គ្រួសារ			✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - អាជ្ញាធរ - សប្បុរសជន	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៦.៣.២ ការផ្ដល់ឱកាសការងារដល់ជនមានពិការភាព	ចំនួនជនមានពិការភាពទទួលបានការងារ	២៥៥នាក់ ទទួលបានការងារធ្វើ		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - វិ.ជអពស	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - អាជ្ញាធរ - សប្បុរសជន	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រវង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
-យុទ្ធសាស្ត្រ៧ ៖ អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀន និងគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀន។												៥,៧៥៨	
-គោលបំណង៧ ៖ ផ្ដល់ការបណ្ដុះបណ្ដាល/បំប៉នគ្រូបង្រៀនជំនាញ និងគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្នស្របតាមការរីកចម្រើននៃសកលបច្ចេកវិជ្ជា បរិបទសកលភាវូបនីយកម្ម និងពហុជំនាញផ្នែកអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់គ្រូបង្រៀន អ្នកសិក្សាស្ថិតក្នុងតម្រូវការពិសេស។													
-លទ្ធផលរំពឹងទុក៖ គណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀន និងគ្រូបង្រៀនទទួលបានគុណវុឌ្ឍិក្នុងការបង្រៀន និងគ្រប់គ្រងដល់អ្នកសិក្សាស្ថិតក្នុងតម្រូវការពិសេស។													
៧.១ សហការជាមួយគ្រឹះស្ថានបណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូបង្រៀនក្នុងការបណ្ដុះបណ្ដាលលើការអប់រំបរិយាបន្ន	៧.១.១ បណ្ដុះបណ្ដាល និងបំប៉នស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្នដល់គ្រូបង្រៀន និងគរុសិស្ស	ចំនួនគ្រូបង្រៀន និងគរុសិស្ស ទទួលបានការបណ្ដុះបណ្ដាល និងបំប៉នស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	៣ ០០០ នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - វិ.ជអពស	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ - វិទ្យាស្ថានជាតិ - សាលាគរុកោសល្យ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៣,០០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - វិ.ជអពស
	៧.១.២ ទស្សនកិច្ចសិក្សាតាមសាលារៀនដែលមានបទពិសោធន៍ការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្ន ដែលបានទទួលទស្សនកិច្ចសិក្សា	៨សាលារៀន	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៦៤	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៧.១.៣ បំប៉នសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀនបង្គោលស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនគ្រូបង្រៀនបង្គោលបំប៉នសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀនបង្គោលស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	៣២នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៦៤	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៧.១.៤ អភិវឌ្ឍឯកសារអប់រំបរិយាបន្ន សម្រាប់បំប៉នសមត្ថភាពគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀន គ្រូបង្រៀន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ	ចំនួនឯកសារអប់រំបរិយាបន្ន សម្រាប់បំប៉នសមត្ថភាពចំនួនឯកសារអប់រំបរិយាបន្ន សម្រាប់បំប៉នសមត្ថភាព	១ឯកសារ		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៧.១.៥ ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញអប់រំពិសេស (ជំនាញភាសាសញ្ញា ជំនាញអក្សរប្រេយ៍ខ្មែរ ជំនាញចិត្តសាស្ត្រសម្រាប់កុមារមានពិការភាព)	ចំនួនគរុសិស្សបានការ ទទួលការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញអប់រំពិសេស	១២៩នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២៥៨	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៧.១.៦ អភិវឌ្ឍកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រអំពីជំនាញអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនឯកសារបណ្តុះបណ្តាលកម្រិតបរិញ្ញាបត្រអំពីជំនាញអប់រំបរិយាបន្ន	១ឯកសារ/កម្មវិធី		✓	✓			- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤៨០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៧.១.៧ ធ្វើការកែលម្អកម្មវិធីសិក្សាអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនកម្មវិធីសិក្សាអប់រំបរិយាបន្នដែលបានកែលម្អ	១ឯកសារ		✓	✓			- នា.បណ្តុះបណ្តាលនិងវិក្រឹតការ TTD - នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - សាលាគរុកោសល្យភូមិភាគ និងវិក្រឹតការ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤៨០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៧.១.៨ ផ្តល់ការបំប៉នសមត្ថភាពដល់គ្រូបង្រៀនបង្គោលពីមជ្ឈមណ្ឌលឬសាលាគរុកោសល្យភូមិភាគ មជ្ឈមណ្ឌលឬសាលាគរុកោសល្យ និងវិក្រឹតការ និងក្រសួង.អយក	ចំនួនគ្រូបង្រៀនបង្គោលបានបំប៉នសមត្ថភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	៧៥នាក់		✓	✓			- មជ្ឈមណ្ឌលឬសាលាគរុកោសល្យភូមិភាគ - វិជអពស - បណ្តុះបណ្តាល និងវិក្រឹតការ	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលាគរុកោសល្យ និងវិក្រឹតការរាជធានី ខេត្ត និងមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
៧.២ ផ្តល់ឱកាស និងលើកទឹកចិត្តគ្រូបង្រៀនឱ្យចូលរួមវគ្គបំប៉នសមត្ថភាព អំពីការអប់រំបរិយាបន្ន (វិក្រឹតការគ្រូបង្រៀន)	៧.២.១ ផ្តល់អាហារូបករណ៍ដល់គ្រូបង្រៀន ចូលរួមវគ្គអប់រំបរិយាបន្ន និងផ្តល់ឱកាសអភិវឌ្ឍគន្លងអាជីពគ្រូបង្រៀនជាប្រចាំ	ចំនួនគ្រូបង្រៀនទទួលបានអាហារូបករណ៍ពីការបណ្តុះបណ្តាល	២៥នាក់		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៧.២.២ ផ្ដល់ និងលើកទឹកចិត្ត ដូចជាការផ្ដល់បណ្ណសរសើរ មេដាយ ថវិកាលើកទឹកចិត្ត	ចំនួនគ្រូបង្រៀនទទួលបានការលើកទឹកចិត្ត	១០០នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
៧.៣ អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀនក្នុងការរៀបចំផែនការឆ្លើយតបទៅនឹងការអប់រំបរិយាបន្ន	៧.៣.១ បំប៉នសមត្ថភាពដល់គណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀនក្នុងការធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍសាលារៀន ផែនការប្រតិបត្តិប្រចាំឆ្នាំឱ្យក្លាយជាសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀន ទទួលបានវគ្គបំប៉នសមត្ថភាព	២០០នាក់	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៧.៣.២ ផ្ដល់ថវិកាបន្ថែមក្នុងការគាំទ្រសាលារៀនដែលមានការអប់រំបរិយាបន្ន ដែលមានស្នាដៃល្អ	ចំនួនសាលារៀនអប់រំបរិយាបន្ន ដែលមានស្នាដៃល្អទទួលបានថវិកាបន្ថែម	១៥សាលារៀន			✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន - នា.ហិរញ្ញវត្ថុ	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១៥០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៧.៣.៣ លើកទឹកចិត្តគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀន ដើម្បីក្លាយជាសាលារៀនដែលមានលក្ខណៈអប់រំបរិយាបន្នមានស្តង់ដែល្អ	ចំនួនគណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀនទទួលបានការការលើកទឹកចិត្ត	១៥នាក់			✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
-យុទ្ធសាស្ត្រ ៨ ៖ លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន និងផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន២០២៤-២០២៨។												**១,៦០០**	
-គោលបំណង៨ ៖ ផ្សព្វផ្សាយនៅកម្រិត រាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងសេចក្តីណែនាំស្តីពីការអនុវត្តសម្រាប់គ្រឹះស្ថានសិក្សារដ្ឋ និងឯកជនដើម្បីលើកកម្ពស់និងធានាផ្តល់សិទ្ធិ ការគាំទ្រពិសេសក្នុងដំណើរការសិក្សារបស់អ្នកសិក្សាស្ថិតក្នុងសេចក្តីត្រូវការពិសេស។													
-លទ្ធផលរំពឹងទុក ៖ អ្នកសិក្សាស្ថិតក្នុងសេចក្តីត្រូវការពិសេសទទួលបានសិទ្ធិ និងការគាំទ្រពិសេសក្នុងដំណើរការសិក្សា។													
៨.១ ផ្សព្វផ្សាយគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន និងផែនការសកម្មភាពស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ ដល់គ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ	៨.១.១ រៀបចំបង្កើតយន្តការសម្រាប់អនុវត្ត ការពិនិត្យតាមដាន និងរាយការណ៍ពីគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្នឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព	ចំនួនយន្តការស្តីពីការអនុវត្តការពិនិត្យតាមដាន និងរាយការណ៍	១៦០ យន្តការស្តីពីការអនុវត្តការពិនិត្យតាមដាននិងរាយការណ៍		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអតស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៨០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៨.១.២ អនុវត្តគោលនយោបាយក្របខណ្ឌច្បាប់ (រួមទាំង	ចំនួនសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ លើលិខិត	៥០សិក្ខាសាលា	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអតស - មន្ទីរ.អយក	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៥០០	- របាយការណ៍

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	ប្រកាសលេខ ២៧៣ អយក.ប្រក ស្តីពីការតែងតាំងក្រុមការងារសម្រាប់ជនមានពិការភាព ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៥)និង យន្តការពាក់ព័ន្ធដែលមានស្រាប់ និងយន្តការថ្មី	គោលនយោបាយ ក្របខណ្ឌច្បាប់ និងយន្តការពាក់ព័ន្ធ								- ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍			របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៨.១.៣ កសាងផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ ដោយកំណត់សកម្មភាពជាក់លាក់ ពេលវេលា ធនធាន និងការទទួលខុសត្រូវ	ផែនការសកម្មភាព ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	១ផែនការសកម្មភាព	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១៦០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៨.១.៤ ផ្សព្វផ្សាយគោលនយោបាយ និងផែនការសកម្មភាព ស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨ នៅថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ក្រោមជាតិតាមរយៈ សិក្ខាសាលា និង ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ	ចំនួនសិក្ខាសាលា ផ្សព្វផ្សាយផែនការសកម្មភាពស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨	៥សិក្ខាសាលា ផ្សព្វផ្សាយផែនការសកម្មភាពស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ២០២៤-២០២៨	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
៨.២ បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្នឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងការយល់ដឹងពីសារសំខាន់ និងអត្ថប្រយោជន៍នៃការអប់រំបរិយាបន្នដល់គ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ	៨.២.១ អនុវត្តផែនការសកម្មភាពស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន ដោយកំណត់ជាក់លាក់ ពេលវេលា ធនធាន ដើម្បីតាមដានការអនុវត្តគោលនយោបាយស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្នឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព	ចំនួនរាជធានីខេត្តបានអនុវត្តផែនការសកម្មភាព	២៥រាជធានី ខេត្តបានអនុវត្តផែនការសកម្មភាព	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៨.២.២ ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនរាជធានីខេត្ត បានពិនិត្យតាមដានការអនុវត្តគោលនយោបាយ ស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	២៥រាជធានី ខេត្ត បានពិនិត្យតាមដានការអនុវត្ត	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៥០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៨.២.៣ ផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយស្តីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	២សិក្ខាសាលា	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៨.២.៤ ផ្តល់ឱកាសផ្សេងៗដល់គ្រួសារមានកូនមានពិការភាព និងជនមានពិការភាពឱ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនៃការអប់រំបរិយាបន្ន	ចំនួនគ្រួសារមានកូនមានពិការភាព និងជនមានពិការភាពឱ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនៃការអប់រំបរិយាបន្ន	២០គ្រួសារ	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	២០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រវេង	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកាគ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
-យុទ្ធសាស្ត្រ ៩ ៖ ពង្រឹងចំណេះដឹង តួនាទី ការទទួលខុសត្រូវ និងការចូលរួមរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ។												៨៦០	
-គោលបំណង៩ ៖ លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីសិទ្ធិរបស់ជនមានពិការភាព និងលើកទឹកចិត្តចំពោះការចូលរួមរបស់ឳពុកម្តាយ អ្នកអាណាព្យាបាល និងសហគមន៍ ក្នុងការថែទាំ និងផ្តល់សេវា រួមទាំងការអប់រំ ប្រកបដោយបរិយាបន្ន ដល់កុមារមានពិការភាពដើម្បីចូលរួមអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិ។													
-លទ្ធផលរំពឹងទុក៖ ជនមានពិការភាព រួមទាំងកុមារ និងយុវជនមានពិការភាពទទួលបានសិទ្ធិ និងសេវាចាំបាច់របស់ខ្លួន ពិសេសការអប់រំប្រកបដោយបរិយាបន្នមានការកើនឡើង។													
៩.១ លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំសម្រាប់ជនមានពិការភាព	៩.១.១ ផ្សព្វផ្សាយឬបំប៉នសមត្ថភាពពីសិទ្ធិជនមានពិការភាព ដល់ថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត និងរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ សាលារៀន និងសហគមន៍ ឱ្យបានទូលំទូលាយ	ចំនួនសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ និងបំប៉នស្តីពីសិទ្ធិជនមានពិការភាព	១០សិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១២០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៩.១.២ រៀបចំវេទិកាថ្នាក់មូលដ្ឋាន ដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មាន និងផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍ ដល់អ្នកអាណាព្យាបាល និងសហគមន៍ ដើម្បី	ចំនួនវេទិកា ថ្នាក់មូលដ្ឋានដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មានដល់អ្នកអាណាព្យាបាល	១០វេទិកា		✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - អាជ្ញាធរ - សហគមន៍ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	១៦០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	គាំទ្រជនមានពិការភាព ឱ្យទទួលបានការអប់រំដោយសមធម៌												
	៩.១.៣ រៀបចំវេទិកាថ្នាក់ជាតិ ដើម្បីពិភាក្សាស្វែងរកដំណោះស្រាយ និងគាំទ្រការអប់រំ និងសេវាគាំទ្រនានាសម្រាប់ជនមានពិការភាព	ចំនួនវេទិកាថ្នាក់ជាតិដើម្បីពិភាក្សាស្វែងរកដំណោះស្រាយ និងសេវាគាំទ្រ	៥វេទិកាថ្នាក់ជាតិ	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - អាជ្ញាធរ - សហគមន៍ - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
៩.២ ពង្រឹង តួនាទី ភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយស្ដីពីការអប់រំបរិយាបន្ន	៩.២.១ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព តួនាទី ភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវ របស់ក្រុមការងារសកម្មភាពជនមានពិការភាព ថ្នាក់ជាតិ រាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងសាលារៀន	ចំនួនលិខិតនៃជនមានពិការភាព ក្រុមការងារថ្នាក់ជាតិ មន្ទីរអយក. រាជធានី ខេត្ត ការិ.អយកនៃរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងថ្នាក់សាលារៀន	២លិខិត	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអតស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - អាជ្ញាធរ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៤០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន

យុទ្ធសាស្ត្រ	សកម្មភាពអាទិភាពគន្លឹះ	សូចនាករ	ចំណុចដៅ	ក្របខណ្ឌ ពេលវេលា					អង្គភាពដឹកនាំ	ស្ថាប័ន/ អង្គភាពគាំទ្រ	ប្រភព ជំនួយ	ថវិកា គ្រោងគិតលានរៀល	ពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ
				2024	2025	2026	2027	2028					
	៩.២.២ ផ្សព្វផ្សាយតួនាទី ភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមការងារសកម្មភាពជនមានពិការភាព ថ្នាក់ជាតិ រាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងសាលារៀន	ចំនួនរាជធានីខេត្តទទួលបានការផ្សព្វផ្សាយពីក្រុមការងារស្តីពីតួនាទី និងភារកិច្ច	២៥រាជធានី ខេត្តទទួលបានការផ្សព្វផ្សាយពីក្រុមការងារស្តីពីតួនាទី និងភារកិច្ច	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- នា.ពាក់ព័ន្ធ - វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - អាជ្ញាធរ	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៨០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
	៩.២.៣ ពិនិត្យតាមដានអំពីការអនុវត្តការងាររបស់ក្រុមការងារសកម្មភាពជនមានពិការភាព ថ្នាក់ជាតិ រាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងសាលារៀន	ចំនួនរាជធានីខេត្តបានពិនិត្យតាមដានអំពីការអនុវត្តការងាររបស់ក្រុមការងារ	២៥រាជធានី ខេត្ត	✓	✓	✓	✓	✓	- នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន	- វិ.ជអពស - មន្ទីរ.អយក - ការិ.អយក - សាលារៀន - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	- រាជរដ្ឋាភិបាល - ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	៦០	- របាយការណ៍របស់នា.អប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ និងបរិយាបន្ន
											សរុបថវិកា	*៩០,១០៣*	

ឧបសម្ព័ន្ធ ២. ទម្រង់ការអប់រំបរិយាបន្ន

ដូចម្ដេចដែលហៅថាការអប់រំបរិយាបន្ន?

ជាប្រព័ន្ធអប់រំមួយដែលរាប់បញ្ចូលសិស្សទាំងអស់ ត្រូវបានស្វាគមន៍ និងគាំទ្រឱ្យពួកគេទទួលបានការរៀនសូត្រ ដោយមិនប្រកាន់ពីសមត្ថភាព ឬតម្រូវការដែលពួកគេមាននោះឡើយ។ ក្នុងន័យនេះ គឺធ្វើឱ្យប្រាកដថា ត្រូវមានកម្មវិធីសិក្សាសមស្រប អគារសិក្សា ថ្នាក់រៀន សួនកុមារ មធ្យោបាយធ្វើដំណើរ និងបង្គន់អនាម័យមានភាពសមស្របសម្រាប់កុមារគ្រប់រូប និងគ្រប់កម្រិត ។ ការអប់រំបរិយាបន្នមានន័យថា កុមារទាំងអស់សិក្សាជាមួយគ្នាក្នុងសាលារៀនតែមួយ។

- គ្មាននរណាម្នាក់ត្រូវបានផាត់ចោលទេ។ កុមារគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំបរិយាបន្ន រួមទាំងកុមារមានពិការភាពផងដែរ
- ការអប់រំបរិយាបន្ន គឺអាចធ្វើឱ្យកុមារមានពិការភាពទទួលបានសិទ្ធិផ្សេងៗទៀត។ គ្រប់សិទ្ធិរបស់មនុស្សទាំងអស់មានទំនាក់ទំនងរវាងគ្នា និងគ្នា នេះរួមបញ្ចូលទាំងសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ។ ការអប់រំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពអាចនឹងសម្រេចទៅបានដរាបណា សិទ្ធិផ្សេងទៀតត្រូវបានទទួល ហើយប្រសិនបើ សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំត្រូវបានបំពេញ នោះវាក៏នាំឱ្យទទួលបាននូវសិទ្ធិដទៃទៀតដែរ។

ប្រព័ន្ធអប់រំបរិយាបន្ន

- ការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធអប់រំទាំងមូល ច្បាប់ និងគោលនយោបាយ ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ រដ្ឋបាល ការរចនា ការផ្តល់ និងតាមដានសេវាអប់រំ និងការរៀបចំសាលារៀន ។
- ការប្តេជ្ញាចិត្ត និងការវិនិយោគចេញពីក្រសួងអប់រំ៖ ដើម្បីឱ្យប្រព័ន្ធមានការផ្លាស់ប្តូរ ត្រូវការពេលវេលា និងថវិកា
- ការគាំទ្រគ្រូបង្រៀននិងសិស្ស៖ គ្រូបង្រៀនត្រូវការវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនិងការណែនាំ ហើយសិស្សត្រូវការសេវាផ្តល់ឱ្យដើម្បីយកឈ្នះលើឧបសគ្គក្នុងការរៀនសូត្រ
- ការលើកកម្ពស់លើសេចក្តីគោរពសម្រាប់ភាពផ្សេងគ្នា និងការរៀនសូត្របែបបរិយាបន្ន៖ត្រូវតែមានសកម្មភាពដើម្បីជំនះលើអាកប្បកិរិយាអវិជ្ជមាន និងការរើសអើងកុមារមានពិការភាព
- សេចក្តីរំពឹងទុកខ្ពស់ចំពោះ សិស្សគ្រប់រូប៖ គ្រូបង្រៀនត្រូវវិនិយោគនិងគាំទ្រកុមារទាំងអស់
- បរិស្ថានសុវត្ថិភាព និងបរិយាបន្ន៖ កុមារមិនអាចរៀនសូត្របានឡើយប្រសិនបើពួកគេភ័យខ្លាចគ្រូបង្រៀន ឬការសម្លុតធ្វើបាបពីកុមារដទៃ
- ភាពជាដៃគូរវាងឪពុកម្តាយ អង្គការជនមានពិការភាព និងសាលារៀន៖ ការអប់រំបរិយាបន្ននឹងផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ពីបទពិសោធន៍ និងចំណេះដឹងដែលកាន់តែទូលំទូលាយ
- ប្រព័ន្ធពិនិត្យតាមដានវឌ្ឍនភាព៖ វាពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់ ក្នុងការវាស់វែងថាតើស្ថានភាពមានភាពប្រសើឡើងឬទេ ហើយប្រសិនបើមិនប្រសើរនោះទេ តើចាំបាច់ត្រូវផ្លាស់ប្តូរអ្វីបន្ថែមទៀត
- ការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់កុមារមានពិការភាពគឺជាវិធីមួយធានាថា សិស្សមានពិការភាពអាចចូលរួមក្នុងសកម្មភាពរៀនសូត្រដោយគ្មានរនាំងឧបសគ្គ។ ឧបសគ្គទាំងនេះរួមមាន កត្តាបរិស្ថាន រូបវន្ត ព័ត៌មាន

អាកប្បកិរិយា និងហិរញ្ញវត្ថុ។ នៅកម្រិតសាលារៀន គ្រូត្រូវទទួលបានការបណ្ដុះបណ្ដាល អគារសិក្សាត្រូវកែលម្អឡើងវិញ និងសិស្សត្រូវទទួលសម្ភារៈរៀនសូត្រសមស្រប។ ក្នុងកម្រិតសហគមន៍ ការប្រមាថ និងការរើសអើងត្រូវតែដោះស្រាយ ហើយបុគ្គលទាំងឡាយត្រូវទទួលបានការអប់រំពីផលប្រយោជន៍នៃការអប់រំបរិយាបន្ន។ ក្នុងកម្រិតជាតិ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវតែបន្សុីគ្នាវាងច្បាប់ និងគោលនយោបាយទៅនឹងអនុសញ្ញាស្ដីពីសិទ្ធិជនពិការ និងប្រមូលទិន្នន័យយកមកវិភាគជាប្រចាំ ដើម្បីធានាឱ្យច្បាស់ថាកុមារទទួលបានសេវាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

ក្របខណ្ឌអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព

ក្របខណ្ឌការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាព គឺជាប្រព័ន្ធឧបករណ៍មួយដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់ពិនិត្យមើលប្រព័ន្ធអប់រំទាំងមូល ចាប់ពីកម្រិតមត្តេយ្យសិក្សា រហូតដល់ ឧត្តមសិក្សា តាមរយៈការប្រើប្រាស់នូវទ្រឹស្ដីបរិយាបន្ន និងវិធីកំណត់ពីតម្រូវការដែលចាំបាច់ ដើម្បីដាក់បញ្ចូលកុមារមានពិការភាព។ ជាពិសេសក្របខណ្ឌផ្ដល់លើការពិនិត្យមើលផ្នែក ឬទិដ្ឋភាពផ្សេងគ្នានៃប្រព័ន្ធអប់រំ ដែលចាំបាច់ត្រូវការសម្រួល និង មានបរិបទសង្គម ដែលអាចជំរុញដល់ការដាក់បញ្ចូល កុមារមានពិការភាព។ ទោះជាក្របខណ្ឌនេះផ្ដោតលើកុមារមានពិការភាពក៏ដោយ ក៏គេរំពឹងថា ការកែលម្អនានាដែលត្រូវបានរកឃើញ នឹងផ្ដល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់ការចូលរួម និងលទ្ធផលសិក្សារបស់កុមារទាំងអស់។ ក្របខណ្ឌអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់ពិការភាពត្រូវបានបែងចែកជាពីរផ្នែកធំៗ៖ ការផ្ដល់សេវា និងបរិយាកាសអំណោយផល។ កម្រិតផ្ដល់សេវានៅកម្រិតសហគមន៍មានបីផ្នែកគឺ ការផ្គត់ផ្គង់ គុណភាព និង តម្រូវការ ដែលកំណត់ថាតើសាលារៀនអាចផ្ដល់ការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់កុមារមានពិការភាពដែរឬទេ?

លក្ខខណ្ឌពិសេសការអប់រំបរិយាបន្ន សម្រាប់ពិការភាព គឺសាលារៀនមានលទ្ធភាពទទួលកុមារមានពិការភាពឱ្យចូលរៀន។ បុគ្គលិកលក្ខណៈផ្នែកផ្គត់ផ្គង់ទាំង៣ របស់សាលារៀនមានសារៈសំខាន់ជាពិសេស គ្រូបង្រៀនត្រូវការកសាងសមត្ថភាពជំនាញអប់រំពិសេសក្នុងការបង្រៀនសិស្សមានពិការភាពផ្នែកកាយសម្បទា ឬពិការភាពសតិបញ្ញា និងអូទីស្សឹម ហើយត្រូវការការគាំទ្រជំនាញបន្ថែមទៀត។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តសាលារៀន (អគារ ថ្នាក់រៀន បង្គន់អនាម័យ ទីធ្លាសាលា មធ្យោបាយធ្វើដំណើរ) ត្រូវតែមានផាសុកវត្ថុ ហើយសាលារៀនគួរតែអាចផ្ដល់សៀវភៅសិក្សាគោល និងសម្ភារៈសិក្សាផ្សេងៗទៀតសម្រាប់កុមារដែលមានពិការភាពផ្សេងគ្នាផងដែរ។

ទោះបីសាលារៀនអាចទទួលយកកុមារមានពិការភាពក៏ដោយ ក៏ឧបសគ្គផ្នែកលើតម្រូវការក្នុងសង្គម អាចនឹងរារាំងកុមារទាំងនេះពីការចុះឈ្មោះចូលរៀន។ ឧបសគ្គសំខាន់ទាំងនេះ គឺអាកប្បកិរិយារបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន បុគ្គលិកសាលារៀននិងសិស្សដទៃទៀត ដោយសារការមើលងាយ និងការរើសអើង អាចឈានទៅដល់ការផាត់ចេញ ឬការរើសអើងនៅក្នុងថ្នាក់រៀន និងការគំរាមកំហែងដោយមិត្តរួមថ្នាក់។ ការសម្រេចចិត្តលើការបញ្ជូនកុមារមានពិការភាពទៅសាលារៀន ជារឿយៗក៏ត្រូវបានកំណត់ថាតើការចំណាយ បន្ថែមទៅលើ ឧបករណ៍ជំនួយ និងសម្ភារៈសិក្សាសមស្រប អាចនឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍សំខាន់ៗផ្សេងទៀតនាពេលអនាគត ដូចជាឱកាសសម្រាប់ការងារ និងការរួមបញ្ចូលក្នុងសង្គម។

នៅពេលកុមារមានពិការភាពចូលរៀននោះ គុណភាពអប់រំដែលគេទទួលបាន គឺអាស្រ័យទៅលើ កម្មវិធីសិក្សាជាតិ ប្រព័ន្ធវាយតម្លៃ និងប្រព័ន្ធគាំទ្រ។ កម្មវិធីសិក្សានេះគួរតែពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារទាំងអស់ និងអាចបត់បែន ដើម្បីបំពេញតម្រូវការរបស់កុមារដែលមានសមត្ថភាពខុសៗគ្នា។

បន្ថែមពីលើការធ្វើតេស្តជាប្រចាំ សាលារៀនគួរតែមាននីតិវិធីពិនិត្យ និងវាយតម្លៃកុមារឱ្យបានទៀងទាត់ ដើម្បីកំណត់ពីតម្រូវការសិក្សារបស់ពួកគេ។ ករណីទាំងអស់នេះត្រូវផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងប្រព័ន្ធគាំទ្រការរៀនសូត្រចាំបាច់ រួមទាំងឧបករណ៍ជំនួយ សម្ភារៈសិក្សាសមស្រប ឬជំនួយជាបុគ្គល។

ដើម្បីឱ្យការអប់រំប្រកបដោយបរិយាបន្នសម្រាប់កុមារមានពិការភាព សាលារៀន ត្រូវមានបរិយាកាសអំណោយផល ដែលកំណត់ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល។ ក្របខណ្ឌច្បាប់ គោលនយោបាយ និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ប្រចាំប្រទេស ដែលជាស្ថាប័នកំពូល ត្រូវតែស្របតាមអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ឆ្លើយតបទៅនឹងសិទ្ធិរបស់កុមារគ្រប់រូបក្នុងការទទួលបានការអប់រំនៅក្នុងសាលារៀន និងថ្នាក់រៀនតែមួយដូចគ្នា។ ក្នុងន័យនេះ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ត្រូវជំរុញកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងឆ្ពោះទៅរកការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់កុមារមានពិការភាព។ មន្ត្រីអប់រំជាន់ខ្ពស់គួរតែដឹកនាំ និងធានាថាត្រូវមានទាំងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រង ទាំងហិរញ្ញវត្ថុក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំទាំងមូល។ ព័ត៌មានត្រឡប់ពីជនមានពិការភាពគួរតែទទួលយក ជាទៀងទាត់ ហើយប្រព័ន្ធត្រូវផ្តោតលើការប្រមូលទិន្នន័យពីការចូលរួម និងលទ្ធផលសិក្សារបស់កុមារមានពិការភាព ដើម្បីធ្វើការកែតម្រូវដោយផ្អែកលើភស្តុតាងចំពោះគោលនយោបាយ និងនីតិវិធីនានា។

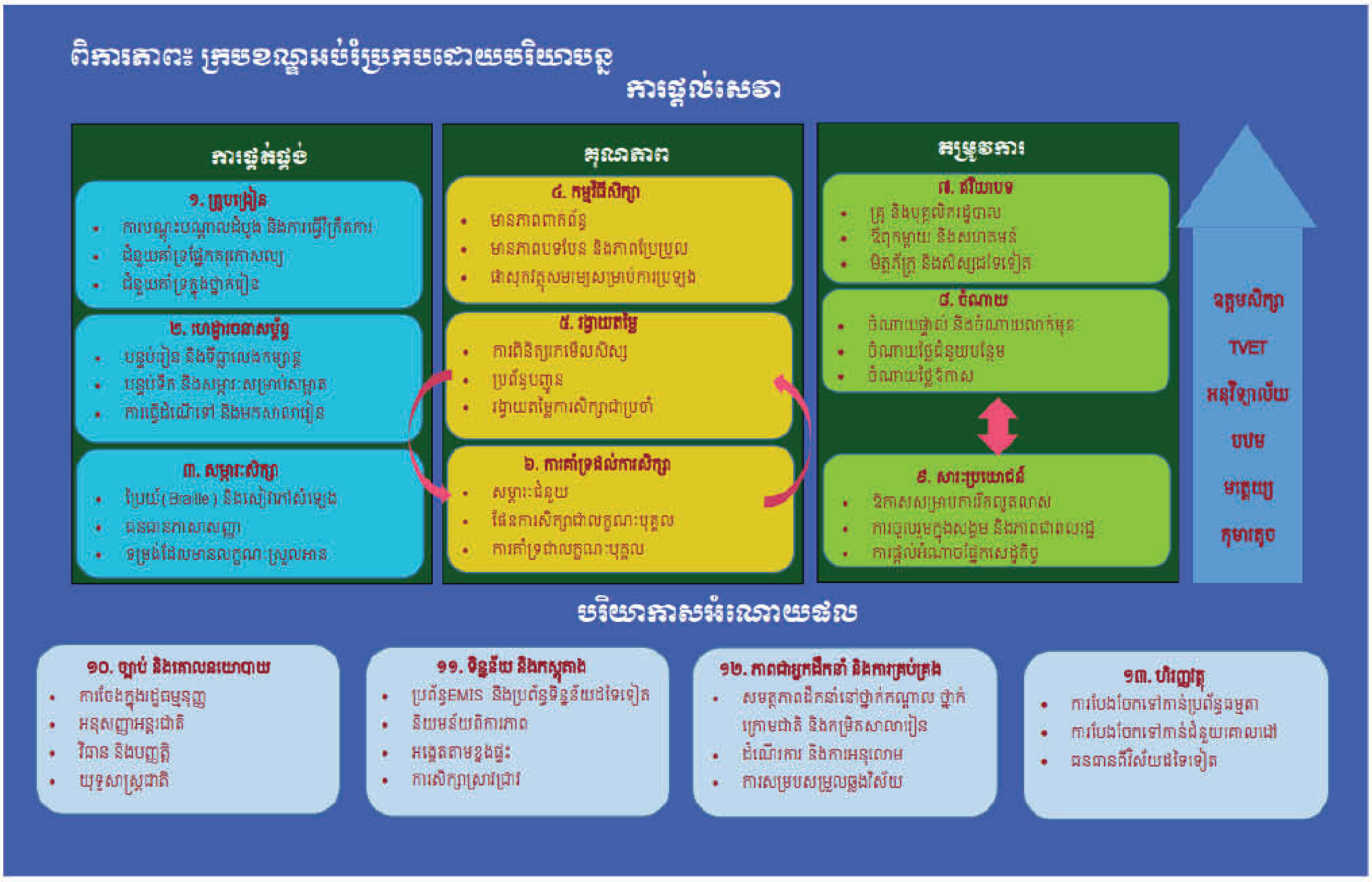

ឧបសម្ព័ន្ធ ៣. សទ្ទានុក្រមពាក្យសព្ទនៃការអប់រំបរិយាបន្នសម្រាប់កុមារមានពិការភាព[5]

- **កម្មវិធីសិក្សាសមស្រប** ៖ កម្មវិធីសិក្សាផ្អែកលើកម្មវិធីសិក្សាអប់រំទូទៅ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីបំពេញតម្រូវការសិក្សារបស់កុមារមានពិការភាព (ឧ.ការប្រើប្រាស់ពេលវេលាបន្ថែមលើការធ្វើតេស្ត)។ ការបត់បែនទាំងនេះមិនប៉ះពាល់គោលដៅនៃកម្មវិធីសិក្សាដើមឡើយ។
- **បច្ចេកវិទ្យាជំនួយ** ៖ IDEA កំណត់ថាបច្ចេកវិទ្យាជំនួយ Item ជាប្រព័ន្ធបរិក្ខា ឬផលិតផលត្រឹមតែទទួលបានពាណិជ្ជកម្មពីផ្នែកទាំងអស់នោះទេ តែត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីបង្កើន រក្សា ឬធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង នូវសមត្ថភាពមុខងារ របស់កុមារមានពិការភាព។
- **Augmentative and Assistive Communication (AAC)**៖ គឺជាវិធីសាស្ត្រទំនាក់ទំនងដែលប្រើដើម្បីបន្ថែម ឬជំនួសការនិយាយផ្ទាល់មាត់ ឬសំណេរជាអក្សរសម្រាប់បុគ្គលដែលមានកម្រិតក្នុងការនិយាយ ឬសរសេរជាអក្សរ។ ឧបករណ៍ AAC អាចរួមបញ្ចូលការទំនាក់ទំនង និមិត្តសញ្ញា ឬឧបករណ៍អេឡិចត្រូនិក។
- **ភាសាសញ្ញាពីរភាសា** ៖ ការប្រើប្រាស់ភាសាសញ្ញាក្នុងស្រុករបស់ប្រទេសមួយ (ឬតំបន់) ក៏ដូចជាភាសាក្នុងស្រុកដែលសរសេររបស់ប្រទេស(ឬតំបន់)។
- **អក្សរស្ទាប** ៖ ជាប្រព័ន្ធសំណេរដែលប្រើដោយមនុស្សពិការភ្នែក។ អក្សរស្ទាបមានចំណុចចំនួនប្រាំមួយដែលបានរៀបចំជាជួរពីរស្របគ្នាដែលត្រូវបានទទួលអារម្មណ៍ដោយចុងម្រាមដៃ។ អក្សរស្ទាបមិនមែនជាភាសាទេ ប៉ុន្តែជាកូដដែលភាសាអាចអាន និងសរសេរ។
- **ការវាយតម្លៃរោគវិនិច្ឆ័យ**៖ ការវាយតម្លៃដ៏ទូលំទូលាយនៃកុមារម្នាក់ៗ ដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានអំពីបញ្ហាសិក្សា ឬអាកប្បកិរិយារបស់កុមារ។ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃរោគវិនិច្ឆ័យអាចជួយគ្រូបង្រៀនកំណត់បាននូវការគាំទ្រអប់រំចាំបាច់សម្រាប់សិស្សជាបុគ្គល។
- **អង្គការជនពិការ** ៖ ជាអង្គការដែលជនមានពិការភាពជាអង្គការមួយដែលមានជនមានពិការភាពច្រើន (ជាង៥១ភាគរយ) នៃបុគ្គលិក ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត ហើយត្រូវបានឈរឈ្មោះជាតំណាងយ៉ាងល្អនៅក្នុងអង្គការ។
- **ពិការភាព** ៖ អនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនពិការកំណត់ពិការភាពរួមមាន "អ្នកដែលមានពិការភាពកាយសម្បទា ផ្លូវចិត្ត បញ្ញា ឬសតិអារម្មណ៍

---

[5] *From: Hayes, Anne M., and Jennae Bulat, 'Disabilities Inclusive Education Systems and Policies Guide for Low- and Middle-Income Countries', Research Triangle Park (NC), RTI Press, July 2017, <www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554622>*

រយៈពេលវែង ដែលអន្តរកម្មជាមួយឧបសគ្គផ្សេងៗអាចរារាំងដល់ការចូលរួមពេញលេញក្នុងសង្គម ឈរលើមូលដ្ឋានសិទ្ធិស្មើគ្នាជាមួយអ្នកដទៃ។ មូលដ្ឋានជាមួយអ្នកដទៃ" (United Nations Division for Social Policy and Development: Disability, 2006).។

- **ការកំណត់ទាន់ពេល** ៖ ការវាយតម្លៃលើកុមារដែលមានភាពយឺតយ៉ាវ ឬមានពិការភាពនៅអាយុដំបូងបំផុតដែលអាចធ្វើទៅបាន។ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណទាន់ពេលសម្រាប់កុមារមានពិការភាពផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ បញ្ញា ការស្តាប់ ឬការមើលឃើញ ជាធម្មតាសំដៅលើការប៉ាន់ប្រមាណ ឬការវាយតម្លៃរបស់កុមារដើម្បីទទួលបានសេវាគាំទ្រមុនពេលចូលរៀន និងគួរប្រើមុនអាយុ៣ឆ្នាំ។
- **អន្តរាគមន៍ទាន់ពេល** ៖ ប្រព័ន្ធនៃសេវាកម្មសម្របសម្រួលដែលលើកកម្ពស់ការលូតលាស់ និងការអភិវឌ្ឍរបស់កុមារក្នុងកំឡុងឆ្នាំដំបូងនៃជីវិតដ៏សំខាន់។ សេវាអន្តរាគមន៍ទាន់ពេល ជាធម្មតាសំដៅលើការផ្តល់ជំនួយមុនពេលចូលសាលារៀន និងជាអាទិភាពមុនអាយុ៣ឆ្នាំ។
- **ការអប់រំបរិយាបន្ន** ៖ ការអប់រំសម្រាប់កុមារមានពិការភាពនៅក្នុងសាលារៀនមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេជាមួយនឹងកុមារ មិនមានពិការភាព។ ការអប់រំបរិយាបន្ន "ពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការដែលរួមបញ្ចូលការផ្លាស់ប្តូរ និងការកែប្រែនៅក្នុងខ្លឹមសារ វិធីសាស្ត្រ រចនាសម្ព័ន្ធ និងយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការអប់រំ ជាមួយនឹងចក្ខុវិស័យរួមដែលបម្រើដល់ការរួមបញ្ចូលសិស្សទាំងអស់នៃកម្រិតអាយុដែលពាក់ព័ន្ធ" (អង្គការសហប្រជាជាតិ, 2016a)
- **ផែនការអប់រំជាបុគ្គល (IEP)**៖ផែនការ ឬកម្មវិធីដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយគណៈកម្មាធិការជាធម្មតាបង្កើតឡើងដោយគ្រូបង្រៀនរបស់សិស្ស បុគ្គលិកធនធាន មាតាបិតា និងសិស្ស ដើម្បីធានាថាសិស្សដែលមានពិការភាពទទួលបានការណែនាំពិសេស និងសេវាកម្មពាក់ព័ន្ធ។ **IEP** កំណត់គោលដៅប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់សិស្ស និងតាមដានវឌ្ឍនភាពនៃគោលដៅទាំងនេះ ដើម្បីធានាថាសិស្សកំពុងរីកចម្រើនក្នុងសាលារៀន។
- **ការអប់រំថ្នាក់សមាហរណកម្ម**៖ជាប្រព័ន្ធដែលកុមារមានពិការភាពចូលរៀននៅសាលារៀនចំណោះទូទៅប៉ុន្តែទទួលបានការណែនាំក្នុងថ្នាក់ឯកទេស ឬថ្នាក់ដាច់ដោយឡែក។ ជាធម្មតានៅក្នុងករណីនេះ កុមារមានពិការភាពមានទំនាក់ទំនងកម្រិតជាមួយមិត្តភក្តិរបស់គេដែលមិនមានពិការភាព ហើយជារឿយៗខ្វះលទ្ធភាពប្រើប្រាស់កម្មវិធីសិក្សាថ្នាក់ជាតិ។

- **គ្រូបង្រៀនជំនួយចល័តៈ** គ្រូបង្រៀនដែលមានសមត្ថភាព ហើយធ្វើដំណើរពីសាលារៀនមួយទៅសាលារៀនមួយទៀត ដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកអប់រំពិសេស និងជំនួយដល់សាលារៀនជាច្រើន ដែលជារឿយៗឆ្លងកាត់សហគមន៍ជាច្រើន។
- **អក្សរពុម្ពធំ** ៖ ការកែសម្រួលដែលបានធ្វើឡើងចំពោះសៀវភៅ ឬឯកសារដែលមានពុម្ពអក្សរធំជាងធម្មតា ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យមនុស្សខ្សោយគំហើញ អាចអានអត្ថបទបានប្រសើរជាងមុន។ អត្ថបទបោះពុម្ពអក្សរធំជាធម្មតាមានពុម្ពអក្សរ ១៨ចំណុច ឬធំជាងនេះ។
- **ភាសាសញ្ញាក្នុងស្រុក** ៖ ជាភាសាពេញលេញ និងស្មុគស្មាញដែលប្រើសញ្ញាដោយចលនាដៃ រួមជាមួយនឹងទឹកមុខ និងឥរិយាបថនៃរាងកាយ។ ភាសាសញ្ញាក្នុងស្រុក គឺជាភាសាសញ្ញាផ្សេងគ្នាដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងសហគមន៍ ឬប្រទេសមួយ។
- **ការព្យាបាលអាជីប** ៖ សេវាកម្មដែលជួយមនុស្សឱ្យចូលរួមក្នុងសកម្មភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃកាន់តែប្រសើរឡើង និងអភិវឌ្ឍ កែលម្អ ទ្រទ្រង់ ឬស្តារឯករាជ្យភាពដល់បុគ្គលដែលមានរបួស ជំងឺ ឬមានពិការភាព។
- **ការព្យាបាលដោយចលនា៖** ការព្យាបាលសម្រាប់រក្សា ឬបង្កើនចលនា និងមុខងាររាងកាយដែលត្រូវបានប៉ះពាល់ដោយពិការភាព របួស ឬជំងឺ។ ការព្យាបាលដោយចលនាជារឿយៗប្រើប្រាស់ការហាត់ប្រាណ ការម៉ាស្សា និងទម្រង់នៃការហ្វឹកហាត់ផ្សេងៗទៀត។
- **គំរូទាញចេញ** ៖ គំរូនៃការណែនាំដែលកុមារមានពិការភាព ត្រូវបានដកចេញពីថ្នាក់អប់រំទូទៅសម្រាប់ផ្នែកខ្លះនៃថ្ងៃសិក្សា ដើម្បីទទួលបានការអប់រំពិសេស ឬជំនួយបន្ថែមនៅក្នុងបន្ទប់សិក្សាអប់រំពិសេសដាច់ដោយឡែក ឬបន្ទប់ធនធាន។
- **Push-in model** ៖ គំរូនៃការណែនាំដែលកុមារមានពិការភាពទទួលបានការអប់រំពិសេស ឬជំនួយបន្ថែមនៅក្នុងថ្នាក់អប់រំទូទៅ ពីអ្នកឯកទេស ឬអ្នកជំនួយផ្សេងទៀតដោយមិនត្រូវបានដកចេញពីថ្នាក់រៀនដើម្បីទទួលបានការគាំទ្រ។
- **ផាសុកវត្ថុសមស្រប** ៖ ការផ្លាស់ប្តូរសមស្របលើកម្មវិធីសិក្សា វិធីសាស្រ្តបង្រៀន ការវាយតម្លៃ កិច្ចការផ្ទះ ឬសកម្មភាព ឬតម្រូវការផ្សេងទៀតនៅសាលារៀន ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីកាត់បន្ថយ ឬលុបបំបាត់ផលប៉ះពាល់នៃពិការភាពលើសិស្ស។ ឧទាហរណ៍មួយគឺការពន្យារពេលវេលាលើការធ្វើតេស្ត ឬធ្វើកិច្ចការផ្ទះ។ ផាសុកវត្ថុសមស្រប មានគោលបំណងផ្តល់នូវដំណើរការស្មើៗគ្នា និងមិនផ្លាស់ប្តូរលក្ខណៈមូលដ្ឋាននៃសម្ភារៈ ឬបរិយាកាសអប់រំឡើយ។

- **មជ្ឈមណ្ឌលធនធាន** ៖ មជ្ឈមណ្ឌលជំនួយបច្ចេកទេស និងជំនួយសាលារៀនអប់រំទូទៅសម្រាប់បង្រៀនកុមារមានពិការភាព។ នៅក្នុងបរិបទមួយចំនួន នេះអាចជា អតីតសាលារៀនសម្រាប់កុមារមានពិការភាព។
- **បន្ទប់ធនធាន** ៖ បន្ទប់ដាច់ដោយឡែកមួយនៅក្នុងសាលារៀនចំណោះទូទៅ ដែលសិស្សមានពិការភាពត្រូវបានផ្តល់ការណែនាំដោយផ្ទាល់ សេវាព្យាបាល (ដូចជាការនិយាយ ឬការព្យាបាលដោយការងារ) និងជំនួយជាមួយកិច្ចការផ្ទះ និងកិច្ចការដែលពាក់ព័ន្ធ។ ការណែនាំអាចមានលក្ខណៈបុគ្គល ឬជាក្រុមតូច ឬធំ។
- **ការឆ្លើយតបទៅនឹងអន្តរាគមន៍៖** ក្របខណ្ឌលំដាប់សម្រាប់កំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារដែលអាចត្រូវការការគាំទ្រផ្នែកអប់រំបន្ថែម ការផ្តល់អន្តរាគមន៍សមស្រប និងការវាស់វែងដែលនាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការសិក្សា ឬអាកប្បកិរិយា។ កុមារដែលមិនឆ្លើយតបនឹងកិច្ចអន្តរាគមន៍អាចនឹងត្រូវវាយតម្លៃសម្រាប់សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំពិសេស និងសេវាកម្មពាក់ព័ន្ធ។
- **ការពិនិត្យ** ៖ ដំណើរការនៃការប្រើប្រាស់តេស្ត និងការវាយតម្លៃដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណសិស្សដែលអាចមានពិការភាព។ សិស្សទាំងអស់ដែលចូលរៀននៅសាលារៀនអាចត្រូវបានពិនិត្យ ហើយការធ្វើតេស្តដំបូងអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណសិស្សដែលអាចត្រូវការការវាយតម្លៃជាបុគ្គល។
- **ការអប់រំដាច់ដោយឡែក៖** ការអប់រំកុមារមានពិការភាពនៅក្នុងសាលារៀន ឬថ្នាក់រៀនដាច់ដោយឡែក។ ថ្នាក់រៀនទាំងនេះជាធម្មតា សម្រាប់តែសិស្សដែលមានពិការភាពស្រដៀងគ្នាផ្សេងទៀត។
- **ការអប់រំពិសេស** ៖ ការអប់រំត្រូវបានរៀបចំឡើងជាពិសេសដើម្បីបំពេញតម្រូវការបុគ្គល និងភាពខ្លាំងរបស់កុមារមានពិការភាព។ ការអប់រំបែបនេះអាចកើតឡើងនៅក្នុងថ្នាក់អប់រំទូទៅដែលរួមបញ្ចូល ឬនៅក្នុងបន្ទប់សិក្សាដាច់ដោយឡែក ឬបន្ទប់ធនធាន។
- **ការព្យាបាលការនិយាយ៖** សេវាកម្មដែលជួយបុគ្គលម្នាក់ៗទទួលបាន រក្សា ឬស្តារការនិយាយ ក៏ដូចជាការគាំទ្របុគ្គលដែលអាចត្រូវការជំនួយក្នុងការនិយាយឱ្យកាន់តែច្បាស់ ឬក្នុងការកែលម្អការនិយាយឱ្យកាន់តែច្បាស់។
- **គ្រូជំនួយ** ៖ បុគ្គលដែលគាំទ្រគ្រូបង្រៀនសំខាន់ៗក្នុងការងារបង្រៀន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់រៀន។ ជំនួយការគ្រូបង្រៀនជារឿយៗ ត្រូវបានចាត់តាំងឱ្យជួយថ្នាក់រៀនជាមួយកុមារដែលមានតម្រូវការអប់រំពិសេស ផ្តល់ការគាំទ្របន្ថែម និងការយកចិត្តទុកដាក់ជាលក្ខណៈបុគ្គលប្រសិនបើចាំបាច់។

- **វិធីបង្រៀន និងរៀនបែបសកល៖** សំណុំនៃគោលការណ៍សម្រាប់កម្មវិធីសិក្សាដែលផ្តល់ឱ្យបុគ្គលទាំងអស់នូវឱកាសស្មើៗគ្នាក្នុងការរៀន។ វិធីសាស្ត្រនេះទទួលស្គាល់ថាសិស្សទាំងអស់ដែលមាន និងមិនមានពិការភាព រៀនរបៀបផ្សេងៗគ្នា។
- **កាលវិភាគដែលមើលឃើញ៖** ជំនួយដែលមើលឃើញគឺមានបំណងសម្រាប់កុមារដែលពិបាកយល់ភាសាដោយសារមានពិការភាព។ កាលវិភាគមានរូបភាពជាបន្តបន្ទាប់ដែលបង្ហាញពីជំហាននៃសកម្មភាពប្រចាំថ្ងៃដែលបានផ្តល់ឱ្យ ហើយត្រូវបានប្រើដើម្បីជួយទំនាក់ទំនងរវាងកុមារនិងមនុស្សពេញវ័យក្នុងជីវិតរបស់ពួកគេ។

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King

Ministry of Education Youth and Sport

Inclusive Education Action Plan 2024-2028

PREFACE

The Royal Government of Cambodia has a strong commitment to upholding the rights of persons with disabilities, as evidenced by the ratification of the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD), the Constitution of the Kingdom of Cambodia, the Law on Education, and the Law on the Protection and Promotion of the Rights of Persons with Disabilities. In this context, the Ministry of Education, Youth and Sport (MoEYS) adopted the Policy on Inclusive Education in 2018 and the Inclusive Education Action Plan 2019–2023.

Noticeable results were obtained from the implementation of the Inclusive Education Action Plan 2019–2023. MoEYS has embedded inclusive education into all levels of pre-service teacher training programs and trained approximately 4,000 teachers in specialized skills and inclusive education for special education high schools, integrated classes, and mainstream schools across the country. The ministry has partnered with development partners, non-governmental organizations (NGOs), and local communities, implemented inclusive education in some target schools, and set up home-based education that supports approximately 16,000 children with disabilities to access quality inclusive education.

To ensure equitable access to inclusive quality education for children with disabilities, MoEYS has developed an Inclusive Education Action Plan, 2024–2028 (IEAP 2024–28), based on the Policy on Inclusive Education 2018, recommendations from the 2023 inclusive education research, and key lessons learned from the implementation of the IEAP 2019–2023. The plan was developed through a wide range of consultations organized with relevant stakeholders at national and subnational levels, including development partners, schoolteachers, parents, and children with and without disabilities.

This IEAP Plan 2024–2028 provides a road map with strategies and key priority actions that ensure persons with disabilities, particularly children with disabilities, can access equitable, inclusive quality education, promote lifelong learning, and contribute to national development and society. Successful implementation of the plan requires concerted efforts from national and sub-national institutions, education institutions, development partners, and all relevant stakeholders.

On behalf of Ministry of Education, Youth and Sport, I sincerely offer my appreciation to leaders and officials, development partners, and all stakeholders, especially the Capacity Development Partnership Fund (CDPF), United Nations Children's Fund (UNICEF) Cambodia, and UNICEF East Asia and Pacific Regional Office, who successfully supported and contributed to the development of this plan.

Phnom Penh, 20 May 2024

Dr. HANG CHUON NARON
Deputy Prime Minister
Minister
Ministry of Education Youth and Sport

Contents

List of Abbreviations 1

1. Background 2

1.1. Global and regional context of children with disabilities 2

1.2 Country context 4

1.3. Key achievements of IEAP 2019–2023 5

2. Situation analysis of children with disabilities 6

2.1. Situation analysis of inclusive education in Cambodia 6

2.2. Challenges and barriers to inclusive education 6

2.3. Suggested policy recommendations 8

3. Vision 9

4. Purpose 9

5. Scope 10

6. Strategies 10

7. Action plan 13

8. Implementation and management mechanism 15

9. Stakeholder involvement 15

10. Budget and resource allocation 15

11. Monitoring and evaluation 16

12. Conclusion 17

Annexes: 18

Annex 1: IEAP result matrix 18

Annex 2: Framework for disability-inclusive education 40

What is inclusive education? 40

Inclusive education systems 40

Framework for disability-inclusive education 40

Annex 3: Glossary of disability-inclusive terminology 42

List of Abbreviations

- **AAR Japan** : Association for Aid and Relief, Japan
- **CCAMH** : Cambodia Child and Adolescent Mental Health Caritas Cambodia
- **CCC** : Child Care Centres
- **CYWD** : Children and Youth with Disabilities
- **CP-SSIP** : Child Protection Sector Strategic Implementation Plan
- **CRPD** : Convention on the Rights of Persons with Disabilities
- **CRS** : Catholic Relief Services
- **CSES** : Cambodia Socio-Economic Survey
- **CWD** : Children with disabilities
- **DAC** : Disability Action Council
- **DDSP** : Disability Development Services Program
- **DIPAS** : Disability Inclusion Policy and Strategy
- **DOE** : District Office of Education Youth and Sport
- **DP** : Development Partner
- **IE** : Inclusive Education
- **EMIS** : Education Management Information System
- **EF** : Equity Foundation
- **ESP** : Education Strategic Plan
- **NGOs** : Non-governmental organizations
- **LiFE** : Learning is For Everyone
- **MoEYS** : Ministry of Education, Youth and Sport
- **MoH** : Ministry of Health
- **MoLVT** : Ministry of Labor and Vocational Training
- **MoP** : Ministry of Planning
- **MoSAVY** : Ministry of Social Affairs, Veterans and Youth Rehabilitation
- **NIE** : National Institute of Education
- **NISE** : National Institute of Special Education
- **NCDP** : National Center for Disabled People
- **POE** : Provincial Department of Education Youth and Sport
- **PB** : Public Budget
- **PTTC** : Provincial Teacher Training College
- **PWD** : Person with disabilities
- **RGC** : Royal Government of Cambodia
- **SDGs** : Sustainable Development Goals
- **SED** : Special Education Department
- **STEM** : Science, Technology, Engineering, and Mathematics
- **UNESCO** : United Nations Educational Scientific and Cultural Organization
- **UNICEF** : United Nations Children's Fund

1. Background

Globally, an estimated 240 million children experience some form of disability, approximately equating to one in every ten children worldwide. Regional disparities are evident, with differing proportions across regions. For example, 8 out of 100 children in East Asia and the Pacific have a disability, while the figure rises to 13 out of 100 children in the Middle East and North Africa. ***Psychosocial difficulties are common among these children with disabilities.***[1] The Cambodia Population Census (2019) stated 690,000 (or 4.9 per cent) of 14.1 million persons aged 5 years and above have some forms of disabilities, of which approximately 38,000 are children aged 5 to 14 years old. The Census also reveals that 49 per cent of children aged 5–9 with moderate to severe disabilities never attended school. A study by UNICEF based on the 2019/2020 Cambodian Socio-Economic Survey also indicates that primary school completion rate is as low as 23 per cent among children with disabilities, compared to 81 per cent among children without disabilities. This results in low literacy rates among people with disabilities in the country.

1.1. Global and regional context of children with disabilities

Disability is one of the most serious barriers to education across the globe.

Robbed of their right to learn, children with disabilities are often denied the chance to participate in their communities, the workforce and the decisions that most affect them. Despite worldwide progress to ensure all learners have access to quality education, many of the most vulnerable and marginalized are still left behind. Children with disabilities are among the most marginalized and excluded groups facing multiple physical, social, political and institutional barriers. Exclusion from education further perpetuates the vicious cycle of disability and poverty. While the international human rights framework has changed lives everywhere, persons with disabilities have not reaped the same benefits. Regardless of a country´s human rights or economic situation, they are generally the last to have their human rights respected.

The United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) is the international community's response to the long history of discrimination, exclusion and dehumanization of persons with disabilities. The CRPD outlines state obligations for providing inclusive education. Article 24 of the Convention calls for the development of inclusive education at all levels: countries must ensure their laws promote the right of persons with disabilities to education at all levels and allow them to learn alongside other students in inclusive schools.

Social exclusion is a major obstacle to poverty reduction and eradication and welfare of the nation and a source of suffering, discrimination and crime. and human resource development. People living in poverty, families, orphanages, and persons with disabilities are the most vulnerable to social exclusion. Persons with disabilities are the responsibility of society. Thus, they must not be socially discriminated against in education, community, lab our, the workplace, and in public. Education is a fundamental source of elimination of social discrimination. The Cambodian Constitution and the National Policy on Inclusive Education (2018), which comply with the Universal Declaration of Human Rights (1948), state that all human beings are born free and equal in dignity and rights. The CRPD ensures that persons with disabilities enjoy or exercise all human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil, or any other field on an equal basis.

A review on existing policies related to inclusive education in Cambodia found that only 3 out of 13 policies explicitly define disability. The earliest reference to disability was found in the 2007 Education Law, and the latest was in the 2018 Inclusive Education Policy. The Education Law (2007) predominantly adopts a medical model of disability and uses the term **'disabled'.** The Law on the Protection and Promotion of the Rights of Persons with Disabilities (2009) maintains aspects of the

[1] *United Nations Children's Fund, Seen, Counted, Included: Using data to shed light on the well-being of children with disabilities, UNICEF, 2021.*

medical model but transitions to the more inclusive terminology. Inclusive Education Policy (2018) aligns more closely with the social model, acknowledging physical conditions hindering participation. Most policies highlight the right to education for children with disabilities, but there is less frequent mention of the right to non-discrimination and protection against violence. Thus, addressing the right to non-discrimination in existing policies should be considered to prepare, plan and implement strategies and key activities effectively.

Some policies use stigmatizing language like ***'disabled learners'*** and propose separate classes, contrary to CRPD principles. However, there are no specific mechanisms for enforcing non-discrimination and preventing violence, which can result in ineffective implementation of policies and principles. Despite these issues, Cambodia has demonstrated commitment to address inclusive education by establishing laws, policies and relevant legislation for persons with disabilities and children with disabilities to be recognized, get support, and have access to education. Cambodia's efforts to foster disability-inclusive education through various policies demonstrate evolving attitudes toward disability. However, further alignment with the CRPD and the social model of disability is required. Existing policies in Cambodia outline various educational provisions for children with disabilities, but not all align with integration principles. In this regard, reviewing and revising the existing policies to align with integration and to avoid segregation are very much needed. It is suggested that more robust mechanisms are required for accountability and enforcement of policies.

The right to inclusive education

Inclusive education is rooted within the concepts of human rights as expressed by the United Nations Convention on the Rights of the Child (1989) and the CRPD. Although many countries have ratified these Conventions, few have incorporated them into national legislation to ensure the rights of citizens are protected, especially those most vulnerable in society, such as children and people with disabilities. As a result, children with disabilities are underrepresented in education systems. Many of those who attend school are exposed to education systems that do not adequately support their learning requirements or are provided with lower-quality education, including segregated or special education.

The right to education does not automatically imply inclusion. The right to education within mainstream systems and the prohibition of discriminatory practices was first highlighted in more detailed instruments such as the Jomtien Declaration (1990) and is clearly stated in the Salamanca Statement (1994) prepared by the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO) and the associated framework for action. It proposed policy shifts required to include children with special educational needs. A commitment was made to promote the approach of inclusive education.

> *"Regular schools with this inclusive orientation are the most effective means of combating discriminatory attitudes, creating welcoming communities, building an inclusive society, and achieving education for all; moreover, they provide effective education to the majority of children and improve the efficiency and, ultimately the cost-effectiveness of the entire education system." (UNESCO, 1994, Article 2).*

More recently, Sustainable Development Goal 4 (SDG4) calls explicitly for inclusive, quality education and lifelong learning in supported and accessible learning environments. Goal 4 categorically notes the need *"to eliminate gender disparities in education and ensure equal access to all levels of education and vocational training for the vulnerable, including persons with disabilities, Indigenous people and children in vulnerable situations"* by 2030 (Target 4.5). It goes on to mandate the need "to build and upgrade education facilities that are child, disability and gender sensitive and provide safe, non-violent, inclusive and effective environments for all" (Target 4. A).

Concurrently, UNICEF envisions a more inclusive world by 2030 [2], where all children, including those with disabilities, live in barrier-free and inclusive communities. The Disability Inclusion Policy and Strategies (DIPAS) sets out six strategic priorities: prevention of stigma and discrimination; improvement of disability-inclusive services, programs, and workplaces; access to comprehensive community care and support services; access to assistive technology; disability-inclusive action in humanitarian, emergency, and fragile contexts; and full and meaningful participation of persons with disabilities. DIPAS is the road map for greater cross-sectoral coordination for disability inclusion to be mainstreamed across the organization at every level to meet the needs of the world's 240 million children with disabilities.

Jointly, they serve as a reminder of the urgency to call on countries *"to ensure inclusive and equitable education and promote lifelong learning opportunities for all"* [3]. This is in line with a human rights-based approach to education and shifting from special and segregated schools for children with disabilities to the provision of education for all children in mainstream settings.

1.2 Country context

The Royal Government of Cambodia (RGC), the Kingdom of Cambodia, is a signatory to all key, legally binding United Nations human rights treaties. It supported the 1994 Salamanca Statement on special needs education, the 2003 Biwako Millennium Framework for Action, and the 2006 Bangkok Convention on the Promotion of the Rights of People with Disabilities. The RGC recognized and respected the fundamental human rights and dignity of persons with disabilities; Article 74 of the Cambodia Constitution affirms, *"The State shall assist the disabled and the families of combatants who sacrificed their lives for the nations."* In addition, the Educational Law, Chapter 7, Articles 38 and 39 addresses special education specifically regarding the rights of learners with disabilities to learn alongside children without disabilities and provide a special education service to learners with disabilities.

The RGC has been paying attention to implementing international laws, especially conventions on child rights and the concerning protocols, to respond to the needs of children and their special protection, as well as issuing many measures to ensure children's well-being and social protection. At the same time, Cambodia has issued laws, policies, and national action plans such as the National Policy Framework for Social Protection 2016–2025, National Policy on Child Protection 2019–2029, Policy on Alternative Child Care, Law on Juvenile Justice, Law on International Child Adoption, and many relevant regulations for the benefits and basic rights of children in centres and communities.

The Policy on Inclusive Education (2018) has the vision of ensuring respect for the rights of persons with special needs entitled to an inclusive and equitable quality education and lifelong learning. After that, the first Five-Year IEAP 2019–2023 was produced and adopted by the MoEYS to operationalize the policy for long- and medium-term activities: aiming to provide a clear direction for relevant stakeholders to conduct systematic reforms. The IEAP was an essential road map for inclusive education implementation in Cambodia. It includes key activities, indicators, targets, time frames, responsible institutions, supporting institutions, funding sources, and monitoring and evaluation. It was expected to have outcomes in terms of an increase in enrolment of persons with special needs in schools: through raising awareness within the community, identifying persons with special needs (both in and out-of-school), providing necessary support, and strengthening institutional capacity in responding to the needs of persons with special needs through teacher training, establishment of appropriate educational services, and development of appropriate teaching methodology and curriculum. Eight strategies are ranked from developing legal frameworks and mechanisms; developing inter-ministerial collaboration for early identification; developing a robust data collection and information system; providing inclusive and equitable quality education; ensuring quality, inclusive, and equitable education for female students with

---

[2] *United Nations Children's Fund, Disability Inclusion Policy and Strategies (DIPAS) 2022-2030, UNICEF, February 2023, <www.unicef.org/unicef-disability-inclusion-policy-and-strategy-dipas-2022-2030>.*

[3] *United Nations Sustainable Development Goals, Goal 4: Quality Education, <https://unstats.un.org/sdgs/report/2017/goal-04/>.*

special needs; developing country-based universal design standards for the construction of all school buildings and water sanitation facilities; building capacity for teachers and school management committee; and promoting the Policy on Inclusive Education.

The results from IEAP (2019–23) implementation, lessons learned, and challenges encountered are discussed in the following section. The Action Plan 2024–2028 has been established to further enhance and accomplish any outstanding priorities and address key challenges observed during the implementation of the first IEAP.

1.3. Key achievements of IEAP 2019–2023

After the Policy on Inclusive Education 2018 was approved, MoEYS endorsed an operational plan for 2019–2023 that included strategies and key priorities to expand access to inclusive quality education for children with disabilities. Efforts have been made through establishing policies, strengthening institutional capacity, and providing interventions for children with disabilities. The MoEYS Special Education Department (SED) and the National Institute for Special Education (NISE) were established and have played an active role in coordinating inclusive education services, developing teacher training curricula and delivering training for teachers, and operating special education high schools, integrated schools and mainstream schools to accommodate learning for children with disabilities.

MoEYS has reported notable progress in teacher training on inclusive education. This was achieved by incorporating inclusive education into the pre-service teacher training curriculum, which has been implemented in teacher training colleges nationwide, including the preschool teacher training centre and the National Institute of Education (NIE). Moreover, a specialized diploma course has been developed in three specializations, and training has been provided for 120 specialized teachers during the last five years. These teachers were deployed to support the learning of children with disabilities, primarily in the six special education schools. Additionally, in-service teacher training was delivered for approximately 4,000 teachers and education officers from MoEYS and schools.

For the school year 2022/23, approximately 16,132 students with disabilities, including 5,254 girls with disabilities, enrolled in various schools nationwide. These schools include mainstream schools, integrated schools, and special education schools. MoEYS facilitates the effective operation of the six special education high schools. These schools have enrolled 1,075 students, including 156 girls, with moderate and severe disabilities. Additionally, MoEYS has gradually taken over the operation of 31 integrated schools that were previously run by NGOs and transferred to MoEYS.

In partnership with NGOs and development partners, including UNICEF, some inclusive learning materials/kits, assistive devices, technologies, support for children with disabilities to access referral services, and a home-based education programme have been provided during the last five years. Details on these have been achieved by SED.

Over the five-year implementation period of the IEAP, many capacity-building programs were conducted, some teaching texts were developed, and meetings were organized to improve teaching quality, service provision, identification of children with disabilities, coordination and facilitation among involved stakeholders, and other activities. While some good results were achieved, more is needed to address gaps in key strategies and priorities due to limited financial and material support, cooperation and collaboration from the national and subnational levels.

Despite these results, disseminating policy and legal frameworks, including instructions, guidelines and awareness of these documents, needed improvement and development. Difficulties and challenges were also uncovered, for example, that children with severe disabilities out of school do not yet receive education services, health treatment and rehabilitation; and information dissemination and awareness on disabilities at the community level were not comprehensive yet. The provision of rehabilitation services did not respond to the needs of children with disabilities. Thus, there are many important efforts that remain, such as publishing more braille and sign language documents, photo-visual dictionaries, identifying children with disabilities in target provinces, disseminating identification tools, providing more and regular capacity-building programs and trainings, as well as short courses to teachers and

school management committees. Also needed are in-service trainings for specialized teachers and personnel, conducting IAEP monitoring and assessments properly, promoting close cooperation and collaboration between governmental institutions (inter ministries) with development partners, national and international organizations (disabilities), location authorities, schools, parents, communities and the general public.

Challenges encountered in the implementation of IEAP 2019–2023

One of the main barriers to the implementation of inclusive education was the need for more financial support to conduct the planned activities of the Action Plan. Monitoring and assessment reports had yet to be fully completed. MoEYS also had yet to have a comprehensive evaluation report of the results of implementing the plan. This is a lesson learned for the next five-year IEAP.

Compared to other children, children with disabilities are less likely to have ever attended school and more likely to be out of school. Inclusive education is an approach that transforms the education system – including its structure, policies, practices and human resources – to accommodate all learners. To ensure that rights are respected within education, mechanisms are needed for schools, teachers, families and students to report discrimination, as well as sensitization efforts in the community to the needs and rights of community members with disabilities. The mission of inclusive education is about the identification and removal of barriers at all levels. During implementation of the IEAP 2019–2023, what emerged is a lack of material support for children with special needs in some remote areas, a lack of awareness of the benefits of inclusive education, and parents of children with disabilities lacking information about special education schools and integrated classes in their living provinces. There were still concerns about parents sending their children to schools and living separately from their families.

2. Situation analysis of children with disabilities

2.1. Situation analysis of inclusive education in Cambodia

Despite success stories in inclusive education efforts in Cambodia, the country still faces a lack of technical expertise, teachers, facilities, learning materials, support services, funding and other issues, which constitute major obstacles to strengthening the guidelines, regulations and national action plan for inclusive and special education. In addition, support from families (with concerns related to difficulties and discrimination at schools) to send their children with disabilities to school is also a challenging issue to focus on. Meanwhile, community support still needs to improve and the lack of teachers in both public and private schools with children with disabilities is another key challenge to address.

Law and policy impact analysis related to inclusive and special education is very important for key stakeholders – from schools, districts and provincial levels, to the Ministry in charge of education in Cambodia – to develop practical national action plans.

Infrastructure for implementing, developing and promoting inclusive education, special education, and integrated education is still limited, not responding to all needs and demands, especially in rural and remote areas. The lack of financial support to carry out the plan and expansion and other types of encouragement to families of children with disabilities are still matters of concern.

2.2. Challenges and barriers to inclusive education

In Cambodia, the CRPD has been endorsed, and disability-inclusive policies and Action plan on Education have been implemented to ensure that all individuals have equal access to education. However, several challenges persist, such as barriers to accessing education due to poverty, biased attitudes and limited awareness of disabilities. This has resulted in a gap between existing policies and legislation and their implementation at the classroom and school levels.

To address this issue and to better understand the implementation challenges of inclusive education in Cambodia, the Learning is For Everyone (LiFE) initiative was launched through a partnership between UNICEF Innocenti, UNICEF Cambodia, UNICEF East Asia and the Pacific Regional Office, and the

MoEYS. ***The research methodology was derived from the third volume of the Education Sector Analysis Methodological Guidelines***[4] and employed a mixed-methods approach, including policy and landscape analysis, secondary data analysis, and in-depth primary research to explore the factors affecting the implementation of inclusive education from a demand and supply side perspective, as well as the system's enabling environment.

The framework for disability-inclusive education (system lens) was used to structure the analysis and inform the recommendations. This framework is a system tool used to examine the entire education system through a disability-inclusive lens. It provided a structured way of identifying what needs to be implemented to make the entire education system disability-inclusive. While the framework focuses on children with disabilities, it is expected that any improvements identified will benefit the participation and learning outcomes of all children, with or without disabilities. (*See Annex 2: Framework for disability-inclusive education*).

The analysis followed two broad sections of the framework: service delivery (implementation level) and the enabling environment (policy level), *which provided an overview of what and how the current policy environment supports the implementation of disability-inclusive education.*

The key findings and recommendations from this analytical research informed the strategy selection process for IEAP 2024–2028 to transform the Cambodian education system and provide quality inclusive education for all children.

The analysis began with taking a close look at the enabling environment, also known as the foundational blocks of the system, to enable the implementation of disability-inclusive education.

The findings suggested that:

- Cambodia's efforts to foster disability-inclusive education through various policies demonstrate evolving attitudes toward disability. However, further alignment with the CRPD and the social model of disability is required.
- Existing policies in Cambodia outline various educational provisions for children with disabilities, but not all align with integration principles, with some mentions of schooling in segregated schools.
- The right to non-discrimination was less frequently addressed in policies, and vulnerable groups who may face additional marginalization are not specified.
- Data from district officers suggest more robust mechanisms and require accountability and enforcement of policies.
- The importance of collaboration with various institutions and stakeholders to enhance holistic support provided to children with disabilities is addressed in policies, and district officer reports suggest positive collaborations exist.

The second part of the research shifted its focus to whether and how disability-inclusive education is implemented at the school level. While analyzing available data that inform the supply side of system blocks, research discovered that:

Children with disabilities in Cambodia were three times less likely to have attended school compared to those without disabilities. Disability status substantially impacted school attendance, outweighing factors like wealth, gender and location.

- Even in cases where children with disabilities are enrolled in schools, their attendance may not be full-time due to overcrowded classrooms, issues in transportation to distant schools with a capacity to enrol children, and other barriers.

---

[4] *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: International Institute for Educational Planning, United Nations Children's Fund, Global Partnership for Education and the United Kingdom Foreign, Commonwealth and Development Office, Education Sector Analysis Methodological Guidelines Volume 3, IIEP-UNESCO and UNICEF, 2021.*

- There are no standardized screening mechanisms, with the responsibility of screening lying with teachers and schools. This may exacerbate errors in reporting and lead to a lack of trust among parents.
- Only 1 in 10 teachers reported receiving either pre-service or in-service training in inclusive education, with many feeling unprepared to address the needs of children with disabilities.
- While most teachers and headteachers reported being in favour of inclusive education, teachers reported that children with disabilities should learn in separate classrooms, which may reflect a lack of understanding of the definition of inclusion.
- Despite established accessibility guidelines, Cambodia has made limited progress in achieving fully accessible schools and classrooms. Teachers and headteachers reported encountering challenges in implementing inclusive education due to the need for more diverse teaching materials.

Even when children with disabilities can access education, the quality of education they are receiving could be improved. In particular:

- Qualitative findings suggest limited differentiation in assessments for children with and without disabilities, with minimal adaptations made for those with disabilities.
- While data on the learning of students with disabilities are limited, the findings indicate that entering the school system is a more significant barrier than learning achievement once in school.
- Disability was associated with a higher likelihood of prolonged school absenteeism, affecting the continuity of learning for children with disabilities.
- Disability was associated with higher illiteracy rates in Cambodia. However, school attendance reduced rates of illiteracy amongst children with disabilities and reduced the gap in literacy rates between children with and without disabilities.
- The data suggest that the benefits of inclusive education and inclusive schools can extend to all children in Cambodia, not only children with disabilities.

When looking at the demand side system blocks, focusing on attitudes toward educating children with disabilities in mainstream settings, the research concluded that:

- Raising awareness of the benefits of inclusive education in the community is essential, as some negative beliefs persist among both parents of children with and without disabilities.
- Children with disabilities reported cases of discrimination and ostracism, which may lead to a lack of willingness to attend mainstream schools.
- Indirect financial burdens may affect parents' abilities to enroll their children in schools.
- While education is free in Cambodia, parents of children with disabilities reported needing additional financial and material support, including learning aids and transportation, to attend school.

The findings above informed the suggested policy recommendations:

2.3. Suggested policy recommendations

To enable the implementation of disability-inclusive education, the system will benefit from the following changes:

Enabling environment:

- Enhance the availability and quality of data on children with disabilities and their learning.
- Develop a framework to monitor policy implementation to ensure alignment between policy and practice and identify gaps in policy implementation.
- Further align policies and legislation with the social or human rights model of disability and the principles of inclusion.
- Establish standardized screening protocols and tools for identifying children with various types of disabilities and their learning needs.

To support the implementation at the service delivery level, the following supply-side recommendations are suggested:

- Transform mainstream schools to become more disability-inclusive for children with various types and severities of disability.
- Strengthen financial and material support for families of children with disabilities.
- Offer comprehensive and ongoing professional development opportunities for teachers, focusing on effective strategies for teaching children with diverse learning needs and ways to achieve true inclusion in classrooms.

On the quality side, and based on research findings, it is recommended to:

- Develop accessible and adapted learning curricula and assessments to track the learning of children with disabilities.
- Support the learning continuity of children with disabilities, following long periods of absenteeism, and minimize the risk of school dropout.

Finally, to ensure successful implementation from the demand side it is recommended to:

- Promote public awareness of inclusive education as a practice beneficial to children with and without disabilities. Tailor interventions to the social and cultural context, targeting individuals, families, communities and educational institutions at all levels of Cambodian society to address negative attitudes and beliefs toward disability and promote inclusive education.
- Strengthen parental engagement in nurturing, caring and supporting children with disabilities to access services, including inclusive education and referral services.

3. Vision

The new IEAP 2024–2028 builds on the achievements of the previous IEAP and has the vision to provide inclusive quality education for persons with disabilities and special learning needs to acquire the knowledge, skills and attitudes so they develop their full potential and meaningfully participate in the development of society.

4. Purpose

Cambodia acknowledges that inclusive education means including students with disabilities in a mainstream school environment. In many countries today, children with disabilities attend regular schools but follow an adapted curriculum. Moving toward a more inclusive model (students with disabilities following an inclusive curriculum alongside students without disabilities) is a long-term process. It is an approach that transforms the education system, including its structure, policies, practices and human resources, to accommodate all learners in mainstream education by addressing and responding to learners′ diverse needs.

The IEAP 2024–2028 aims to provide a road map, strategies and key priority actions for increasing enrolment and promoting equitable access to inclusive, quality education for persons with disabilities, including children, adolescents and youth with disabilities. This includes defining and maintaining standards for inclusiveness, adaptation and modification of curriculum content, teaching and learning materials, pedagogy, and environment to ensure access to and participation in quality inclusive education.

5. Scope

The IEAP 2024–2028 aims to provide education services for individuals with all disabilities, including children, adolescents and youth with disabilities. This plan aims to ensure that all children have access to high-quality, inclusive education services that span from early childhood education to higher general education and technical vocational education training through formal and informal education systems.

6. Strategies

The IEAP 2024–2028 has been formulated based on policy recommendations suggested from recent policy analysis and research on inclusive education in Cambodia, and a wide range of consultations with relevant stakeholders, from national and subnational government institutions, to development partners and parents of, and children with and without disabilities. The IEAP adopts the following strategies:

- **Strategy 1** : Develop regulatory frameworks and enabling environments conducive to promoting inclusive education.
- **Strategy 2** : Develop a robust data and information collection system to identify children with disabilities by cooperation with relevant national institutions and stakeholders.
- **Strategy 3** : Ensure access to inclusive quality education for persons with disabilities, including children and adolescents with disabilities.
- **Strategy 4** : Ensure quality inclusive education for children with disabilities and special learning needs.
- **Strategy 5** : Develop country-based universal design standards for school buildings, accessible school infrastructure and sanitation facilities.
- **Strategy 6** : Leverage resources and diversified budget to support vulnerable families with children with disabilities and special learning needs.
- **Strategy 7** : Develop capacity building for teachers and the school management committee.
- **Strategy 8** : Promote awareness of the Policy on Inclusive Education.
- **Strategy 9** : Enhance knowledge, roles, responsibilities, and participation of all stakeholders.

The following summary of key strategic priorities aims to draw the attention of key decision-makers at the national and subnational levels, including service providers, concerned development partners, parents of and children with disabilities, to fully participate in the implementation, monitor progress and assess the impact of IEAP implementation.

Key strategies of IEAP	Key strategic priorities by 2026 (mid-term)	Key strategic priorities by 2028
Strategy 1: Develop regulatory frameworks and enabling environments conducive to promoting inclusive education.	Review and revise existing regulatory frameworks on inclusive education to ensure alignment with other national guidelines and tools.	Review and development of Policy on inclusive education.
Strategy 2: Develop a robust data and information collection system to identify children with disabilities by cooperation with relevant national institutions and stakeholders.	Monitor and track progress on enrolment of children with disabilities through data analysis, including MoEYS administered data, survey/research and other national censuses.	Evidence-based inclusive education policy development.
	MoEYS approves inclusive education school guideline and operationalizes in selected areas.	Inclusive education school guideline and resource schools in

Key strategies of IEAP	Key strategic priorities by 2026 (mid-term)	Key strategic priorities by 2028
Strategy 3: Ensure access to inclusive quality education for persons with disabilities, including children and adolescents with disabilities.	MoEYS continues to provide integrated schools and special education schools as a bridging platform towards inclusive education.	inclusive education operationalized on larger scale.
Strategy 4: Ensure quality inclusive education for children with disabilities and special learning needs.	Develop and implement flexible curriculum applying universal design for learning principles (UDL), adapted learning assessment tools, provide inclusive learning materials as well as assistive technologies that support learning needs of children with disabilities.	Conduct learning assessment of children with disabilities as per the national learning assessment schedule and standards.
Strategy 5: Develop country-based universal design standards for school buildings, accessible school infrastructure, and sanitation facilities.	Develop and standardize guidelines on accessible school infrastructure, facilities and play areas.	School building, physical infrastructure and facilities (new and renovated) comply with accessible standards.
	Embed UDL principles in the teaching and learning activities.	
Strategy 6: Leverage resources and diversified budget to support vulnerable families with children with disabilities and special learning needs.	Develop annual operational plan (AOP) with costed affordable budget.	MoEYS capacitate schools to fundraise to support children with disabilities' access to education and referral services.
	Allocate state budget to support the studies of children with special needs.	Ensure budget allocation to support the studies of children with special needs.
	Conduct costing of inclusive education of children with disabilities	Conduct expenditure on five-year IEAP implementation.
Strategy 7: Develop capacity building for teachers and the school management committee.	Review, revise the existing curriculum implemented by pre-service and in-service training programmes.	Implement continuous professional development programme for educational personnel and teachers.
	Provide specialized training curriculum and gradual upgrade to higher level of education (i.e., from diploma course to associate and bachelor's degree).	Provide specialized training curriculum and gradual upgrade to higher level of education (i.e., from diploma course to associate and bachelor's degree).

Key strategies of IEAP	Key strategic priorities by 2026 (mid-term)	Key strategic priorities by 2028
Strategy 8: Promote awareness of the Policy on Inclusive Education.	Mid-term review of IEAP.	Final evaluation of IEAP, and next five-year IEAP.
Strategy 9: Enhance knowledge, roles, responsibilities and participation of all stakeholders.	Engage parents of children with disabilities and organizations of persons with disabilities in key events, including policy discussions, world disability day and others.	Track progress and social behaviour change toward inclusive education for children with disabilities.
	Undertake national forums on inclusive education to reflect progress and explore resolutions that support education services for children with disabilities.	

7. Action plan

IEAP 2024–2028 includes nine main strategies with specific objectives and expected results, sub-strategies, and key priority actions as indicated in the attached Result Matrix (*see Annex 1*). The plan includes a set of core indicators for monitoring progress and measuring results, designed for each of the key priorities as outlined in the nine key strategies. They include practical targets for each year of implementation.
The following core indicators and targets set in the IEAP serve as the basis for monitoring and evaluation during the five years of IEAP implementation, proposed to embed into the Education Strategic Plan 2024–2028. Progress and results against these targets will be observed and documented in the annual education congress report.

IEAP Strategies	Core Indicators	Base line (2023)	Target 2024	Target year 2025	Target year 2026	Target year 2027	Target year 2028
Strategy 1:	IEAP 2024-2028 developed, implemented and evaluated.	IEAP 2019–23	IEAP 2024–28 approved, and implemented.	IEAP 2024–28 implemented.	IEAP 2024–28, implemented, reviewed.	IEAP implemented.	IEAP 2024–28 evaluated.
Strategy 2:	Situation analysis and research conducted to understand barriers hindering access to education of children with disabilities.	IE research 2023	Research report to understand the barriers to access to education of children with disabilities is conducted every two years	N/A	Mid-Term Research Study	N/A	Situation analysis conducted at the end of IEAP.
Strategy 3:	% Of children with disabilities enrolled in improved education (MoV: CSES, CDHS)	63% of children with disabilities enrolled (CSES 2019-20)					At least 5% increase from the first year to 2028 (results from CSES, CDHS)
Strategy 4:	% Of students with disabilities graduating from primary school continued their education at the lower secondary school of	87.5%	90%	95%	95%	95%	95%

IEAP Strategies	Core Indicators	Base line (2023)	Target 2024	Target year 2025	Target year 2026	Target year 2027	Target year 2028
	the special education high school						
Strategy 5:	No. of schools scaled up as an inclusive education school (cumulative).	75 (NGO, Govt)	80	85	90	95	100
Strategy 6:	% of schools allocated school budget for IE (MoV: survey data).	Not available	Small survey to be conducted to establish baseline data.		At least 30% of schools surveyed use funds for IE.		At least 50% of schools surveyed used funds for IE.
Strategy 7:	No. of teachers trained in inclusive education through in-service training programmes.	6500 teachers trained between 2019–2023.	500 (Annual)	500 (Annual)	500 (Annual)	500 (Annual)	1,000 (Annual)
	No. of teachers trained in specialized course in deaf, blind & intellectual disabilities (PRESET and INSET).	105 teachers graduated special diploma course between 2018-2023	24 (Annual)	30 (Annual)	30 (Annual)	30 (Annual)	30 (Annual)
Strategy 8:	% of provincial AOP allocated and used fund for IE activities	Not available (check AoP 2023 of POE).	50%	60%	70%	80%	100%
Strategy 9:	No. of parents with children with disabilities engaged in IE policy development and IEAP implementation (cumulative)	150	200	250 (cumulative)	300 (cumulative)	350 (cumulative)	400 (cumulative)

8. Implementation and management mechanism

The Result Matrix annexed to the five-year action plan details key activity priorities, expected results, indicators, targets, key involved stakeholders, timeframe and budgets. Some activities need to be undertaken for five consecutive years; some activities will be implemented between one and two years. Management mechanisms ensure the process of IEAP implementation and that all stakeholders conduct their roles and responsibilities properly and produce good results.

9. Stakeholder involvement

This action plan requires multiple stakeholders to achieve it:

Key stakeholders contributing to implementation, monitoring, financing, and reporting results of the IEAP 2024–2028 include the relevant government agencies from national and subnational levels, NGOs and development partners, local communities, parents and caretakers of children with disabilities.

Stakeholders play important roles in supporting implementation of the IEAP 2024–2028, based on their respective roles and tasks, especially promoting awareness on inclusive education, the Policy on Inclusive Education, providing information for children with disabilities and their families. They can also provide material and financial support for children with special learning needs. Development partners play important roles in providing technical, material and financial support, capacity building and other cooperation.

Below are some of the proposed roles that the stakeholders should play:

MoEYS: Ministry's technical departments, especially the Department of Non-Formal Education and Inclusive, play the key leading role in overseeing, monitoring and evaluation, providing technical support, coordination, facilitation and collaboration with all involved stakeholders. They also prepare the annual reports on IEAP results.

MoEYS will play a coordination role with other government ministries and institutions, in particular the National Disability Action Councils, in the development of regulatory frameworks related to disability inclusion and inclusive education. They will seek technical support and advice on the national policies and operational standards related to disability identification and contribute IEAP results into the national report on the situation of persons with disabilities for the Royal Government of Cambodia.

The Department of Finance of MoEYS ensures resources to support IEAP implementation, evaluates all expenses, and prepares the financial report on accountability and effectiveness of utilizing the resources for all activities with costs.

Provincial Department of Education, District Office of Education: As per MoEYS guidance, the established Working Group plays important roles in: effective IEAP implementation; requesting and providing technical and material support; cooperating with the national level; assisting children with disabilities with special learning needs; and undertaking other tasks based on actual needs.

Parents/ caretakers of children with disabilities: play important roles in encouraging and supporting their children with disabilities to go to schools; to access referral services; engage in school and social activities for inclusive education; disseminate information on inclusive education services; participate in discussion forums, workshops and related activities; and requests for support.

10. Budget and resource allocation

The IEAP includes the estimated budget for each key priority and is totalled by each strategy. This estimation was formulated to provide indicative budget information based on budget calculations prepared by Department of Non-Formal Education and Inclusive on the respective activities in their own annual operation plan. Department of Non-Formal Education and Inclusive ensures the budget, as agreed by MoEYS, with financial support from the national budget, development partners, private sector, civil society and other donors.

The attached result matrix reflects overall estimates and supporting institutions and shows the possibility for enhanced coordination between departments and coordination with development partners of the MoEYS to implement the plan. The five-year cost estimate (2024–2028) also helps identify resource gaps and analyse and prioritize available resources.

Resources to support the implementation of the plan will be leveraged from different institutions, including government, development partners, NGOs, subnational government, and parents as per the below estimation by strategy:

IEAP Strategies	Estimated Costs (in Million Riels)
Strategy 1 : Develop regulatory frameworks and enabling environments conducive to promoting inclusive education.	910
Strategy 2 : Develop a robust data and information collection system to identify children with disabilities by cooperation with relevant national institutions and stakeholders.	1,270
Strategy 3 : Ensure access to inclusive quality education for person with disabilities, including children and adolescents with disabilities.	25,351
Strategy 4 : Ensure quality inclusive education for children with disabilities and special learning needs.	1,410
Strategy 5 : Develop country-based universal design standards for school buildings, accessible school infrastructure and sanitation facilities.	2,494
Strategy 6 : Leverage resources and diversified budget to support vulnerable families with children with disabilities and special learning needs.	450
Strategy 7 : Develop capacity building for teachers and the school management committee.	5,758
Strategy 8 : Promote awareness of the Policy on Inclusive Education and IEAP 2024–2028.	1,600
Strategy 9 : Enhance knowledge, roles, responsibilities and participation of all stakeholders.	860
Total	**40,103**

11. Monitoring and evaluation

The monitoring and evaluation mechanism enables MoEYS to assess progress and challenges encountered during IEAP implementation and to take corrective action. IEAP Monitoring and evaluation is scheduled for the annual review report, mid-term review and final evaluation.

The annual review will observe and analyse IEAP achievements. The report will be presented to MoEYS and shared with key stakeholders through various platforms, including the annual forum on inclusive education and MoEYS annual congress.

MoEYS will work closely with subnational education authorities and schools to monitor progress on the situation of children with disabilities enrolled in education and the quality of inclusive education services. This will include accessible infrastructure, assistive devices and access to referral services.

12. Conclusion

The IEAP 2024_2028 demonstrates the strong commitment of the MoEYS to ensure that children with disabilities in Cambodia fully acquire the knowledge, skills and attitudes to become skilled citizens responsible for their livelihoods and contributing to the development of the nation. Successfully implementing this plan requires human, financial and other indispensable resources. MoEYS hopes and believes that relevant organizations, parents, communities, public and private institutions, and all stakeholders will contribute to the promotion, support and implementation of this plan effectively and successfully.

Annexes:

Annex 1: IEAP result matrix

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
Strategy 1	**: Develop regulatory frameworks and enabling environments conducive to promoting inclusive education.**											**910**	
Objective 1	**: Align between the existing policies and legal frameworks to promote the provision of education services with quality, equity and inclusion to children and persons with special needs for learning.**												
Expected result	**: Relevant policies and regulatory frameworks that promote the provision of educational services with quality, equity and inclusion to children and persons with special needs for learning launched and implemented.**												
1.1 Review regulatory frameworks to support the learning of children and youth with disabilities to ensure equity and inclusion.	1.1.1 Review and edit existing legal frameworks and policy on inclusive education that ensure alignment with the inclusive education implementation.	Number of legal framework documents on inclusive education adopted and promulgated.	4 legal documents: (IE policy, IE action plan, Prakas, guidelines)	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Related department -Development partners (DPs)	-Government -Development Partners	40	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	1.1.2. Support capacity of District, Krong, Khan to implement the delegated role and function by issuing technical and operational guidelines, training that promote inclusive education.	Number of guidelines to urban, district /Khan administrations in providing inclusive education services.	1 guideline to urban, district /Khan administrations in providing inclusive education services.	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Related departments -DPs - Provincial Department of Education Youth and Sport (POE) -District Office of Education Youth and Sport (DOE) - Local Authority	-Government -Development Partners	100	-Technical and operation guidelines, report of training

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	1.1.3. Develop and update technical and operational documents to support inclusive education.	Number and type of technical documents adopted for use.	Operational Guideline for Inclusive School (1-2)		✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Related departments - DPs -POE -DOE -Local Authority	-Government -Development Partners	200	-Guideline on IE school by Department of Non-Formal Education and Inclusive
1.2. Promote the participation of children, adolescents and youth with disabilities or families in discussions on policy on inclusive education.	1.2.1. Establish and implement the participation mechanism of the policy on inclusive education discussion for children with disabilities' families and communities.	Number of participants in discussions of the policy on inclusive education.	600 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Related departments, DPs -POE -DOE -Communities	-Government -Development Partners	50	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	1.2.2. Identify children and youth with disabilities, families, and communities to participate in developing and implementing policy, and following up on progress.	Number of children and youth with disabilities, families, and communities that participate in developing and implementing policy, legal documents, and monitor inclusive education activities to be implemented.	200	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Related govt departments - DPs -POE -DOE -Communities	-Government -Development Partners	160	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report, -NGO report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
1.3. Strengthen control and monitoring mechanisms on development and progress of inclusive education at national, subnational, and school levels.	1.3.1. Prepare control and monitoring mechanisms and framework for inclusive education.	Number of control and monitoring mechanisms and frameworks for inclusive education put into implementation.	1 document	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -DPs.	-Government -Development Partners	20	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	1.3.2. Implement control and monitoring works on inclusive education.	Number of activities of control and monitoring work on inclusive education at all levels.	10 activities of control and monitoring work on inclusive education.	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -PoE -DPs	-Government -Development Partners	100	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	1.3.3. Review and evaluate IEAP 2024-2028	Number of meetings on conclusion/evaluation of action plan on inclusive education 2024-2028 implementation.	2 times (mid-term and final term)			✓		✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant Department -POE -DPs.	-Government -Development Partners	240	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
Strategy 2	**: Develop a robust data and information collection system to identify children with disabilities by cooperation with national institutions and relevant stakeholders.**											**1,270**	
Objective 2	**: Have an effective and relevant data collection system and tools to identify children with disabilities, that is well-managed.**												
Expected result	**: Responsible institutions and relevant stakeholders have good cooperation in providing information and identification on children with disabilities correctly, fairly, and indiscriminately.**												
2.1. Develop an identification tool for children with disabilities (CWDs)	2.1.1. Review and edit identification tools of CWDs.	Number of identification tools of CWDs.	1 identification tool for CWDs.				✓		-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -DPs.	-Government -Development Partners	200	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	2.1.2. Prepare guidelines for the identification tool of CWDs.	Number of guidelines for identification tools for CWDs.	1 main guideline document.				✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DPs.	-Government -Development Partners	20	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	2.1.3. Provide short courses and disseminate guideline principles and identification tools on CWDs for subnational education authorities and schools.	Number of municipalities, provinces, urban, districts, and schools to receive short courses and dissemination.	25 municipalities and provinces				✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE, DoE, school -Local Authority	-Government -Development Partners	400	-Reports of Municipalities -Provinces PoEs
	2.1.4. Implement the identification tool for CWDs.	Number of municipalities and provinces that implement the identification tool for CWDs	5 municipalities and provinces		✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE, DOE, school, -Local Authority -Community	-Government -Development Partners	100	-Reports of Municipalities - Provinces -PoEs
	2.1.5. Reflect and improve the identification tool of CWDs	Number of identification tools for CWDs documents	1 document					✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments and partners	-Government -Development Partners	50	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
2.2. Improve data and information collection and modernize management tool.	2.2.1. Work with the Education Management Information System (EMIS) department to review and reflect indicators on CWDs in school data collection checklist and training	Number of schools trained on revised school checklist that reflected questions on disabilities.	All schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DPs	-Government -Development Partners	100	-Report of EMIS Dept.

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	2.2.2. Develop data collection application on a Smartphone (Smartphone app) or Tablet.	Number of data collection applications on a smartphone (Smartphone app) or Tablet	1 data collection application on a smartphone (Smartphone app) or Tablet				✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE	-Government -Development Partners	200	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	2.2.3. Develop the data collection and entry guidelines.	Number of data collection and entry guidelines.	1 data collection and entry guideline.				✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE	-Government -Development Partners	40	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	2.2.4. Test the data collection and entry tool.	Number of municipalities and provinces that test the data collection and entry tool	2 municipalities and provinces that tested the data collection and entry tool.				✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DPs	-Government -Development Partners	40	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	2.2.5. Provide short courses and disseminate the data collection and entry principles.	Number of municipalities and provinces that received short courses and dissemination of data collection and entry principles.	Piloted in 8 municipalities and provinces					✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	100	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	2.2.6. Reflect and improve the data collection and entry management system.	Number of reflection reports on the data collection and entry management system.	1 report					✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE - School -DPs	-Government -Development Partners	20	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
Strategy 3	**: Ensure access to inclusive quality education for persons with disabilities, including children and adolescents with disabilities.**											**25,351**	
Objective 3	**: Transform schools to be more inclusive and establish education services for children with disabilities and persons with special needs.**												
Expected result	**: Children with disabilities and persons with special needs acquire knowledge, skills and attitudes with quality, equity and inclusion.**												
3.1. Transform public schools, private schools, and community kindergartens into Inclusive Schools	3.1.1. Develop school physical infrastructure, play areas, and sanitation facilities to be accessible and inclusive for children with disabilities.	Number of schools modified physical infrastructures to be accessible	500 schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs, -Local Authority	-Government -Development Partners	4,000	-Report of POE -Department of Non-Formal Education and Inclusive
	3.1.2. Communities, stakeholders, and development partners support schools to be inclusive schools.	Number of schools receive support for participation from communities, stakeholders, and development partners	8 schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs -Local Authority	- Government -Development Partners	160	-Report of POE -Department of Non-Formal Education and Inclusive
	3.1.3. Disseminate and raise awareness on inclusive education broadly to the community or local authority, teacher, student, and stakeholder.	Number of municipalities and provinces disseminate and raise awareness on inclusive education broadly to the community or local authority, teacher, student, and stakeholder.	8 municipalities and provinces	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-PoE -DoE -School -Local Authority, DPs	-Government -Development Partners	800	-Report of POE and Department of Non-Formal Education and Inclusive
	3.1.4. Send children with disabilities to receive services such as health checkups, rehabilitation, and assertive device provision.	Number of children with disabilities get services	500 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant Department -Health Department -Rehabilitation Center -DPs	-Government Development Partners	100	-Report of POE

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	3.1.5. Adapt flexible curriculum focusing on supporting materials and digital technology to respond to the learning needs of students with disabilities and students with special needs.	Improved curriculum with flexibility, provide materials and digital technology support	Disseminate curriculum to educational institutions		✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant Department - NIE -NISE -POE -DPs	-Government -Development Partners	480	-Report of POE
	3.1.6. Prepare guideline implementation for developing and transforming schools more inclusive.	Number of guideline implementations for developing and transforming schools more inclusive.	1 document of guideline implementati on for developing and transforming schools more inclusive.		✓	✓			-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant Department -DPs.	-Government -Development Partners	400	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
3.2. Encourage children and families with disabilities to go to schools inclusively and equitably.	3.2.1. SED Coordinate scholarships to students with disabilities.	Number of students with disabilities that receive scholarships.	150 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments, NISE -HEIs -Relevant partners -DPs.	-Government -Development Partners	1,200	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report -Finance Dept
	3.2.2. Provide assistive devices for students, means of transportation, clothes, and study materials.	Number of students that receive assistive devices, means of transportation, clothes and study materials.	90 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -HEIs -Relevant partners -DPs.	-Government -Development Partners	500	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report -Finance Dept
	3.2.3. Support students with disabilities to access health care services, specialised services (referral services), including physio and psycho therapies.	Number of students that are supported to access these services.	112 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -Health department -Relevant partners	-Government -Development Partners	500	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report -Health Dept

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	3.2.4. Prepare a back-house map for children with disabilities and children with special needs.	Number of back-house maps for children with disabilities and children with special needs.	1 map	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	160	-POE report
	3.2.5. Appoint parents of children with disabilities and Organization for Persons with Disabilities as members of the school management committee to strengthen and develop the school.	Number of schools that appoint parents of children with disabilities and Organization for Persons with Disabilities as members of the school management committee	20 schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	400	-POE report
	3.2.6. Prepare the bridging class or oriented class (for early intervention or on-time intervention).	Number of bridging classes or oriented classes (for early intervention or on-time intervention)	4 classes				✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	1,488	-POE report
	3.2.7. Continue to support special education high schools and integrated classes to enable the enrolment of children with disabilities and transfer to mainstream schools.	Number of special education high schools and integrated classes that receive support	6 special education high schools	✓	✓	✓	✓		-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DPs	Govt. and DPs	14,300	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	3.2.8. Disseminate and raise awareness on inclusive education broadly to the community or local authority, teachers, students and stakeholder.	Number of municipalities and provinces that disseminate and raise awareness on inclusive education broadly to the community or local authority, teachers, students and stakeholder.	8 municipalities and provinces	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -Local Authority -DPs	-Government -Development Partners	800	-Reports of POE and Department of Non-Formal Education and Inclusive
	3.2.9. Identify and gather students with disabilities especially at risk of dropout and dropout students to return to school.	Number of targets and students with disabilities especially at risk of dropout to return to school.	125 students with disabilities	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs -Local Authority	-Government -Development Partners	63	-POE report
Strategy 4	**: Ensure quality inclusive education for children with disabilities and special learning needs.**											**1,410**	
Objective 4	**: Provide education opportunities to children with disabilities and persons with special needs (especially females) to learn in schools and participate in all kinds of activities in schools and society.**												
Expected result	**: Children with disabilities and children with special needs (especially females) receive quality education and participate in social development.**												
4.1. Provide support and share good experiences on inclusive education in all forms to children	4.1.1. Prepare guideline on Individual Education Plan (IEP) development, implementation and monitoring to support individual student learning.	Number of IEP documents to help students.	1 IEP guideline document	✓	✓	✓			-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -DPs -POE -DOE -School	-Government -Development Partners	100	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
with special needs in all schooling.	4.1.2. Provide capacity-building training to teachers on specific skills in giving quality, inclusive and equitable education services to children with special needs, such as regular pedagogical counselling to teachers.	Number of teachers that receive capacity-building training on specific skills in giving quality, inclusive and equitable education services.	150 teachers	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive and NISE	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -DPs -School	-Government -Development Partners	150	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	4.1.3. Continue dissemination on giving quality, inclusive and equitable education services to children with special needs, communities, relevant stakeholders, and development partners.	Report on dissemination of giving quality, inclusive and equitable education services.	25 Municipalities and provinces provide annual reports.	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -DPs -POE -DOE -School	-Government -Development Partners	100	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	4.1.4. Coordinate studies of students with disabilities at higher education institutions.	Number of youth with disabilities who pursue their studies in higher education.	85 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive and NISE	-Relevant departments -NISE -Higher Education Institutes -Relevant partners	-Government -Development Partners	680	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report -Finance Dept
4.2. Monitor and evaluate the learning outcome and use the results to strengthen the student's learning quality.	4.2.1. Parents, communities, involved stakeholders and relevant development partners participate in the process of monitoring and evaluation of learning outcomes and use it to strengthen the quality of student learning performance.	Number of discussion meetings with parents, communities, involved stakeholders, and relevant development partners on student learning outcomes.	25 meetings	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-PoE -DoE -School -DPs	-Government -Development Partners	200	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	4.2.2. Implement students with disabilities' learning assessment tools.	Number of schools that implemented adapted learning assessment tool.	10 schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs -Local Authority	-Government -Development Partners	100	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	4.2.3. Analyze the result of test and provide capacity building to students with disabilities.	Number of students with disabilities receive the capacity building and test.	625 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE. -DOE -Community -Guardians	-Government -Development Partners	80	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
Strategy 5	**: Develop country-based Universal Design Standards for school buildings, accessible school infrastructure, and sanitation facilities.**											**2,494**	
Objective 5	**: Modify the existing physical infrastructures and new physical infrastructures to comply with country-based Universal Design Standards that accommodate the accessibility of children with disabilities and persons with special needs for learning.**												
Expected result	**: Children and youth with disabilities as well as persons with special needs enabled to use the physical infrastructures that have sample plan design with national context.**												
5.1. Push all educational institutions to renovate or modify facilities to be accessible in compliance with persons with disabilities needs.	5.1.1. Renovate physical infrastructure in response to persons with disabilities.	Number of schools that renovate physical infrastructure in response to persons with disabilities.	135 schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	540	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	5.1.2. Renovate bathrooms based on universal design with braille letters and signs in public and private institutions	Number of schools have bathrooms based universal design	135 schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	540	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
5.2. Promote repair and maintenance of physical infrastructure for all.	5.2.1. Repair and maintain the physical infrastructure for longer term use.	Number of schools that have repaired and maintained the physical infrastructure.	208 schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	832	-Reports of POE and Department of Non-Formal Education and Inclusive
	5.2.2. Disseminate awareness and usage of physical infrastructure with accessibility.	Number of schools that have disseminated information.	250 schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	50	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	5.2.3. Collaborate with parents, guardians and communities to gain financial, technical and material support for renovating and preparing physical infrastructure.	Number of schools that have collaborated with parents, guardians and communities to gain financial, technical and material support for renovating and preparing physical infrastructure.	416 schools have collaborated with parents, guardians and communities.	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DP -Community	-Government -Development Partners	84	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	5.2.4. Disseminate standardized technical document on physical infrastructure to accommodate persons with disabilities, widely reaching all relevant stakeholders.	Number of municipalities and provinces that have disseminated standardized technical document.	25 municipalities and provinces				✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DP -Community	-Government -Development Partners	200	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
5.3 Promote and apply Universal Design for Learning (UDL) in learning and teaching activities.	5.3.1. Develop guidelines and integrate into the training curriculum for IE.	Number of guidelines and integrations into the training curriculum for IE.	1 document		✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE	-Government -Development Partners	48	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	5.3.2. Undertake training on UDL in connection with IE training and specialized training at NISE.	Number of persons receiving training on UDL in connection with IE training and specialized training at NISE.	100 persons		✓	✓	✓	✓	-NISE and Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE	-Government -Development Partners	200	-Report of NISE and Department of Non-Formal Education and Inclusive
Strategy 6	**: Leverage resources and diversified budget to support vulnerable families with children with disabilities and special learning needs.**											**450**	
Objective 6	**: Provide financial and material support to vulnerable families with children with disabilities and children with special needs for learning.**												
Expected result	**: Vulnerable families with children with disabilities and children with disabilities with special needs have received financial and material support.**												
6.1. Undertake fundraising to support the studies of students with disabilities.	6.1.1. Increase the government budget to support the studies of students with disabilities.	Total number of increased budget for inclusive education.	4200 Riels per person per month	✓		✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	20	-POE report
	6.1.2. Request budget plan of schools to support CWDs to put into the commune/Sangkat development program.	Number of schools requested commune/Sangkat budget	500 schools		✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs -Local Authority	-Government -Development Partners	20	-POE report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	6.1.3. Undertake fundraising from development partners, private sector, community and donors to support inclusive education.	Number of development partners, private sector, community and donors to support inclusive education.	15 development partners	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs -Local Authority -Donors	-Government -Development Partners	20	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	6.1.4. Incorporate the financial plan of Inclusive Education for Children with Disabilities (IEP) into the school development plan and annual operational plan.	Number of schools that have incorporated the financial plan of Inclusive Education for Children with Disabilities (IEP) into the school development plan and annual operational plan.	250 schools		✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs -Local Authority	-Government -Development Partners	20	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
6.2. Promote families with children with disabilities and children with disabilities to have social protection, financial support, and other social services.	6.2.1. Disseminate information to families with CWDs to get the Persons with Disabilities Card with equity and inclusion.	Number of municipalities and provinces that received information for families with CWDs to get the Persons with Disabilities Card.	25 municipalities and provinces				✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs -Local Authority -Donors	-Government -Development Partners	20	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	6.2.2. Establish Equity Foundation at schools and communities.	Number of schools and communities that established Equity Foundation at schools and communities.	250 schools and 150 communities			✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs -Local Authority, -Donors	-Government -Development Partners	40	-POE report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	6.2.3. Provide National Social Security Cards (NSS) to children with disabilities.	Number of high schools for special education that provided NSS cards.	6 high schools for special education	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -Local Authority	-Government -Development Partners	30	-POE report
6.3. Provide opportunities and possibilities for better living condition improvement to families with children with disabilities.	6.3.1. Support families with CWDs to access vocational training.	Number of families with CWDs that received support to access vocational training.	100 families			✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs -Local Authority -Donors	-Government -Development Partners	240	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	6.3.2 Provide job opportunities to persons with disabilities.	Number of persons with disabilities that found jobs.	225 have found jobs.	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant Department -POE -DOE -NISE -DPs -Local Authorities	-Government -Development Partners	40	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
Strategy 7	**: Develop capacity building for teachers and the school management committee**											**5,758**	
Objective 7	**: Provide training for teachers and school management through pre-service and in-service training programme on inclusive education and on specialized subjects required to work with children with special needs for learning.**												
Expected result	**: School management and teachers acquired qualifications in teaching and management of learners with special needs.**												
7.1. Collaborate with Teachers Training Institutions in providing inclusive education training	7.1.1 Train and upgrade teachers and teacher-students on inclusive education.	Number of teachers and teacher-students that received training and updating.	3000 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive -NISE	-Relevant departments -POE -DOE -NISE -NIE -Pedagogy -School	-Government -Development Partners	3,000	-Report of Department of Non-Formal Education and Inclusive -NISE

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	7.1.2. Undertake study visits to schools experienced in inclusive education.	Number of schools that received study visits.	8 schools	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	64	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	7.1.3. Provide capacity-building training to teacher trainers on inclusive education.	Number of teacher trainers that received capacity-building training on inclusive education	32 persons	✓	✓	✓	✓	✓	Department of Non-Formal Education and Inclusive	- NISE -POE -DOE -DPs	-Government -Development Partners	64	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	7.1.4. Develop inclusive education documents for providing capacity-building to school management, teachers and stakeholders.	Number of documents to provide capacity-building on inclusive education to school management, teachers, and stakeholders.	1 document		✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	- Relevant departments -NISE -DPs	-Government -Development Partners	200	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	7.1.5. Provide special education training (sign language, Khmer braille), and psychological skills for children with disabilities.	Number of teacher-students that received special education training.	129 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	258	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	7.1.6. Develop Bachelor's program in inclusive education.	Number of documents of Bachelor's Program in Inclusive education.	1 document		✓	✓			-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant department -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	480	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	7.1.7. Undertake the IE curriculum revision	Number of IE curriculum revisions.	1 document		✓	✓			-TTD -Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -TEC, -Provincial Teacher Training College (PTTC) -DPs	-Government -Development Partners	480	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	7.1.8. Undertake training for teacher educators from TEC, PTTCs and MoEYS.	Number of teacher educators that receive training on IE	75 persons		✓	✓			-TTD -NISE and Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -TEC, -Provincial Teacher Training College (PTTC) -DPs	-Government -Development Partners	400	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
7.2. Provide opportunities and encouragement to attend capacity-building training on inclusive education (In-service)	7.2.1. Provide scholarships to teachers to attend inclusive education courses and provide opportunities for career pathways to them on a regular basis.	Number of teachers that receive scholarships for training.	25 persons		✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -DPs	-Government -Development Partners	240	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	7.2.2. Provide and motivate teachers, such as admiration certificates, medals and money as rewards.	Number of teachers that receive motivation.	100 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	20	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
7.3. Develop the capacity of school management members to prepare plans to respond to inclusive education.	7.3.1. Provide capacity development to school management members in preparing school development plan and annual operational plan to transform schools into IE schools.	Number of school management members that receive capacity-building training.	200 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	400	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	7.3.2. Provide additional budget to support inclusive education schools that have best achievements.	Number of inclusive education schools that receive additional budget.	15 schools		✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	150	-Report of Department of Non-Formal Education and Inclusive -Finance Dept.
	7.3.3 Encourage school management members to transform schools into inclusion that have best performances.	Number of school management members to receive encouragement.	15 persons	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	2	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
Strategy 8	**: Promote the awareness of the Policy on Inclusive Education and IEAP 2024–2028.**											**1,600**	
Objective 8	**: Disseminate guidelines for implementation in public and private institutions at the Provincial, Municipality, Khan/district levels and to promote and ensure rights to special support for the education of learners with special needs.**												
Expected result	**: Learners with special needs receive rights and special support in the study process.**												
8.1. Disseminate Policy on Inclusive Education and IEAP 2024–2028	8.1.1. Prepare/ establish mechanisms for implementing, monitoring and reporting the Policy on Inclusive Education.	Number of mechanisms for implementing, monitoring and reporting.	160 mechanisms for implementing, monitoring and reporting	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -DPs	-Government -Development Partners	80	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
to all stakeholders.	8.1.2. Implement existing legal frameworks (including Prakas No.273 អយក.ប្រ on the Appointment of Working Group for Persons with Disabilities of MoEYS dated 20 February 2015), related mechanism, and new mechanism.	Number of workshops that disseminate policy on inclusive education, legal framework and related mechanisms.	50 workshops	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	500	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	8.1.3. Develop IEAP 2024–2028 with specific activities, timeline, resources and responsibilities.	Number of IEAP	1	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -DPs	-Government -Development Partners	160	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	8.1.4. Disseminate policies and IEAP 2024–2028 at the national and subnational levels via workshops and media communications.	Number of workshops on IEAP work plan.	5 dissemination workshops on IEAP 2024–2028	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	100	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
8.2. Implement Policy on Inclusive Education effectively and understand the importance and benefits of inclusive education to all stakeholders.	8.2.1. Implement IEAP 2024–2028 with specificity, timeline and resources to monitor the implementation of Policy on Inclusive Education effectively.	Number of municipalities and provinces that implement the work plan.	25 municipalities and provinces	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	200	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	8.2.2. Monitor and evaluate the implementation of Policy on Inclusive Education, for effectiveness.	Number of municipalities and provinces that monitor the implementation of Policy on Inclusive Education.	25 municipalities and provinces	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	500	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	8.2.3. Disseminate implementation results of Policy on Inclusive Education.	Number of dissemination workshops on implementation results of Policy on Inclusive Education.	2 workshops	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	40	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	8.2.4. Provide opportunities to families with CWDs and persons with disabilities to participate in inclusive education activities.	Number of families with CWDs and persons with disabilities to participate in inclusive education activities.	20 families	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	- POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	20	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
Strategy 9	**: Enhance knowledge, roles, responsibilities and participation of all stakeholders.**											**860**	
Objective 9	**: Raise awareness on the rights to education of persons with special needs and encourage the parents, caretakers and communities to take care of and provide services, including inclusive education, to children with disabilities for engaging in national development.**												
Expected result	**: Persons with disabilities including children and youth with disabilities receive rights and necessary services, especially inclusive education is increased.**												
9.1. Promote awareness of rights to education for persons with disabilities.	9.1.1. Disseminate or provide capacity-building training on the rights of persons with disabilities to municipal and provincial levels, administration of urban, district, Khand, school and community.	Number of disseminations and trainings on the rights of persons with disabilities.	10 dissemination workshops	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	120	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	9.1.2. Organize forums at grassroots level to disseminate information and share experiences to parents/guardians and communities to support persons with disabilities to access education equitably.	Number of forums at grassroots level to disseminate information and share experiences to parents/guardians.	10 forums	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-POE -DOE -School -Local Authority -Community -DPs	-Government -Development Partners	160	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	9.1.3. Prepare national forum to discuss education and supporting services for CWDs.	Number of national forums.	5 national forums	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -POE -DOE -School -Local Authority -Community -DPs	-Government -Development Partners	400	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
9.2. Strengthen roles, tasks and responsibilities of all involved stakeholders in implementing the Policy on Inclusive Education.	9.2.1. Update roles, tasks, and responsibilities of the Persons with Disabilities Working Group at national, municipal, provincial, District, and school levels.	Number of letters of Persons with Disabilities Working Group at national, municipal, provincial levels, Office of urban, district/ Khand.	2 letters	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -Local Authority -Community -DPs	-Government -Development Partners	40	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
	9.2.2 Disseminate roles, tasks, and responsibilities of Persons with Disabilities Working Group at national, municipal, provincial, District, and school levels.	Number of municipalities and provinces that receive dissemination on roles, tasks, and responsibilities of Persons with Disabilities Working Group.	25 municipalities and provinces	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-Relevant departments -NISE -POE -DOE -School -Local Authority -DPs	-Government -Development Partners	80	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report

Sub-strategy	Key Activity Priorities	Key Indicators	Targets	Timeframe (year)					Lead Institutions	Supporting Institutions	Source of Fund	Budget Cost in Riels (million)	Monitoring & Evaluation (and MoV)
				2024	2025	2026	2027	2028					
	9.2.3. Monitor the implementation of the Working Group for Persons with Disabilities at national, municipal, provincial, District, and school levels.	Number of municipalities and provinces that monitor the implementation of the working group.	25 municipalities and provinces	✓	✓	✓	✓	✓	-Department of Non-Formal Education and Inclusive	-NISE -POE -DOE -School -DPs	-Government -Development Partners	60	-Department of Non-Formal Education and Inclusive report
TOTAL BUDGET (IEAP 2024–2028)												***40,103***	

Annex 2: Framework for disability-inclusive education

What is inclusive education?

An education system that includes *all* students and welcomes and supports them to learn, whoever they are and whatever their abilities or requirements. This means making sure that teaching and the curriculum, school buildings, classrooms, play areas, transport, and toilets are appropriate for *all* children at all levels. Inclusive education means all children learn together in the same schools.

- No one should be excluded. Every child has a right to inclusive education, including children with disabilities.
- Inclusive education is connected to children with disabilities realizing other rights. All human rights are interlinked. This includes the right to education. Achieving an effective education is only possible if other rights are realized – and if the right to education is fulfilled, it leads to the realization of other rights.

Inclusive education systems

- Transforming the whole education system – legislation and policy, finance systems, administration, design, delivery and monitoring of education, and how schools are organized.
- Commitment and investments from education ministries – it takes time and money to change systems.
- Support for teachers and students – teachers need training and guidance, and students need to be provided with services to overcome barriers to learning.
- Promotion of respect for diversity and inclusive learning – action is needed to challenge negative attitudes and prejudice against children with disabilities.
- High expectations of all students – teachers need to invest in and support all children.
- Safe and inclusive environments – children cannot learn if they are frightened either of teachers or bullying from other children.
- Partnerships between parents, organizations of people with disabilities and schools – inclusive education will benefit from the widest possible experience and knowledge.
- Systems to monitor progress – it is vital to measure whether the situation is improving, and if not, what further changes are needed.
- Disability-inclusive education is a way to ensure that students with disabilities can participate in education without being hindered by barriers. These barriers include environmental, physical, informational, attitudinal and financial factors. At the school level, teachers must be trained, buildings must be refurbished, and students must receive accessible learning materials. At the community level, stigma and discrimination must be tackled, and individuals need to be educated on the benefits of inclusive education. At the national level, governments must align laws and policies with the CRPD and regularly collect and analyse data to ensure children are reached with effective services.

Framework for disability-inclusive education

The framework for disability-inclusive education is a system tool that can be used to begin looking at the entire education system, from early childhood education up to tertiary education, through a disability-inclusive lens and a way of examining what needs to be considered to include children with disabilities. Specifically, the framework provides an overview of the different parts or aspects of an education system that need to be addressed and have the social context to enable the inclusion of children with disabilities. While the framework focuses on children with disabilities, it is expected that any improvements identified will benefit the participation and learning outcomes of all children, with or without disabilities.

The framework for disability-inclusive education is divided into two broad sections: service delivery; and enabling environment. At the service delivery level in local communities, there are three areas – supply, quality and demand – that determine whether schools can provide an inclusive education for children with disabilities.

An essential prerequisite for disability-inclusive education is that schools are capable of receiving children with disabilities. Three supply-side characteristics of schools are particularly important: teachers need to be trained to instruct classes in which children may have physical impairments or learning difficulties and need additional expert support; school infrastructure (buildings, classrooms, toilets, school grounds, transportation) must be accessible; and schools should also be able to provide textbooks and other learning materials for children with a variety of disabilities.

Even if schools can receive children with disabilities, various demand-side barriers in society may prevent these children from enrolling or attending. The most important of these barriers is the attitudes of the local community, school staff and other students, as stigma and discrimination can lead to exclusion or marginalization in the

classroom and bullying by classmates. Decisions on sending children with disabilities to school are often also determined by whether the immediate additional costs – such as assistive devices and appropriate learning materials – are justified by potential benefits in the future, such as opportunities for employment and social inclusion.

Once in school, the quality of the education that children with disabilities obtain is determined by the national curriculum and the assessment and support systems in place. The curriculum should be relevant to all children and sufficiently flexible to meet the requirements of children with different abilities.

In addition to routine testing, schools should have procedures to regularly screen and assess children to identify their learning needs. These should be linked to systems to provide necessary learning support, including assistive devices, accessible learning materials, or individual assistance.

For education to be disability-inclusive, schools need to operate within a suitable enabling environment set by the government. At the highest level, the country's legal, political and constitutional framework must be aligned with international conventions that defend the right of all children to be educated in the same classrooms in the same schools. Within this, ministries of education must drive efforts toward disability-inclusive education. Senior staff should take leadership roles and ensure there is both sufficient management capacity and sufficient financing throughout the education system. Regular feedback from persons with disabilities should be obtained, and systems put in place to collect data on the participation and learning outcomes of children with disabilities to make evidence-based adjustments to policies and procedures.

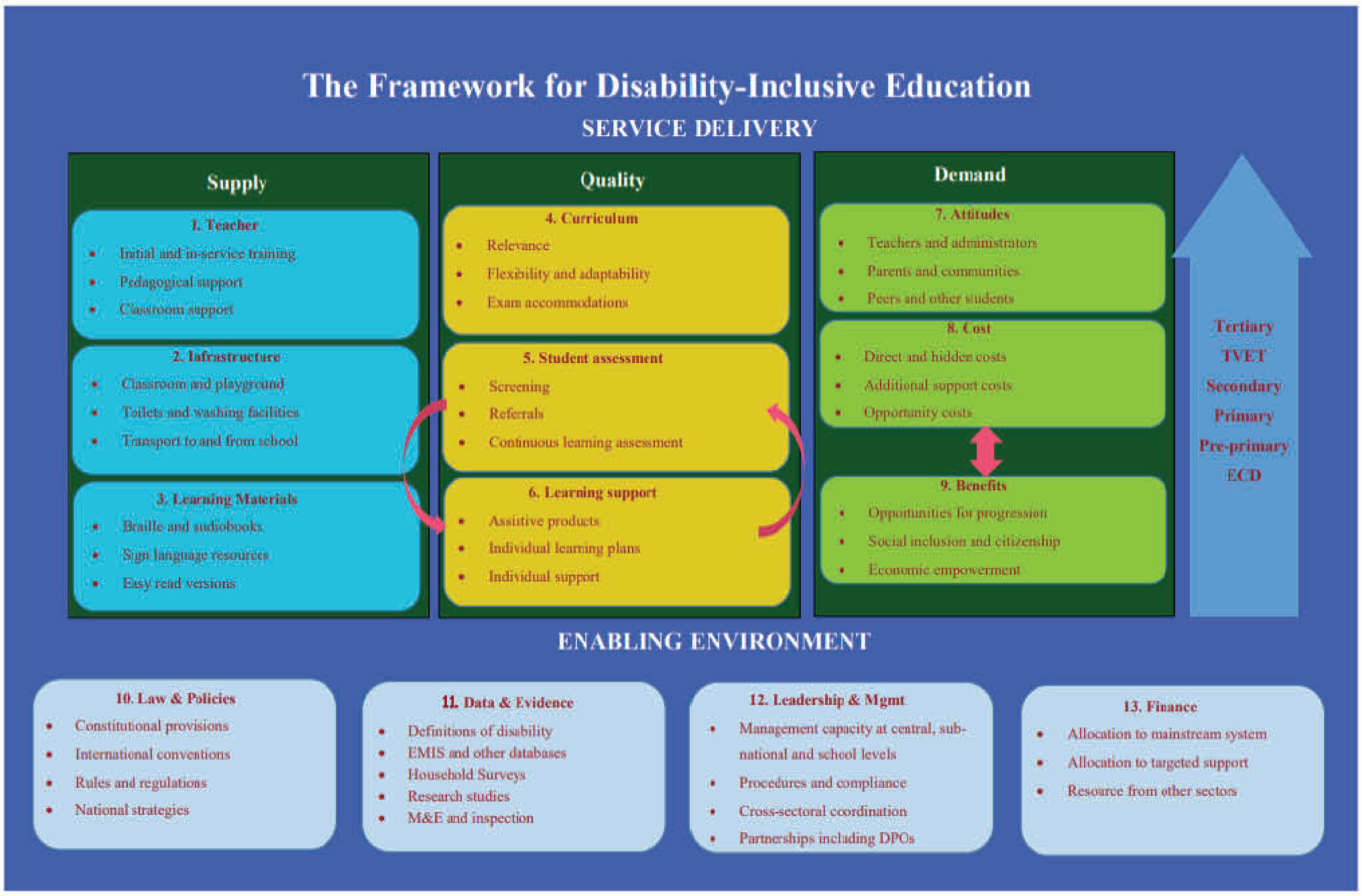

Annex 3: Glossary of disability-inclusive terminology[5]

- **Adapted curriculum** : A curriculum based on the general education curriculum that is designed to meet the learning needs of a child with a disability (e.g., the use of extended time on tests). These changes do not fundamentally alter the goals of the original curriculum.
- **Assistive technology** : The Individuals with Disabilities Education Act defines assistive technology as "[a]ny item, piece of equipment or product system, whether acquired commercially off the shelf, modified, or customized, that is used to increase, maintain, or improve the functional capabilities of children with disabilities."
- **Augmentative and assistive communication (AAC):** A communication method that is used to supplement or replace oral speech or written language for individuals with limited speech or language abilities. AAC devices can include communication boards, symbols, or electronic devices.
- **Bilingualism for sign language:** The use of a country's (or region's) local sign language as well as the country's (or region's) written local language.
- **Braille** : A tactile writing system used by people who are blind; braille consists of six raised dots arranged in two parallel rows that are felt with the fingertips. Braille is not a language but rather a code by which languages can be read and written.
- **Diagnostic evaluation** : A comprehensive evaluation of an individual child that can provide information about a child's academic or behavioral problems. The results of a diagnostic evaluation can help teachers identify what educational supports are needed for an individual student.
- **Disabled persons organization:** An organization in which people with disabilities constitute a majority (over 51 percent) of the staff, board, and volunteers and are well represented within the organization.
- **Disability** : The United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities defines disability as including "those who have long- term physical, mental, intellectual or sensory impairments which in interaction with various barrios may hinder their full and effective participation in society on an equal basis with others" (United Nations Division for Social Policy and Development: Disability, 2006).
- **Early identification** : The assessment of a child with a delay or disability at the earliest age possible. Early identification for children with developmental, intellectual, hearing, or vision disabilities usually refers to assessment or evaluation of a child to receive support services before entering school and preferably before age 3.
- **Early intervention** : A system of coordinated services that promote a child's growth and development during the critical early years of life. Early intervention services usually refer to providing support before entering school and preferably before age 3.
- **Inclusive education** : The education of children with disabilities in their local schools alongside children without disabilities. Inclusive education "involves a process embodying changes and modifications in content, approaches, structures and strategies in education, with a common vision that serves

[5] *From: Hayes, Anne M., and Jennae Bulat, 'Disabilities Inclusive Education Systems and Policies Guide for Low- and Middle-Income Countries', Research Triangle Park (NC), RTI Press, July 2017, <www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554622>*

to include all students of the relevant age range" (United Nations, 2016a).

- **Individualized education plan (IEP):** A plan or program that is developed by a committee usually made up of a student's teacher, resource staff, parent, and the student to ensure that a student with a disability receives specialized instruction and related services. An IEP sets out yearly goals for the student and monitors the progress of those goals to ensure that the student is progressing in school.
- **Integrated education** : A system in which children with disabilities attend a general education school but receive instruction in specialized or segregated classrooms. Typically, in these instances, children with disabilities have limited interaction with their peers who do not have disabilities and often lack access to the national curriculum.
- **Itinerant teacher** : A qualified teacher who travels from school to school to provide special education support and assistance to multiple schools, often across several communities.
- **Large print** : An adaption made to a book or document where the font is larger than usual to allow for persons with low vision to better read the text. Large print text is usually 18-point font or larger.
- **Local sign language** : A complete and often complex language that employs signs used by moving the hands combined with facial expression and postures of the body. Local sign language is the distinct sign language developed within a particular community or country.
- **Occupational therapy** : A service that helps people better engage in activities of daily living and better develop, improve, sustain or restore independence to any person who has an injury, illness or disability.
- **Physical therapy** : A therapy for preserving or enhancing movement and physical function that has been impacted by a disability, injury or disease. Physical therapy often uses physical exercise, massage, and other forms of training.
- **Pull-out model** : A model of instruction in which a child with a disability is removed from the general education classroom for some part of a school day to receive special education or additional supports in a separate special education classroom or resource room.
- **Push-in model** : A model of instruction in which a child with a disability receives special education or additional supports in the general education classroom, from a specialist or other support person, without being pulled out of the classroom to receive support.
- **Reasonable accommodation:** A change made to a curriculum, method of instruction, assessment, homework or other school-based activity or requirement that is designed to reduce or eliminate the effects of a disability on a student. An example is extending time on tests or homework. Reasonable accommodations are intended to provide equal access and do not fundamentally alter the nature of the material or instructional environment.
- **Resource center** : A center for technical assistance and support for general education schools that are teaching children with disabilities. In some contexts, this can have been, formerly, a segregated school for children with disabilities.
- **Resource room** : A separate room in a general education school where students with disabilities are given direct specialized instruction, therapy services (such as speech or occupational therapy), and/or assistance with

homework and related assignments; instruction may be individualized or within small or large groups.

- **Response to Intervention:** A tiered framework for identifying children who may need additional educational support, providing appropriate interventions, and measuring ensuing changes in academic or behavioral performance. Children who do not respond to intervention may need to be assessed for potential eligibility for special education and related services.
- **Screening** : The process of using tests and assessments to identify students who may have disabilities. All students attending a school may be screened, and initial testing may identify students who may need individual evaluation.
- **Segregated education** : The education of children with disabilities in separate schools or classrooms. These classrooms typically only contain students with other similar disabilities.
- **Special education** : Education that is specifically designed to meet the individual needs and strengths of children with disabilities. Such education can occur either in an inclusive general education classroom or in separate classrooms or resource rooms.
- **Speech therapy** : A service that helps individuals obtain, maintain, or restore speech as well as to support individuals who may need assistance in speaking more clearly or in improving articulation.
- **Teacher assistant** : An individual who supports the main teacher in instructional and administrative responsibilities. A teacher assistant is often assigned to support classrooms with children with special education needs, providing additional support and individualized attention if needed.
- **Universal Design for Learning:** A set of principles for curriculum that give all individuals equal opportunities to learn. This approach recognizes that all students, with and without disabilities, learn information in different ways.
- **Visual schedules** : A visual support that is intended for children who have difficulties understanding language due to a disability. The schedule consists of a series of images showing the steps of a given daily activity and is used to aid communication between the child and the adults in their lives.

European Union
Delegation to Cambodia

ស៊ុយអែត
Sverige

GPE
Transforming
Education

USAID
ជំនួយពីពលរដ្ឋអាមេរិក

unicef
for every child

មូលនិធិភាពជាដៃគូសម្រាប់អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពវិស័យអប់រំ (CDPF III)